

ප්‍රජා ශක්ති

2023 පළමු කලාපය

කාන්තා, ළමා කටයුතු හා සමාජ සවිබල ගැන්වීම් අමාත්‍යාංශය

ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

24/4

කාසල් විදිය

කොළඹ 08

ප්‍රජා ශක්ති

2023 පළමු කලාපය

ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

24/4

කාසල් විදිය

කොළඹ 08

ප්‍රජාශක්ති 2023 පළමු කලාපය

උපදේශකත්වය

ආර්.කේ සමන් අනුර
අධ්‍යක්ෂ

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

ඩබ්ලිව්. ජී.පී.වෙරවැල්ල
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

එම්.එස්.එස්. නස්ලි
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

සංස්කරණය

පී.ඒ. චිත්‍රා ජයසිංහ

පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

සී.කේ.ඩබ්ලිව්. අල්විස්

පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

ඩී.එම්.ඩී.නිසංසලා ප්‍රියංගනි

සංවර්ධන නිලධාරී

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

පිටකවරය

එන්.එම්.එම්. පියුම් කෝසලා වීරසූරිය

ප්‍රකාශනය

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

24/4, කාසල් වීදිය

කොළඹ 08

පටුන

	පිටු අංක
01. තාක්ෂණ පෙරළියෙන් උපන් ගිග් ආර්ථිකය. දිලිනි රණසිංහ	1-3
02. සමාජ පර්යේෂණයකදී දත්ත රැස්කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම. පී.ඒ. විත්‍රා ජයසිංහ	4-10
03. පවුලේ පෝෂණයට ගෙවනු වගාවෙන් අත්වැලක්. ඩබ්ලිව්.ඒ.එස්.නිරෝෂිකා රූපසිංහ	11-19
04. සංවර්ධනය සඳහා සන්නිවේදනය. ඩී.එම්.ඩී.නිසංසලා ප්‍රියංගනී	20-24
05. දේශීය කෘෂි කර්මාන්තය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ කාලීන වැදගත්කම. මංගලිකා වනසුන්දර	25-27
06. ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ වැදගත්කම හඳුනා ගනිමු. ඩබ්ලිව්.එච්. සිරිසේන	28-32
07. දේශගුණ විපර්යාස හා දර්ශනාවය. ඩබ්ලිව්. අනුෂා ප්‍රියංජනී	33-38
08. බෞද්ධ ආගමික ක්‍රියාකාරකම් හරහා මානසික සුවය. එස්.බී.එන්. මල්ෂානි ආනන්ද	39-45
09. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා ආර්ථික සැලසුම්කරණ ශිල්පීය ක්‍රම භාවිතා කිරීම. එච්.බී.අයි.ඒ.වන්දුසිරි	46-49
10. සංවර්ධනයට පිටුවහලක් වන මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය. කේ.බී.ධර්මප්‍රිය	50-53
11. ව්‍යාපෘති වක්‍ර කළමනාකරණය. තිලක් ගංගොඩ	54- 58
12. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට මගක්. ආචාර්ය, එන්.එස්.බී.ඒකනායක	59-62
13. කාර්යබද්ධ පුහුණු පර්යේෂණ වැඩසටහනක අත්දැකීමක්. ආචාර්ය, ඩී.ඒ.පී දාස්වත්ත	63-69
14. රටේ සංවර්ධනය සඳහා ආකල්ප සංවර්ධනයේ බලපෑම. පී.බී.ඩී. වෑන්තෑව	70-72

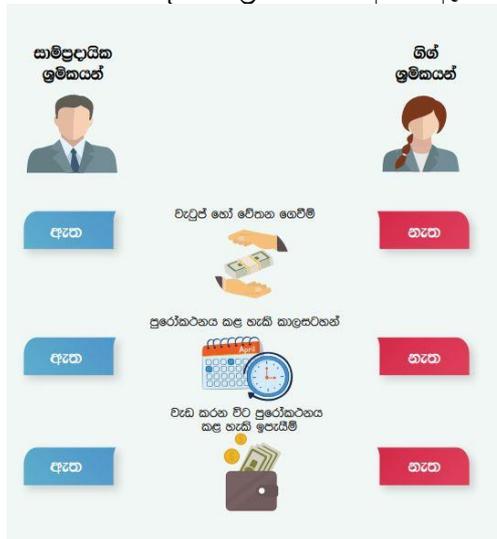
01. තාක්ෂණයේ පෙරළියෙන් උපන් ගිග් ආර්ථිකය.

දිලිනි රණසිංහ
සංවර්ධන නිලධාරී
B.A International Studies (Special)

විසි එක්වන සියවස තුළ තාක්ෂණික වශයෙන් ලත් ඉහළ සාක්ෂරතාවය හා කෝවිඩ්-19 ගෝලීය වසංගත තත්වයත් සමඟ ඇති වූ තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතය ඉහළ යාම, ජීවන රටාවන් සංකීර්ණ වීම මෙන්ම ගෝලීය වෙළෙඳපොළ අවකාශයක් නිර්මාණය වීම යනාදී හේතූන් මත සමාජයේ ජීවත්වන පුද්ගලයින් විකල්ප ආදායම් උපයා ගැනීමේ අවස්ථාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්නට වූ පසුබිම මතින් "ගිග් ආර්ථිකය" නිර්මාණය වූ අතර ගිග් ආර්ථිකය (Gig Economy) යනු සේවා යෝජකයා සහ සේවා දායකයා අතර පැවති සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රම සේවා සැපයීමෙන් බැහැරව, ශ්‍රම වෙළෙඳපොළෙහි නිදහසේ කටයුතු කරන ශ්‍රමිකයින් (Freelancer) පිරිසකගෙන් හා ස්වාධීන වූ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගෙන් යුතු විවිධ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ආශ්‍රිතව කටයුතු කරන ආර්ථිකයකි.

කිසියම් පුද්ගලයෙක් තමන්ගේ අවශ්‍යතාවය මත පෞද්ගලික පරිභෝජනයට මිලදී ගන්නා මෝටර් රථය කුලී පදනම මත සේවා සැපයීමට යෙදවීම මඟින් ආදායම් ඉපයීම, පුද්ගලයෙකු විසින් තම නිවසෙන් කොටසක් හෝ නිවසම හෝ කුලී පදනම මත තවත් පුද්ගලයෙකුට නවාතැන් පහසුකම් සලසා දී එමඟින් ආදායම් උපයා ගැනීමට කටයුතු කිරීම ගිග් ආර්ථිකයට උදාහරණ ලෙස හැඳින්විය හැක. ගිග් ආර්ථිකයක් තුළ සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රමිකයින්ගෙන් තොර වූ තාවකාලික තනතුරු බහුලව දැකිය හැකි නිදහස් ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ පද්ධතියකින් සමන්විත වූවක් වන අතර, එහිදී ගිග් ශ්‍රමිකයා සහ සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රමිකයා අතර වඩාත් පැහැදිලි වෙනස්කම් කිහිපයක් හඳුනාගත හැකිය.

රූප සටහන් අංක 01 ගිග් ශ්‍රමිකයන් හා සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රමිකයන් අතර ඇති වෙනස්කම්

මූලාශ්‍රය : ගිග් ආර්ථිකයේ නැගී ඒම, සහ ඒ හා බැඳුණු අභියෝග, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ගිග් ආර්ථිකයේදී ගිග් ශ්‍රමිකයන් සංඛ්‍යාව නිශ්චිතව ගණනය කිරීම ඉතා දුෂ්කර ය. “GIG WORKER” යන යෙදුම මගින් නිදහස් ශ්‍රමිකයා, තාවකාලික ශ්‍රමිකයා සහ කොන්ත්‍රාත් ශ්‍රමිකයා යන ශ්‍රමික තල ගණනාවක්ම ආවරණය කරන බැවින් යම් නිශ්චිත මොහොතක, කිසියම් ආර්ථික කටයුත්තක් කුමන ගිග් ශ්‍රමිකයා විසින් කුමන ආකාරයට අනුව සිදු කරන්නේ ද යන්න නිශ්චිතව හඳුනා ගැනීමට හැකියාවක් නැත. එබැවින් ගිග් ශ්‍රමිකයා කවරෙක්ද යන්න නිශ්චිතව නිර්වචනය කිරීම දුෂ්කර වී ඇත. විශේෂයෙන්ම ගිග් ආර්ථිකයේදී ස්ත්‍රී, පුරුෂ යන දෙපාර්ශ්වයම එක හා සමානව සහභාගීවන නමුත් ඔවුන් කුමන ආකාරයේ ගිග් සේවාවන් ලබා ගන්නේද, ලබා දෙන්නේ ද යන්නෙහි වෙනස්කම් පවතී. මෙහිදී පුරුෂ පාර්ශ්වය ශ්‍රම දායකත්වය ලබා දීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වන අතර කාන්තාවන් සෘජු අලෙවිකරණ කටයුතු හා අන්තර්ජාලය හරහා භාණ්ඩ විකිණීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. එහිදී, කාන්තාවන්ට වඩා පිරිමින් පූර්ණ කාලීන ආදායම් සඳහා ගිග් කාර්යයන් තුළ නිරත වී සිටින අතර, කාන්තාවන් එහි අර්ධකාලීනව හෝ අතිරේක ආදායම් සඳහා වැඩ කිරීමට නැඹුරු වූවන් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ඒ අනුව යම්කිසි පුද්ගලයෙකු ගිග් ආර්ථිකයෙහි නිරත වීමට ,

- තමන් කැමති වෙලාවක නිදහසේ වැඩ කිරීමට ඇති හැකියාව.
- කාර්යයෙහි විවිධත්වයක් පැවතීම.
- අතිරේක ආදායම් මාර්ගයක් වීම.
- නිදහස් මෙන්ම නමාශීලී වැටුප් කාලසටහනක් පැවතීම.
- රැකියාවක් සොයන අතරතුර ඉපැයීමට හැකි වීම.
- රැකියාව සහ පෞද්ගලික ජීවිතය සමබරව පවත්වා ගැනීමට හැකි වීම.
- ස්වයං නිෂ්පාදනයන් සඳහා වෙළෙඳපොළක් නිර්මාණය කර ගැනීමට ඇති හැකියාව.

යනාදී කරුණු බලපායි .

වර්තමානය වන විට ආර්ථිකයේ හඳුනාගත් ජනප්‍රිය ගිග් ආර්ථික කාර්යයන් ලබා දෙන කර්මාන්ත පහත පරිදි වර්ගීකරණය සිදුකළ හැකිය.

- ප්‍රවාහනය - ගිග් ආර්ථිකයේ වඩාත් ප්‍රකට උදාහරණය ප්‍රවාහනයයි. ප්‍රවාහන සේවා ලබා දීම සහ ඉල්ලුම මත ආහාර බෙදා හැරීමේ කාර්යයන් සිදු කරන සේවකයින් මෙම වර්ගීකරණය යටතට අයත් වේ.
- පරිගණකකරණය/ තොරතුරු තාක්ෂණය - බොහෝ ව්‍යාපාර මෘදුකාංග සංවර්ධනයේ සිට වෙබ් අඩවි නිර්මාණය දක්වා සියල්ල සම්පූර්ණ කිරීමට ගිග් ශ්‍රමිකයන් වෙත යොමු වේ.
- ඉදිකිරීම් - බොහෝ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිවල පවත්නා කෙටිකාලීන ස්වභාවය මත ගිග් ශ්‍රමිකයන් සඳහා තේරීමක් පවතී.
- කලාව - චිත්‍ර ශිල්පියෙක් මුදල් උපයන්නේ නම්, ඔවුන් බොහෝ විට ගිග් ශ්‍රමිකයෙකු ලෙස කටයුතු කරනු ඇත. මෙම කාණ්ඩයට සංගීතඥයින්ගේ සිට චිත්‍ර ශිල්පීන් දක්වා සියල්ල ඇතුළත් වේ. මෙය එක් එක් රටවල

පවත්නා ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික වටපිටාව මත ඒ ඒ කර්මාන්තයන්හි ගිණුම් ආර්ථික කටයුතු පුළුල් වනු ඇත.

ගිණුම් කම්කරුවෙකු කුමන කර්මාන්තයක සිටියත්, ගිණුම් ආර්ථිකය සමන්විත වන්නේ සේවකයා සම්පූර්ණ කරන කුඩා කාර්යයන් මගිනි. මෙම කාර්යයන් සිල්ලර බඩු ලබා ගැනීමේ සිට පරිගණක කේත ලිවීම දක්වා ඕනෑම දෙයක් විය හැකිය. ගිණුම් කම්කරුවෙකුට නියමිත පැය ගණනක් (වැඩ මුරයක් තෝරා ගැනීම වැනි) වැඩ කිරීමට හෝ ව්‍යාපෘතිය අනුව වැඩ කිරීමට තෝරා ගත හැකි අතර එක් ගිණුම් ආර්ථික ක්‍රියාවක් අවසන් වූ පසු, ඉන්පසු ඔහු විසින් තෝරාගත් ඊළඟ හොඳම විකල්ප ගිණුම් සේවය සඳහා යොමු වේ. එය එකම ආයතනයක තවත් කාර්යයක් විය හැකිය. නැතහොත් වෙනත් ආයතනයක සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කාර්යයක් විය හැකිය.

බොහෝ අවස්ථාවන්හිදී, ගිණුම් කම්කරුවාගේ වැඩ කරන පැය ගණන ඔහු සිදු කරන සාම්ප්‍රදායික රැකියාව මත අඩු හෝ වැඩි විය හැක. එසේ නැතහොත් දීර්ඝ කාලීන ගිණුම් ශ්‍රමිකයාට එය කිසිසේත් අදාළ වන්නේ ද නැත. එනම්, වැඩ කරන කාලය තමන්ගේ විවේක කාලය කැප කිරීමේ ධාරිතාවය හා තම සේවා ඉල්ලුම මත ගොඩ නැගී ඇති බැවිනි.

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ඩිජිටල් තාක්ෂණ සාක්ෂරතාව ඉහළ යාම මත සේවාවලාභීන් සහ ශ්‍රමිකයන් අතර තොරතුරු හුවමාරුවේ පවත්නා අසමමිතිකබව ඉවත් වී ගොස් ආර්ථික සේවාවන් වඩාත් සුමට වීමේ ප්‍රවණතාවයක් දැක ගත හැකි අතර එහිදී සේවාවලාභීන්හට වැඩ මේසයකට රාමුව සිටින සේවකයන් නඩත්තු කිරීමේ ක්‍රියාවෙන් බැහැරව, ඩිජිටල් වේදිකාව හරහා අවශ්‍යතාවය පරිදි ගිණුම් සේවා සපයන්නන්ගෙන් සේවා ලබා ගැනීමට හැකි විමෙන් ඔවුන්ගේ වැටුප් වියදම ද නම්‍යශීලී කර ගැනීමට හැකියාව ලැබී ඇත. එයට වඩාත් පැහැදිලිම උදාහරණයක් ලෙස වර්තමානය වන විට වඩාත් ජනප්‍රිය සේවාවක් වන ටැක්සි සේවාව හැදින්විය හැක. විවිධ සන්නම් නාම හරහා ජනප්‍රිය වී ඇති ප්‍රවාහන සේවා (උදා : Uber taxi, Uber eats) සපයන ආයතන අද වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයක්ම ආවරණය කරමින් පවතින අතර එහිදී, සේවාවලාභීන්හට තමන්ගේ කාර්ය මණ්ඩලය නඩත්තු කිරීමක් සිදු කළ යුතු නැත. එය ඩිජිටල් වේදිකාව හරහා ක්‍රමාණුකූලව නියාමනය වන අතර ඒ හරහා සේවා සපයන ශ්‍රමිකයන් ද, කිසියම් ආයතන රාමුවකට කොටු නොවී ස්චාර්ථය මත කටයුතු කිරීමට හැකියාව ලැබී ඇත. ඒ හරහා සේවය ලබන පාරිභෝගිකයා ද තම අභිමතය පරිදි ඩිජිටල් වේදිකාව හරහා පහසුවෙන්ම සේවා ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබී ඇත. එමගින් ඉපයීම මෙන්ම වැඩ කරන වේලාව සම්බන්ධව පවත්නා නම්‍යශීලී බව නිසාම, රැකියාව සහ පෞද්ගලික ජීවිතය සමතුලිතව වඩාත් හොඳින් පවත්වා ගැනීමට හැකි වී ඇත. මේ හේතුවෙන් සේවා සපයන්නන් ද ගිණුම් ආශ්‍රිත රැකියා වලට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වීමද මෙමගින් සිදු වී ඇත.

ඒ අනුව, මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ සැලකිය යුතු පිරිසක් තම අවශ්‍යතාව පරිදි ඩිජිටල් තාක්ෂණය හරහා භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීම සිදු කරනු ලබන අතර එහිදී කුලී රථ, ආහාර ද්‍රව්‍ය ඇණවුම් කර නිවසටම ගෙන්වා ගැනීම, අධ්‍යාපනික සේවාවන් ලබා දීම, සෞඛ්‍ය උපදේශණයන් ලබා ගැනීම, මාර්ගගත ක්‍රමය හරහා අලෙවි අතරමැදිකරණය සිදු කිරීම, නිර්මාණ ප්‍රදර්ශණය හා අලෙවි කිරීම, තාක්ෂණික මෘදුකාංග සංවර්ධනය සහ වෙබ් අඩවි නිර්මාණකරණය බහුල වශයෙන් දැකගත හැකිය. තාක්ෂණ සාක්ෂරතාවයේ ප්‍රවණතාවයන් සඳහා තරුණ

තරුණියන්ගේ දායකත්වයේ විශාල ඉහළ යාමක් දැක ගැනීමට හැකි වනු ඇත. ඒ අනුව, ඉතාමත් අඩු වයසින් ඉහළ ආදායම් උපයන තරුණ තරුණියන් වර්තමානය අප රට තුළ බිහි වීම ද සතුටට කරුණකි.

02. සමාජ පර්යේෂණයකදී දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම.

පී.ඒ. වික්‍රා ජයසිංහ
 පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී
 M.A (Sociology)

සමාජ පර්යේෂණයක් සිදු කිරීමේදී දත්ත රැස් කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වන අතර සමාජ පර්යේෂණයේ සියලු ඉදිරිපත්කිරීම් තීරණය කරනුයේ ඒ හා සම්බන්ධ එකතු කර ගන්නා දත්ත (Data) හා තොරතුරු මතය. ඒ අනුව ප්‍රධාන දත්ත වර්ග දෙකකි.

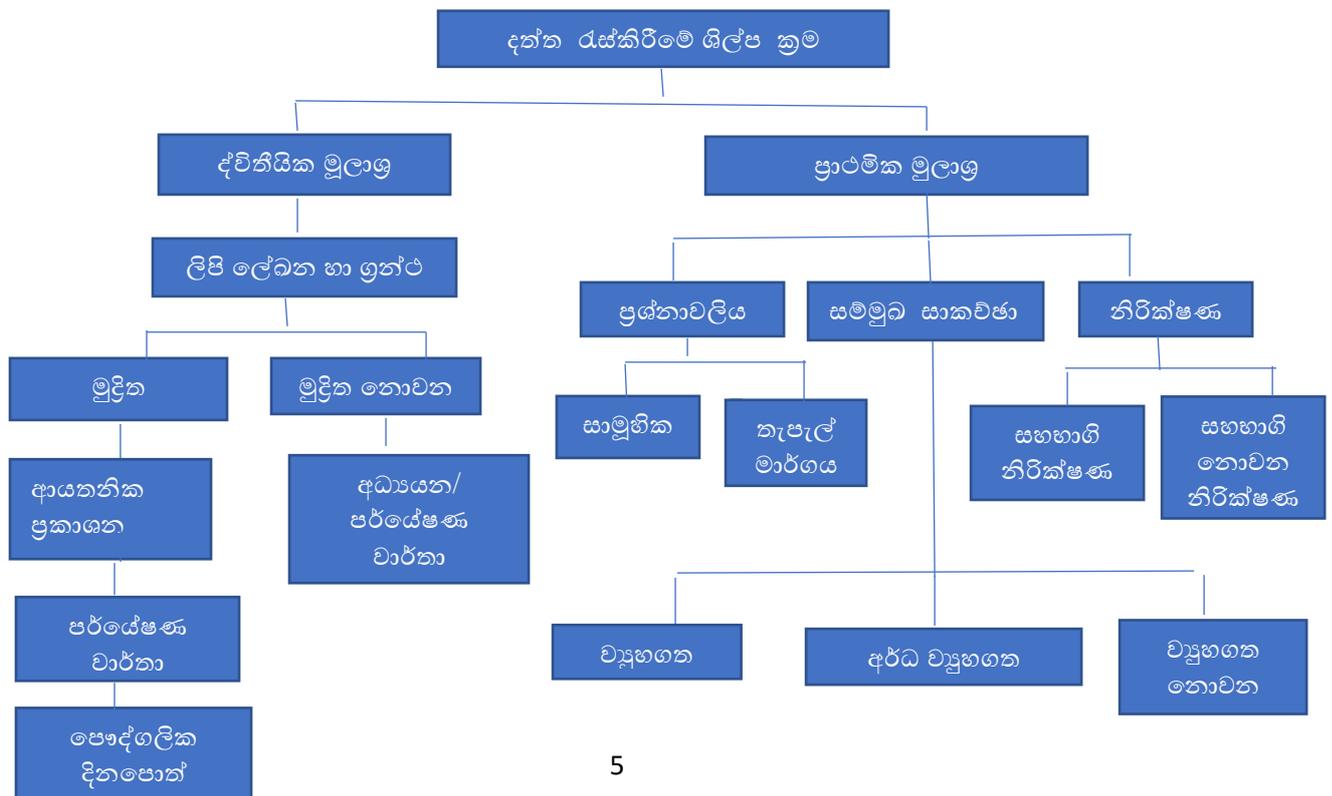
1. ද්විතීයික දත්ත
2. ප්‍රාථමික දත්ත

ද්විතීයික දත්ත යනු යම් අවස්ථාවක්, පුද්ගලයෙක්, ප්‍රශ්නයක් හෝ සිද්ධියක් පිළිබඳව දැනට එකතු කරගෙන තිබෙන තොරතුරු සමුදායයි. එනම් ග්‍රන්ථ, සඟරා, පර්යේෂණ වාර්තා, සෙල් ලිපි, අණපනත් සහ දිනපොත් වැනි ලේඛනය. ඒවා පුද්ගල ප්‍රකාශන, ආයතනික ප්‍රකාශන වශයෙන් ද හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රාථමික දත්ත යනු තෝරාගන්නා ලද සමාජ සංසිද්ධිය පිළිබඳව ක්ෂේත්‍රයට ගොස් අනුභූතිකව එකතු කරගන්නා දත්තය. මේවා අමු දත්ත වශයෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ.

ප්‍රධාන දත්ත ස්වරූප දෙකකින් සමන්විත වේ.

1. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත
2. ගුණාත්මක දත්ත

ප්‍රශ්නාවලි ශිල්ප ක්‍රමය.

ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා සමාජ පර්යේෂණයන්හි දී භාවිතා කරනු ලබන වඩාත් ප්‍රචලිත ශිල්ප ක්‍රමය වන්නේ ප්‍රශ්නාවලි ශිල්ප ක්‍රමයයි. ප්‍රශ්නාවලිය යනු ප්‍රශ්න සහිත ලියවිල්ලකි. පර්යේෂකයෙකු විසින් තම පර්යේෂණ පරමාර්ථය වෙත ළඟා වීමට අවශ්‍ය දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා දත්ත දායකයා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන ප්‍රශ්න මීට ඇතුළත්ය.

පර්යේෂකයාගේ නියැදිය සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් සහිත අවස්ථාවලදී මෙන්ම ප්‍රමාණාත්මක මතුපිට දත්ත පමණක් අපේක්ෂා කරන අවස්ථාවන්හිදී ද පර්යේෂකයා විසින් ප්‍රශ්නාවලිය යොදා ගනිමින් දත්ත රැස්කරයි. මෙය සාක්ෂරතාව සහිත සමාජයන්හි යොදාගත හැකිය. මෙම උපක්‍රමය වඩා සංවේදී නොවන විවෘත මාතෘකා සම්බන්ධ අදහස් විවෘතව දැන ගැනීමට අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී යොදාගත හැකිය. පර්යේෂකයා ඉතා ප්‍රවේශමිකාරී ලෙසත් මනා සංයමයකින් යුක්තව ප්‍රශ්න පිළියෙල කිරීමෙන් වඩා හොඳ ප්‍රතිඵල ලබාගත හැකි වේ.

ප්‍රශ්නාවලියෙහි ආකෘතිය, සරල හා පැහැදිලි භාෂාව, අසනු ලබන ප්‍රශ්නයන්හි ආකර්ෂණීය ස්වභාවය ආදිය දත්ත දායකයින්ගේ පිළිතුරු ලබා දීමේ රුචිය වැඩි කරයි. ප්‍රශ්නාවලිය දත්ත දායකයාට ලබාදිය හැකිවන්නේ එක් අවස්ථාවකදී පමණක් වන බැවින් ද අමතර මැදිහත්වීමක් හරහා ප්‍රශ්න ඇසිය නොහැකි වන බැවින් වඩාත් නිවැරදි ගුණාත්මක ප්‍රශ්නා වලියක් සකස්කර ගැනීමට පර්යේෂකයා වගබලා ගැනීම වැදගත් වේ. ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කර විශේෂඥයින් මගින් පරීක්ෂාකර බලා නියමු අධ්‍යයනයකින් පසුව පුනරීක්ෂණය කරන ලද ප්‍රශ්නාවලියක් දත්ත දායකයාට ලබා දීමෙන් අපේක්ෂිත පර්යේෂණ ඉලක්ක ළඟා කර ගත හැකිවේ. ප්‍රශ්නාවලිය භාවිතා කළ මුල් අවධියේදී නම් එය සිදු කරනු ලැබුවේ ප්‍රධාන ආකාර දෙකකට පමණි. එනම්

1. දත්ත දායකයින් මුණගැසී ඔවුන්ට ප්‍රශ්නාවලිය බෙදා දී අභිමුඛයෙහි සිට පිරවීම.

මෙහිදී දත්ත දායකයින් වෙත ප්‍රශ්නාවලිය මුදාහැර පුරවා ගැනීම පර්යේෂකයා විසින් හෝ පර්යේෂණ සහායකයින් යොදා සිදුකළ හැකිය. පර්යේෂකයා තම පර්යේෂණ අරමුණු හඳුන්වාදීමත් තම අන්‍යන්‍යතාවය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව දත්ත දායකයා විසින් ලබාදෙනු ලබන දත්ත තම පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා පමණක් යොදා ගන්නා බවත් එහි රහස්‍යභාවය සුරකින බවට ප්‍රතිඥාවක් ද ලබාදේ. වඩා සත්‍ය හා නිවැරදි දත්ත ලබා දීමේ වැදගත්කමත් දත්ත දායකයින් වෙත සිය ස්තුතිය ප්‍රකාශ කිරීමත් සිදු කරයි.

2. තැපැල් මාර්ගිකව ප්‍රශ්නාවලිය පුරවා ගැනීම.

1880 දී කාල් මාක්ස් විසින් කරන ලද පර්යේෂණයකදී ප්‍රශ්නාවලි විසිපන්දාහක් පමණ තැපැල් කළ බව සඳහන් වේ. මුද්දර ඇලවූ ලියුම් කවරයක් සමග ප්‍රශ්නාවලියක්, ආවරණ ලිපියක් දත්ත දායකයා වෙත යවමින් ප්‍රශ්නාවලිය පුරවා ගැනීම සිදු කෙරේ. තැපැල් මාර්ගිකව පුරවා ගන්නා ලද ප්‍රශ්නාවලිය සමග යොමු කරන ආවරණ ලිපියක අඩංගු විය යුතු ප්‍රධාන කරුණු කිහිපයක් වෙයි. එනම්

- පර්යේෂකයා හෝ පර්යේෂණ ආයතනය සම්බන්ධ කෙටි හැඳින්වීමක්.
- පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථ සහ අරමුණු පිළිබඳ හැඳින්වීමක්.
- අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම සහ අදාළත්වය පිළිබඳ විස්තරයක්.
- ප්‍රශ්නාවලිය පිරවීම සම්බන්ධ පොදු විස්තර කිරීමක්.
- අවශ්‍ය අවස්ථාවකදී පර්යේෂකයා මුණ ගැසීමට අවශ්‍ය නම් දුරකථන අංකයක් දැක්වීම.

- ප්‍රශ්නාවලිය නැවත එවිය යුතු ලිපිනය දැක්වීම.
- ප්‍රශ්නාවලිය එවිය යුතු අවසන් දිනය ඉදිරිපත් කිරීම.
- පර්යේෂණයට සහභාගී වීම පිළිබඳව ස්තුතිය ප්‍රකාශ කිරීම.

නමුත් අද වන විට තාක්ෂණික හා සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් ගේ දියුණුව නිසා නොයෙක් ක්‍රම උපයෝගී කරගනිමින් ප්‍රශ්නාවලිය දත්ත දායකයා වෙත ලබාදීමේ අවස්ථාව උදා වී ඇත. ඒ සඳහා ඉතා පහසුවෙන් අන්තර්ජාලය භාවිතා කරමින් ප්‍රශ්නාවලිය හුවමාරු කර ගැනීමේ අවකාශ ලැබී තිබේ. විද්‍යුත් තැපෑල සහ සමාජ ජාල භාවිත කරමින් දත්ත දායකයන් මුණ ගැසිය හැකිය. මේ නිසා පර්යේෂකයාගේ නියැදිය ලෙස කුමන තැනක සිටිය ද පර්යේෂකයාට ඉතා ඉක්මනින් සහ පහසුවෙන් සම්බන්ධ කර ගැනීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබී තිබේ. දුරකථන භාවිතා කරමින් හා තැපෑල භාවිතා කරමින් විදේශීය රටක සිටින දත්ත දායකයකුගෙන් උවද පර්යේෂකයාට අද වඩා ක්ෂණයකින් හා ගුණාත්මක භාවයකින්, ඉහළ අගයකින් යුක්තව දත්ත ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව තාක්ෂණික දියුණුවත් සමගම ලැබී තිබේ.

ප්‍රශ්නාවලි යොදාගනිමින් පර්යේෂණයකට අවශ්‍ය බොහෝ දත්ත ලබා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. දත්ත දායකයාට සම්බන්ධ දැනට පවත්නා තොරතුරු එනම් වයස, ආගම, ජාතිය, උගත්කම, ආදායම වැනි තොරතුරු මෙන්ම තෝරාගත් සමාජ සිද්ධි පිළිබඳ ප්‍රතිචාරකයාගේ පෞද්ගලික අදහස් දැන ගැනීමේ අවස්ථාවද පර්යේෂකයාට ලැබේ. එනම් පුද්ගල ආකල්ප විමසීමේ හැකියාව පවතියි. එසේම සමාජ සිද්ධි පිළිබඳ දත්ත දායකයාගේ දැනුම පරීක්ෂා කිරීමේ හැකියාවක්ද ලැබී තිබේ. මේ නිසා සමාජ පර්යේෂකයින් ප්‍රශ්නාවලි යොදා ගනිමින්

- වෙළෙඳ සමීක්ෂණ
- ජනමත විමසුම්
- සමාජ සමීක්ෂණ
- කාල වකවානු සමීක්ෂණ

ආදී විවිධ පර්යේෂණ සඳහා දත්ත රැස්කරයි.

ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කිරීමේදී අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු.

- අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පර්යේෂණයට අදාළ දත්ත ලැබෙන ප්‍රශ්න පමණක් ඇසීම.
- ද්විතීයික මූලාශ්‍ර වලින් ලබා ගත හැකි දත්ත ලබාගැනීමට භාවිතා නොකිරීම.
- අර්ථ කිහිපයක් සහිත වචන භාවිත නොකරමින් ඉතාම පැහැදිලි ප්‍රශ්න පමණක් ඇසීම.
- සරල ප්‍රශ්න ඇසීම /ප්‍රශ්න සරල ආකාරයෙන්ම ඇසීම.
- වරකට එක් ප්‍රශ්නයක් පමණක් ඇසීම.
- එදිනෙදා භාවිතා කරන භාෂාව භාවිතා කිරීම සිදුකළ යුතු අතර තාක්ෂණික භාෂාව හෝ කල්ලි බස ඇතුළත් නොකිරීම.
- දත්ත දායකයාට පිළිතුරු ලිවීමට කැමැත්තක් ඇති වන ආකාරයට භාෂාව හැසිරවීම.
- දත්ත දායකයා පරීක්ෂා කිරීම වෙනුවට ඔහුගෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.
- දත්ත දායකයා මුල් කොට තබා ගනිමින් ප්‍රශ්න ඇසීම.
- ප්‍රශ්න ඇසීමේදී ආක්‍රමණශීලී නොවන මධ්‍යස්ථ ආකාරයෙන් ඇසීම.
- හැකි සෑම අවස්ථාවකදීම සංඛ්‍යාත්මක ප්‍රතිචාර ලබා ගත හැකි ප්‍රශ්න ඇසීම.

ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කිරීමේදී අත්හැරිය යුතු ප්‍රශ්න ආකෘතීන් ද හඳුනාගත හැකිය. මෙබඳු ප්‍රශ්න ඇසීමෙන් පර්යේෂකයා පර්යේෂණ අභිනතියකට හසු වන අතර අපක්ෂපාතී දත්ත ලබාගත හැකි නොවේ.

- යම් විශේෂ අදහසක් ඉස්මතු වන ප්‍රශ්න
- අපැහැදිලි ප්‍රශ්න
- අනුමාන ප්‍රශ්න
- බහු ප්‍රශ්න (එක ප්‍රශ්නයක් ඇතුළේ තවත් ප්‍රශ්න කීපයක් නොඇසීම).
- උපන්‍යාස ප්‍රශ්න (එහෙම නේද යනුවෙන් නොඇසීම).
- අගනාකම් ඇතුළත් ප්‍රශ්න (දුමිබීම හොඳ නෑ නේද වැනි ප්‍රශ්න).
- නොරිස්සුම් /කෝප සහගත ප්‍රශ්න
- අපහරණ සහිත ප්‍රශ්න
- මිනිසුන් ප්‍රශ්න වලට ඇද දමන ප්‍රශ්න (ඔබ වැරදිකරුවෙක්ද වැනි ප්‍රශ්න).
- නැත යන අර්ථයෙන් ප්‍රශ්න නොඇසීම.
- එක පැත්තකට නතු වන ප්‍රශ්න.
- මාතෘකාවෙන් බාහිර ප්‍රශ්න

ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කිරීමේදී විවිධ තොරතුරු සහිත ප්‍රශ්න ඇසීමට සිදුවනු ඇත. පර්යේෂකයාගේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ පර්යේෂණ ගැටලුව විසඳීමට අවශ්‍ය දත්ත රැස් කිරීමය. තමන් එය සිදු කළ යුතු වන්නේ මනා සංයමයකින් සහ ඉවසීමෙන් යුක්තවය. පර්යේෂකයාගේ ප්‍රධාන සම්පත්දායකයා වන්නේ දත්තදායකයාය. ලෝගතුකම මනාව වර්ධනය කරගනිමින් ප්‍රශ්නාවලිය පුරවා ගැනීම වැදගත්ය. ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කිරීමේ දී විවිධ වර්ගයේ ප්‍රශ්න ඇසීමට සිදුවන අතර එය ප්‍රශ්නාවලිය ගලා යාමට මෙන්ම තොරතුරු ලබා ගැනීමට පහසු මඟක් වනු ඇත. ප්‍රශ්නාවලියක අඩංගු කළ හැකි ප්‍රශ්න වර්ග කීපයක් හඳුනාගත හැකිය.

1. මූලික ප්‍රශ්න (Primary Questions)

සෘජුවම පර්යේෂණ මාතෘකාව හා සම්බන්ධ අසනු ලබන ප්‍රශ්න. (වැඩියෙන්ම බොන මත්ද්‍රව්‍ය කුමක්ද? , කියවන පොත් මොනවද?, චිත්‍රපටි බලනවාද නැද්ද ?)

2. ද්විතීයික ප්‍රශ්න (Secondary Questions)

මෙබඳු ප්‍රශ්න ඇසීමෙන් නව තොරතුරු ලබා ගත නොහැකිවන අතර, ලබාගත් දත්තයන්ගේ නිරවද්‍යභාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබයි. (වියදම ගැන ප්‍රශ්න අසයි. නමුත් ආදායම නිවැරදිද බලන්නයි වියදම ගැන අසන්නෙ)

3. තෘතීයික ප්‍රශ්න ප්‍රශ්න (Tertiary Questions)

ප්‍රශ්න ඇසීම වඩාත් පහසු කිරීමට සහ ප්‍රශ්න අතර සබඳතාව ඇති කරන ප්‍රශ්න.

4. පිරවුම් ප්‍රශ්න (Padding Questions)

ප්‍රබල අර්ථයක් ගෙන නොදුන්න ද ප්‍රශ්න ඇසීම නොනැවැත්වීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා ප්‍රශ්න.(අත්‍යාවශ්‍ය ප්‍රශ්නයක් හෝ දෙකක් අහගන්න ඊට අමතරව යොදන ප්‍රශ්න. උදා. දුමිබීම පුරුදු උනේ කොහෙන්ද දැනගන්න කොයිවගේ කාලෙකද සිද්දවුනේ? කාන් එක්ක යනකොටද සිද්ද වුනේ? වැනි ප්‍රශ්න ඇසීම)

5. විමසුම් ප්‍රශ්න (Prob Questions)

සැබෑ තත්ත්ව තේරුම් ගැනීම සඳහා සියුම්ව අසනු ලබන ප්‍රශ්න.(ප්‍රශ්න අසන විට උත්තේජනය සපයන ප්‍රශ්න හෙවත් මිනිසුන් උත්තර දෙන්න ආස කරන ප්‍රශ්න)

6. සෘජු හා අනියම් ප්‍රශ්න (Direct and Indirect Questions)

දත්ත දායකයාට සෘජුව පිළිතුරු සැපයිය හැකි ප්‍රශ්න සෘජු ප්‍රශ්න වන අතර, දත්ත දායකයාට සෘජුවම පිළිතුරු සැපයිය නොහැකි ප්‍රශ්න අනියම් ප්‍රශ්න වේ.(උදා. සෘජු ප්‍රශ්න- ඔබ දුම් බොනවාද? අනියම් ප්‍රශ්න- ඔබේ වයසේ අය දුම් බොනවාද?)

7. යමක් අගවන ප්‍රශ්න(Suggestive Questions)

පර්යේෂකයාගේ අදහස් සහිත ප්‍රශ්න.

8. උත්තර දී අසන ප්‍රශ්න (ඔබ විවාහකයෙක්ද? - විවාහක/ අවිවාහක/ වැන්දඹු / වෙනත්)

9. එක් ප්‍රශ්නයක් අසා එම ප්‍රශ්නයට උත්තරය ඔව් නම් අනෙක් ප්‍රශ්න ඇසීම (ඔබ පොත් කියවනවාද? ඔව් නම් මොනවාගේ පොත්ද කියවන්නේ?)

ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කිරීමේ පියවර.

පියවර 1- ප්‍රශ්න වර්ග තීරණය කරමින් ප්‍රශ්නමාලා මාතෘකා ගත කිරීම.

පියවර 2- පළමු කටුසටහන ගොඩනැගීම.

පියවර 3-ස්වයං විචේචනය.

පියවර 4- විශේෂඥයෙකු ලවා පරීක්ෂා කරවීම.

පියවර 5- නැවත පරීක්ෂා කිරීම.

පියවර 6- නියමු අධ්‍යයනය පැවැත්වීම.

පියවර 7- පුනරීක්ෂණය කිරීම.

පියවර 8- අවශ්‍ය නම් දෙවනවර පූර්ව පරීක්ෂණය.

පියවර 9- අවසාන සටහන සකස් කිරීම.

ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කිරීමේ දී ප්‍රශ්න ඇසිය හැකි ක්‍රම රාශියක් පවතින අතර පර්යේෂකයා තම නියැදිය සහ පර්යේෂණ අරමුණු පිළිබඳව සලකා බලමින් නිවැරදි සහ අත්‍යවශ්‍ය දත්ත ලබාගැනීම සඳහා වඩා සුදුසුම ස්වරූප හඳුනාගත යුතුය. ප්‍රශ්න සකස් කිරීමේදී ආවෘත සහ විවෘත ප්‍රශ්න සකස් කළ හැකිය ආවෘත ප්‍රශ්න සකස් කිරීමේ දී ස්ථාවර ප්‍රභේද පිළිතුරු සහිත ද්වි වර්ණ ප්‍රශ්න සහ බහුවරණ ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කළ හැකිය. (ද්වි වර්ණ ප්‍රශ්න -ඔබ ශිෂ්‍යයෙක්ද? ඔව්/ නැත, බහුවරණ ප්‍රශ්න. ඔබේ වයස කීයද?) එසේම ප්‍රශ්නාවලිය තුළ ප්‍රශ්නාර්ථ සහිතව ඉදිරිපත් කරන ප්‍රශ්න සේම වාක්‍යයක් වශයෙන් ද ඉදිරිපත් කළ හැකිය. ප්‍රශ්න සකස් කළ හැකි ආදර්ශ ආකෘති කීපයක් පහත දැක්වේ.

-ඔබේ වයස කීයද?

අවුරුදු 10 ට අඩු

අවුරුදු 10 – 20

අවුරුදු 21- 30

අවුරුදු 31- 40

අවුරුදු 41 ට වැඩි

- ඔබ ශිෂ්‍යයෙක් ද?

ඔව්/නැත

-ඔබ සිතන ආකාරයට මෙම මැතිවරණය පැවැත්වීම අවශ්‍යද?

ඔව් /නැත /නොදනී

- ඔබ කවදා හෝ දවසක දුම් පානය කර තිබේද?

ඔව් /නැත

ඔව් නම් කොපමණ වරක් දුම්පානය කර තිබේද?

එක්වරක්/2 -5 වරක් / 6-10 වරක් / 10 ට වැඩි වාර ගණනක්

- ඔබ මත්ද්‍රව්‍ය පානය කර තිබේද?

ඔව්/නැත

ඔව් නම් ප්‍රශ්න අංක 5 සිට 10 දක්වා පිළිතුරු ලියන්න. නැති නම් ප්‍රශ්න අංක 5 සිට 10 දක්වා ප්‍රශ්න අත්හරින්න.

- ඔබ සිතන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බව ද?

- සංඛ්‍යාත්මක ප්‍රතිචාර : සම්පූර්ණයෙන් එකඟ වෙමි
- එකඟ වෙමි
- එකඟ නොවෙමි
- සම්පූර්ණයෙන් එකඟ නොවෙමි

- ප්‍රස්තාරික ප්‍රතිචාර:
- අති විශිෂ්ටයි
- ඉතා හොඳයි
- සාමාන්‍යයෙන් හොඳයි
- ඉතාම හොඳ නැත
- හොඳ නැත
- කොහෙත්ම හොඳ නැත
- සඳහන් කළ නොහැකිය

- රටක් සංවර්ධනය කිරීමේදී වඩාත් වැදගත් වන්නේ කුමන අංශ දියුණු කිරීමද යන්න ප්‍රමුඛතා ගත කරන්න.

- සෞඛ්‍යය
- අධ්‍යාපනය
- රැකියා
- හමුදාව

- මේ දේශපාලනික වෙනස් වීම පිළිබඳව ඔබේ අදහස කුමක්ද?

- පහත සඳහන් වාක්‍ය සම්පූර්ණ කරන්න

ජීවිතය යනු.....

නිදහස යනු.....

- “අප්‍රමාණව කටයුතු කිරීම පුද්ගල ජයග්‍රහණයට බලපායි” මෙම ප්‍රකාශය පිළිබඳව ඔබේ අදහස කුමක්ද.

ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතා කිරීමේ වාසි.

- අවම වියදමකින් හා අවම කාලයකින් වැඩි දත්ත දායකයින් ප්‍රමාණයකින් තොරතුරු ලබා ලබා ගැනීමේ හැකියාව.
- ප්‍රතිඵල ඉතා ඉක්මනින් ලැබේ.
- දත්ත දායකයාට පහසුය.
- මිනුම් කිරීම සාපේක්ෂ වශයෙන් පහසුය.
- දත්ත විශ්ලේෂණය සාපේක්ෂ වශයෙන් පහසුය.
- අහිතනියට හසු වීමට තිබෙන ඉඩකඩ අඩුය.

සීමාකම්.

- දත්ත දායකයාහට ප්‍රශ්නාවලිය පුරවන අවස්ථාවේදී මතුවෙන ගැටළු වලට විසඳුම් ලබා දීමට නොහැකි වීම.
- සම්මුඛව පුරවනවිට හැර පුද්ගලයා විසින්ම ප්‍රශ්නාවලිය පිරවීම සිදු කරනවාදැයි ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දැනගත නොහැකි වීම.
- සාක්ෂරතාවය සහිත පුද්ගලයින් උදෙසා පමණක් භාවිතා කළ හැකි වීම.

ඒ අනුව සමාජ පර්යේෂකයකු සමාජ පර්යේෂණයක නිරත වීමේදී ඉහත සඳහන් කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කර ගැනීමෙන් පර්යේෂණයේ සාර්ථකත්වය කරා ලගා විය හැකිය.

03. පවුලේ පෝෂණයට ගෙවනු වගාවෙන් අත්වැලක්.

ඩබ්.ඒ.එස්. නිරෝෂිකා රූපසිංහ
සංවර්ධන නිලධාරී
B.A. History (Special)

ගෙවත්ත යනුවෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ පාරිච්ඡේදය මත අප ජීවත්වන කුඩා පරිසර ඒකකයයි. එය අපගේ නිවසට යාබදව පිහිටන එදිනෙදා කටයුතුවලට යෙදා ගනු ලබන අප ජීවත්වන වටපිටාවයි. ඇතැම් නිවාස විශාල ඉඩමක පිහිටා ඇති අතර, ඇතැම් නිවාස තරමක් කුඩා හෝ ඉතා සීමිත ඉඩකඩක් සහිත බිම්කඩක පිහිටා ඇති විටෙක ඒවායේ පවතින ගෙවත්ත ඉතා කුඩා වේ. ගෙවතු වගාවක් සඳහා සුදුසු වන්නේ පර්චස් 20ක් හෝ ඊට අඩු බිම් ප්‍රමාණයකි. නිවස ආශ්‍රිත මෙම වටපිටාව දෛනික අවශ්‍යතා ඉටු වන පරිදි විවිධ බෝග වර්ග හා වෙනත් අත්‍යවශ්‍ය වූ අංග ඇතුළත්ව ක්‍රමානුකූලව සකස් කරගත යුතු වන අතර, බෝග වගාකිරීම මෙන්ම සතුන් ඇති කිරීමත් ගෙවතු වගාවට ඇතුළත් වේ.

ගෙවත්ත පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට මෙන්ම, ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වෙනු ලබයි. එසේම ගම, රට හා සමාජ පසුබිම අනුව ද ගෙවත්ත විවිධ ස්වරූපයන් ගනු ලබයි.

දේශගුණික කලාප අනුව වර්ගීකරණය

1. තෙත් කලාපීය ගෙවතු.

වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලිමීටර් 2500 ට වඩා වැඩිපුර ලැබෙන ප්‍රදේශ තෙත් කලාපය ලෙස හැඳින්වෙන අතර, මෙම ප්‍රදේශයේ ගෙවතුවල වැඩි බෝග විවිධත්වයක් හා වැඩි පැල ගහනයක් දැකින්නට ලැබේ. මෙම කලාපය සඳහා වැස්ස ලැබෙන්නේ නිරිත දිග මෝසමෙනි.

2. වියලි කලාපීය ගෙවතු.

වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලිමීටර් 1750 ට අඩු ප්‍රදේශ වියලි කලාපයයි. මේ සඳහා වැස්ස ලැබෙන්නේ ඊසාන දිග මෝසමෙන් වන අතර, මෙම ගෙවතු වල අඩු බෝග විවිධත්වයක් හා අඩු පැල ගහනයක් දැකිය හැකිවේ. විශේෂයෙන්ම වියලි කාලගුණය සඳහා ඔරොත්තු දෙන බෝග මෙහි වැඩේ.

ගම, නගරය, භූමිය , සමාජ පසුබිම අනුව වර්ගීකරණය

1. ග්‍රාමීය ගෙවතු.

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පිහිටි ගෙවතු මෙන්ම හැඳින්වෙන අතර, මෙම ප්‍රදේශ නාගරීකරණය නොවූණු අතර, ප්‍රමාණයෙන් විශාල වේ. බෝග වර්ග විශාල ප්‍රමාණයක් වැවිය හැකිවන අතර, පහසුවෙන් සතුන් ද ඇති කළ හැකිය.

2.අර්ධ නාගරික ගෙවතු.

වඩා නාගරීකරණය නොවූ ප්‍රදේශවල පිහිටි ගෙවතු, අර්ධ නාගරික ගෙවතු ලෙස හැඳින්වෙන අතර, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල තරම් ඉඩකඩක් නොවුනත්, නාගරික ගෙවතුවලට වඩා ඉඩකඩක් දකින්නට ලැබේ.

3.නාගරික ගෙවතු.

බොහෝ සෙයින් නාගරීකරණය වූ ප්‍රදේශවල දකින්නට ලැබෙන ගෙවතු, නාගරික ගෙවතු ලෙස හැඳින්වේ. මේ ගෙවතුවල ප්‍රධානතම ලක්ෂණය ලෙස ඉතා අඩු සීමිත ඉඩකඩක් පවතින අතර, මහල් නිවාස, නිවාස සංකීර්ණ වැනි ඉතා සීමිත ඉඩකඩක පිහිටි නිවාසවල ගෙවතු මේ යටතට වැටේ.

පවුලේ එදිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා , සීමිත සම්පත් උපයෝගී කරගනිමින් තම ගෙවත්ත තුළ පවත්වාගෙන යන ප්‍රදේශයට උචිත එළවළු සහ පළතුරු වහා රටාවක් වන ගෙවතු වගාව තුළින් පවුලෙන් ගෙවත්තක් ද,

ගෙවත්තෙන් පවුලක් ද පෝෂණය වන අතර, අප විසින්ම වඩා ගත් නැවුම් ඵලවළු හා පළතුරු ආහාරයට එකතු කර ගැනීමට පුළුවන් වේ.

සෑම පෝෂ්‍ය පදාර්ථයකින්ම අවශ්‍ය ප්‍රමාණවලින් අඩංගු සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වේලක් පිළියෙල කරගැනීම සඳහා අපගේ ගෙවත්ත සකසා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව සමබල ආහාර වේලක් දිනපතා එක්කර ගැනීමෙන් ශරීරයට අවශ්‍ය සියළුම පෝෂ්‍ය පදාර්ථ ලබාගත හැකිය.

ගෙවතු වගාවෙන් ලැබෙන වාසි

1. වසවිසෙන් තොර, නැවුම්, සමබල ආහාර වේලක් ලබාගත හැකිය.
2. විවිධත්වයෙන් යුතු ඵලවළු, පළතුරු හා පලාවර්ග වගාකළ හැකිය.
3. ප්‍රදේශයට උචිත බෝග වර්ග හා පෝෂණ ගුණයෙන් ඉහළ බෝග වර්ග හඳුනා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබේ.
4. වෙළෙඳපොළ සඳහා ගතවන කාලය හා ශ්‍රමය ඉතිරි වේ.
5. වගා කිරීමෙන් ශාරීරික ව්‍යායාමය ද, මානසික සතුට ද ලැබේ.
6. නිවසේ සියලු දෙනා වගාවට දායකවීමෙන් පවුලේ සාමාජිකයන් අතර බැඳීම වැඩි වේ.
7. විවේකය ඵලදායී ලෙස ගත කිරීමට යොදාගත හැකිය.
8. අමතර ආදායමක් ලෙස යොදා ගැනීමෙන් ආර්ථික වාසි ලැබෙන අතර, සකසුරුවම පුරුදු වේ.
9. අවශ්‍ය විටෙක ඵල නෙලා ගැනීමට හැකිවේ. අතිරික්ත ආහාර සංරක්ෂණයකොට ගබඩා කළ හැකි වේ.
10. නිවසින් බැහැරවන අපද්‍රව්‍ය පොහොර ලෙස යොදාගෙන ගෙවත්තේ පස සාරවත් කිරීමට යොදාගත හැකිවන අතර, එමඟින් පරිසරය පිරිසිදු වේ.
11. භූමියෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගත හැකිවේ.
12. ශාක නිසා අවට පරිසරය සිසිල්, ප්‍රියමනාප බවක් ඇතිවේ.
13. වගා කිරීමට යොමුවීමෙන් කෘෂිකාර්මික දැනුම පුළුල් වන අතර, එය පරපුරෙන් පරපුරට දායාද කළ හැකි වේ.
14. දරුවන් විසින් පරිසර සම්පත් කළමනාකරණය කිරීමේ ප්‍රායෝගික හැකියාව ලබාගනී.

ගෙවතු වගාව තුළින් ඇත්වීම නිසා මිනිසා මුහුණපාන ගැටළු.

සාමාජීය ගැටළු	ආර්ථික ගැටළු	පාරිසරික ගැටළු
පෝෂණ ගැටළු	ඵලවළු, පළතුරු මිලදී ගැනීමට වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම.	කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍යය හානිය නිසා පරිසර දූෂණය.
කෘෂි රසායන යෙදූ ආහාර පරිභෝජනයෙන් පිළිකා වැනි රෝගවලට ගොදුරුවීම.	අමතර ආදායමකට ඇති අවස්ථාව අහිමිවී යෑම.	වාණිජමය වගාවන් සඳහා කැලෑ ඵලි කිරීම.

කය වෙහෙසා වගාවට යොමු නොවීමෙන් ශාරීරික ව්‍යායාම සඳහා ඇති අවස්ථාව අඩුවීම.	කාමිකාර්මික නිෂ්පාදනයන් අඩුවීම.	පස සෝදා යෑම.
වෙළෙඳපොළ සඳහා කාලය ගතවීම.		ජල උල්පත් සිඳී යෑම.

ගෙවතු වගාවේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු.

- ප්‍රමාණවත් හිරු එළිය.
- ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුම.
- ප්‍රදේශයට උචිත බෝග වර්ග හඳුනා ගැනීම.
- පසේ ස්වාභාවය.
- ඉඩකඩ හා ඉඩමේ පිහිටීම.
- ගුණාත්මක බවින් යුතු බීජ හෝ පැළ තෝරා ගැනීම.
- කාබනික පොහොර සහ සාම්ප්‍රදායික පළිබෝධනාශක ක්‍රම භාවිතා කිරීම.

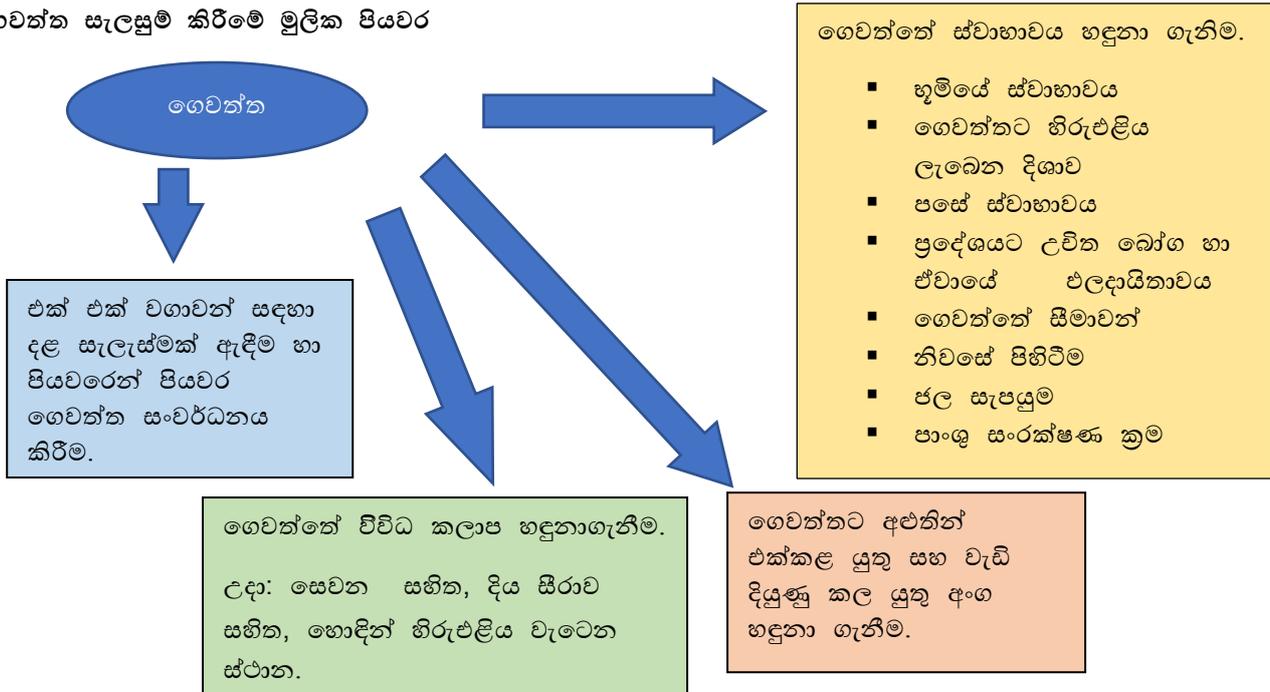
ගෙවතු වගාව සඳහා ඉඩකඩ භාවිතා කළ හැකි ක්‍රම.

ගෙවතු වගාවක් සඳහා අක්කර ¼ (වර්ග මීටර් 1000) ක හෝ ඊට අඩු බිම් ප්‍රමාණයක් යොදාගත හැකිවන අතර, මහල් නිවාස හා ඉඩකඩ සීමිත ගෙවතු තුළ වගා කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා ඉවතලන පොල්කටු, බෝතල්, භාජන, ලී හෝ කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටි , පොලිතින් මළු, කෙසෙල් පට්ට හා ටයර් වැනි විකල්ප බඳුන් ද භාවිතා කළ හැකිය.

එසේම වගා කුළුණු සකස් කිරීම ද ජනප්‍රිය ක්‍රමයක් වන අතර, මේ සඳහා උණු බට තුළ වගාව, වගාමළු, වගා රාක්ක, වගා බිත්ති, විකල්ප බඳුන්, වගා මෙහා බෝතල්, නිර්පාංශු වගා පෙට්ටි, වගා පැලැල්ල, වගා පිරමීඩ, වගා රාමු, වගා දැල ආදී ක්‍රම යොදා ගත හැකිය. මෙමඟින් පවතින ඉඩකඩ උපරිම ප්‍රයෝජනයක් ලැබිය හැකිවනවා මෙන් ම ගෙවත්තට මනා සුන්දරත්වයක් එක්වීමට ද හේතු වේ.

ගෙවත්ත සැලසුම් කිරීමේ මූලික පියවර

ගෙවතු වගාවේදී වැදගත්වන කරුණු.

1. බෝග තෝරා ගැනීම.

- පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලකට අවශ්‍ය වන එළවළු, පළතුරු, පලාවර්ග, අලවර්ග වැනි බෝග හැකි පමණ තෝරා ගන්න.

වියලි කලාපය සඳහා - ජල හිඟයට ඔරොත්තු දෙන බෝග
 කුඩා බිම් ප්‍රමාණයක - පැතිරී නොවැඩෙන බෝග

- ප්‍රදේශයට ගැලපෙන හා දිගුකාලීන බෝග තෝරාගත යුතුය. මෙමඟින් නැවත නැවත සිටුවීමේදී වැයවන ශ්‍රමය අවම කරගත හැකිය.
- ඉඩමේ ජල වහනය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීම කළ යුතුය.
- තෙතමනය රඳා පවතින තැන්වලට කංකු, මුහුණුවැන්න, කොහිල, වැනි ශාක වගා කිරීම සුදුසුය.
- ගෙවත්තේ මායිමට ආසන්නව හෝ වැටට සිටුවිය යුත්තේ බහුවාර්ෂික ස්ථිර ශාක වේ. (කොස්, දෙල්, අඹ වැනි)
- අලුතින් සිටුවන පැල කුඩා අවධියේ සිටම ක්‍රමානුකූලව කප්පාදු කළ යුතුය. එවිට ගෙවත්ත අනවශ්‍ය ලෙස සෙවනවීම හා ඉඩකඩ වැයවීම වළක්වා ගත හැකිය.
- මල්පැල හා විසිතුරු ශාක නිවසේ ඉදිරිපස සිටුවීමෙන් ගෙවත්තට බාහිර අලංකාරයක් ලැබේ.
- බෝග වගාව ප්‍රධාන ආකාර 3කි.
 1. පැල සිටුවිය යුතු බෝග
 2. බීජ සිටුවිය යුතු බෝග
 3. දඬු කැබලි, අතු රිකිලි මඟින් පැලවෙන බීජ
- කෘමි උවදුරු හා රෝගවලින් රැකගැනීම සඳහා එකම කුලයේ ශාක එක ළඟ සිටුවීමෙන් වැළකීම

උදා: බටු කුලයේ වම්බටු, බටු, මිරිස්, තක්කාලි, මාළුමිරිස් ආදිය

2.බිම සැකසීම.

හොඳින් වල්පැලැටි ඉවත්කර සකස් කරගත් භූමියේ පස් බුරුල් කොට, අනවශ්‍ය ගල් කැබලි මුල් ආදිය ඉවත් කොට පස සියුම්ව සකසා ගත යුතුය. භූමියේ ඉඩකඩ, පසේ ඇති ජල ප්‍රමාණය, සිටුවන බෝග ආදිය අනුව මෙන්ම දේශගුණික තත්වයන්ට අනුව ද පාත්ති සකස් කළ යුතුය.

එසේම ගෙවතු වගා සඳහා ඉඩකඩ නොමැති නාගරික ප්‍රදේශවල හා මහල් නිවාසවල බඳුන් තුළ වගාව කල හැකිවන අතර, සුදුසු පරිදි සකසා ගත් පස් යොදා ජල වහනය පහසු කරලීම සඳහා අඩියට කුඩා ගල් කැට, බොරළු ආදිය පිරවිය යුතුය. මෙවැනි බඳුන් තුළ තක්කාලි, කරවිල වැනි හෝග වගා කළ හැකිය. බඳුන්වලට හොඳින් සුර්යාලෝකය ලැබීමට සැලැස්විය යුතු අතර, වගා කුළුණ ද සාර්ථක විකල්ප බඳුන් ක්‍රමයකි.

3.ජල සම්පාදනය.

බෝග වගාවේදී උදය වරුවේදී ජලය යෙදීම වඩාත් සුදුසු වන අතර, පැල කුඩා අවධියේදී දිනකට දෙවරක් ජලය යෙදිය යුතුය. මුල් අදින ලද පැල සඳහා දින 2,3 ට වරක් ජලය යෙදීම සුදුසු වේ. වැසි කාලයේදී ජලය සැපයීම අනවශ්‍ය වේ. වියලි කොළ වර්ග, ගැලවූ වල් පැලැටි, පිදුරු වැනි වස්තුන් යෙදීම මගින් පැලය අවට පස වියලීම වැළකේ. තෙතමනය ආරක්ෂා වේ. එමෙන්ම වල් පැලැටි බෝවීම ද අඩුවේ.

4.වගා මාධ්‍යය සැකසීම හා පස පෝෂණය කිරීම.

බොහෝ කාලයක් තිස්සේ භූමියක වගා කරන විට පසේ ඇති පෝෂක ප්‍රමාණය අඩුවේ. එමෙන්ම පස සෝදා පාළුවීමත්, පසට පොලිතින්, පලාස්ටික්, විවිධ ඉලෙක්ට්‍රොනික කොටස් සහ කෘෂිරසායන ද්‍රව්‍ය බැහැරලීම නිසා පස දුෂණය වේ. මේ හේතුවෙන් පස නිරන්තරයෙන්ම සරු කිරීමට හා සංරක්ෂණය කිරීමට පියවර ගත යුතු ය. දිරාපත්වන අපද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් ස්වාභාවික කොම්පෝස්ට් පොහොර සකසා ගත හැකි වන අතර, එය ගෙවත්තට ද මිනිසාට ද පරිසරයට ද හිතකර බලපෑම් ඇතිකරනු ලබයි.

ගෙවත්තේ සරු සාරත්වය උදෙසා කොම්පෝස්ට් පොහොර සකසා ගැනීම.

කොම්පෝස්ට් යනු සත්ත්ව හා ශාඛ කොටස් දිරාපත් වීමට සැලැස්වීම මගින් ලබාගන්නා වූ කාබනික පොහොරකි. මෙය ශාකවල වර්ධනය සඳහා යොදාගනු ලබන උණුසුම, තෙතමනය සහ වාතය සහිත පරිසරයකදී ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් මගින් දිරාපත් කරනු ලබන කාබනික ද්‍රව්‍ය සහිත සංයෝගයකි. මෙමගින් ශාකවලට අවශ්‍ය පෝෂ්‍ය කොටස් පහසුවෙන් අවශෝෂණය කරන අතර, පස ලිහිල් වීම හා පසෙහි තෙතමනය ආරක්ෂා කිරීම සිදුවේ. එසේම බෝග අස්වැන්න වැඩි කරන අතර, අස්වැන්නේ ගුණාත්මක භාවය ද වැඩිවේ. තව දුරටත් අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස කළමනාකරණය කිරීමෙන් රෝග, පළිබෝධ හානි අවම වී වල් පැලැටි බෝවීම අවම වේ.

කොම්පෝස්ට් පොහොර සාදාගත යුතු ස්ථානය.

- සෙවන සහිත, ජලයෙන් යට නොවන ස්ථානයක් විය යුතුය.
- මුල්, ගල් කැටවලින් තොර තැනිතලා භූමියක් විය යුතුය.

- ජල සැපයුම තිබිය යුතු නමුත්, පානීය ජලය ලබාගන්නා ලීදක් හෝ ජල ප්‍රභවයක් අවට ස්ථානයක් නොවිය යුතුය.

කොම්පෝස්ට් පොහොර සඳහා යොදාගත යුතු අමුද්‍රව්‍ය.

- දිරාගිය ශාක පත්‍ර, කොළ රොඩු, ගැලවූ වල් පැලෑටි
- සිඟිත්ව කපාගත් පොල්ලෙලි, පොල් මුඩු
- පිදුරු, ලී කුඩු, කර කළ දහයියා
- මුළුතැන් ගෙයින් ඉවතලන සුදුලෑණු, ලෑණු පොතු, පළතුරු ලෙලි
- පහසුවෙන් ලබා ගත හැකි ගොම, ගව මුත්‍ර, එළු පොහොර, කුකුල් පොහොර
- කෙසෙල් කොළ, කෙසෙල් කඳ
- සැල්විනියා වැනි ජලජ පැලෑටි
- බෝග අවශේෂ
- අමුද්‍රව්‍ය තෙමීම සඳහා ජලය
- අමුද්‍රව්‍ය වසා තැබීම සඳහා කළු ඉටි රෙද්දක් හෝ පොලිසැක් උර හෝ වියාගත් පොල් අතු

කොම්පෝස්ට් පොහොර සකසා ගන්නා ක්‍රම.

නිවසේදීම කොම්පෝස්ට් පොහොර සාදාගත හැකි ක්‍රම කිහිපයකි. ඒවා නම් ගොඩ ක්‍රමය, වල ක්‍රමය , බැරල් ක්‍රමය හා ජීව කොටු ක්‍රමය යනුවෙනි. ඒවා පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

1.ගොඩ ක්‍රමය

පහසුම, සරල හා ලාභදායී ක්‍රමයයි. අඩු ශ්‍රමයක් වැයවේ. වියදම අඩු අතර, නඩත්තුව පහසුය. වාතය, තෙතමනය, උෂ්ණත්වය වැනි ප්‍රශස්ත තත්ත්ව පවත්වා ගත හැකිවන අතර, ඉක්මනින් දිරාපත් වේ.

2.වල ක්‍රමය

ශ්‍රමය වැඩියෙන් වැයවන, පෙරලීමට අපහසු, වර්ෂා කාලයේදී ගැටළු ඇතිවන එතරම් සාර්ථක නොවන ක්‍රමයකි. එමෙන්ම ප්‍රශස්ථ තත්වයන් පවත්වා ගැනීමට අපහසු වේ.

3. බැරල් ක්‍රමය

කුඩා ගෙවතු වලට යොදාගත හැකිය. දිනපතා නිවසේ එකතුවන දිරායන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට යොදාගත හැකිය. සිමෙන්ති, යකඩ, හෝ ප්ලාස්ටික් බැරල් භාවිතා කළ හැක. හොඳින් වාතාශ්‍රය ලැබීමට බැරලයේ බඳහි සිදුරු සාදනු සාදාගත යුතුය.

එසේ සාදාගත් බැරලය ගඩොල් තට්ටුවක් මත තබා ගත යුතු අතර, වැසි ජලය එකතුවීම වැළැක්වීමට පියනකින් වැසිය යුතුය.

4. ජීව කොටු ක්‍රමය (කෝටු ක්‍රමය)

තෝරාගත් භූමිය පිරිසිදු කරගෙන අඩි 2ක් පමණ පළලට වෘත්තයක් ලකුණු කරගත යුතුය. වෘත්තයේ පරිධිය මත සෙන්ටිමීටර් 5ක පමණ පරතරය ඇතිව සෙන්ටිමීටර් 20ක් පමණ ගැඹුරට පසෙහි සිදුරු සාදාගෙන, මීටර් 1.5ක දිග කෝටු සිටුවා ගත යුතු අතර, සිටුවන ලද කෝටු වටා කොහු ලණුවලින් බැඳ ගස්නීමත් කරගත යුතුය. කෝටු පැලවීමෙන් පසු එහි පත්‍ර ද කොටුව තුළට වැටීමෙන් කොම්පෝස්ට්වල සාරවත් බව වැඩිවේ. ජීව කොටුව දිනපතාම පෙරලිය හැකි අතර, කලින් කල එහි අඩියෙන් කොම්පෝස්ට් පොහොර ලබාගත හැකිය.

මේ අනුව අපේ ගෙවත්ත තුළම විවිධාකාර හා අපට පහසු ක්‍රමවලින් කොම්පෝස්ට් පොහොර සාදාගත හැකි ක්‍රම පවතින අතර, ගෙවත්තෙහි පවතින ඉඩකඩ හා පහසුව පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් සුදුසු ක්‍රමයක් තෝරාගත හැකිය. මෙමඟින් ආරක්ෂිත, නැවුම් හා ස්වාභාවික බෝග අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිවනවා ඇත.

රැකියාවලට යෑම හා දරුවන්ගේ කටයුතු මෙන්ම ගෙදර දොර අනෙකුත් කටයුතු කිරීමෙන් පසුව ඉතිරිවන විවේකය මෙන් ම නිවාඩු දිනවලදී පහසු කාලවේලාවක් වෙන් කරගෙන ගෙවතු වගාවේ නිරතවීම තුලින් පවුලේ පෝෂණය සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා මනා සකසුරුවම් ගෙවත්තක් නිර්මාණය කරගැනීමට අපට හැකිවේ. මෙමඟින් යම්තාක් දුරකට හෝ වෙළෙඳපොළ අභියෝග ජයගැනීමට හැකිවනවා මෙන්ම, විශ්වාසයෙන් හා ආත්ම තෘප්තියෙන් යුතුව පවුලේ පෝෂණය රැකගැනීමට ද හැකි වේ. පවතින දුෂ්කර ආර්ථික තත්වයන් හමුවේ සෑම පුරවැසියෙකුම හැකි අයුරින් මෙවැනි ආදර්ශමත් ගෙවත්තක් නිර්මාණය කරගැනීමට වෙහෙසෙන්නේ නම්, ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා ආර්ථික තත්වයන් ද දැනට වඩා නහා සිටුවීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

04. සංවර්ධනය සඳහා සන්නිවේදනය.

ඩී.එම්.ඩී. නිසංසලා ප්‍රියංගනී.
සංවර්ධන නිලධාරී
M.A. (Mass Communication)

සංවර්ධනය යනු පුළුල් අර්ථයක් ඇති සංකල්පයකි. එය රටක එක් අංශයක්, එක් පාර්ශවයක් පිළිබඳ වර්ධනයක් හෝ ප්‍රගතියක් පමණක් ගෙනහැර දක්වන සංකල්පයක් පමණක් නොවේ. සංවර්ධනය හුදෙක් සමාජ ව්‍යුහයේ පොදු ආකල්පවල හා පොදු ආයතනවල සමාජ විපර්යාසයන් මෙන්ම ආර්ථික සංවර්ධනය වේගවත් කරලීම, සමාජ විෂමතාව බැහැර කරලීම හා දුගී දුප්පත්කම මුලිනුපුටා දැමීම ආදිය ඇතුලත් වන්නා වූ සම්පූර්ණ ක්‍රියාවලියයි. සංවර්ධනය ඉදුරාම විවිධ පුද්ගලයන්ගේ මෙන්ම විවිධ සමාජ කොටස්වල අවශ්‍යතා සහ අපේක්ෂාවන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට තුඩු දිය යුතුය. තවද පවතින අස්ථිර සමාජ තත්ත්වයන්ගෙන් මිදී යහපත් හා ශුභවාදී ආර්ථික තත්ත්වයක් කරා ළඟා වීමට හේතු කාරක වන තත්ත්වයන් අදාළ ක්‍රියාදාමයට ඇතුලත් විය යුතුය.

සංවර්ධනය සඳහා සන්නිවේදනය යන සංකල්පය මුලින්ම හඳුන්වා දුන්නේ 1950 දශකය අගභාගයේදී පමණය. ඒ යුනෙස්කෝව විසිනි. එහෙත් සංවර්ධන සන්නිවේදනය යන යෙදුම මුල් වරට භාවිතා කරන ලද්දේ 1970 දශකයේදීය. මෙම සංවර්ධන සන්නිවේදනය පිළිබඳ නව සංකල්පය ආසියා, අප්‍රිකා, ලතින් ඇමරිකානු හා කැරිබියානු රටවල් මහත් උනන්දුවක් ඇති කරලීමට සමත් විය.

බොහෝ දෙනා, සංවර්ධන සංකල්පය ආර්ථික අංශයෙහි ලා පමණක් බලනු ලබන නමුත්, එය ආර්ථික අංශයට පමණක් අදාළ වන්නක් නොවේ. 1982 මෙක්සිකෝ නගරයේදී පැවැත්වුණු ජාත්‍යන්තර සමුළුවකදී (යුනෙස්කෝ) එය අර්ථ කථනය කළේ, "ආර්ථික වර්ධනය ඉක්මවා පැතිරෙන සංකීර්ණ, පුළුල් හා බහුමානීය ක්‍රියාවලියක් ලෙසයි (කරුණානායක, නන්දන, 2006 පි:3). මේ වූ කලී තනිව, එක් අවස්ථාවක් ලෙස සිදු වන්නක්

නොවේ. විවිධ වූ වෙනස් අවස්ථා රැසක එකතුවක් වූ ක්‍රියාවලියකි. මෙම ක්‍රියාවලිය සඳහා ජන ජීවිතයට අදාළ සියලු අංග ද ඔවුන්ගේ ශක්තිය ද ඇතුළත්ව, සමස්ථ ජනතාවම එම ක්‍රියාවලියට දායකක වී, ඒ තුළින් ලැබෙන වාසි සියල්ල භුක්ති විදිය යුතුය. මේ ක්‍රියාවලිය විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් ඔස්සේ සිදු වන්නකි. ආර්ථික, තාක්ෂණික, අධ්‍යාපනික, කෘෂිකාර්මික, දේශපාලනික, ආගමික, සංස්කෘතික, පාරිසරික, මානසික යන සියලු භෞතික සහ ආධ්‍යාත්මික පාර්ශවයන්ගෙන් මේ සංවර්ධනය සිදු වේ.

සමාජය තුළ වූ, මේ සියලු අංශයන්හි සෘණාත්මක තත්ත්වයන්ගෙන් මිදී, එය වඩාත් යහපත් තත්ත්වයකට පත් කිරීම සංවර්ධනයේදී අභිප්‍රාය කෙරේ. ”සංවර්ධනය යනු, නූතන ලෝකයේ ප්‍රදාන යක්ෂයන්ට පහර දීමකි” යනුවෙන් හඳුන්වා දෙන්නේද එනිසාවෙනි. මෙහි යක්ෂයන් යනු, මන්දපෝෂණය, රෝග, නුගත්කම, මුඩුක්කු, විරැකියාව, අසමානතාව ආදී සෘණාත්මක පාර්ශවයන්ගේ එක තැන පල් වීමකි (අත්තනායක,2010,පි:05).

ඒ කෙසේ වුවද, “සමාජයේ සිදුවන සංගෘහිත වූත්, සමතුලිත වූත්, ඒකාබද්ධ වූත් වර්ධනය, සංවර්ධනය වන්නේය”. එය භෞතික දියුණුවට සමාන වුවක් නොව, සමාජ අගයන් හා සංස්කෘතික අගයන් ඒකාබද්ධ කර ගත් සංවර්ධනයක් විය යුතුය.

සංවර්ධනය වන රටවලින් මෙම සංකල්පය කෙරෙහි වැඩි උනන්දුවක් දැක්වූයේ පිලිපීනයයි. පිලිපීන රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලයේ ලෝස් බානියෝස් සංවර්ධන සන්නිවේදන අංශයක් 60 දශකයේ අග භාගයේ දී ඇති කෙරුණි. මෙහි මූලිකත්වය ගෙන ක්‍රියා කළ නෝරා කබ්රාල් සංවර්ධන සන්නිවේදනයට මනා අර්ථකථනයක් ලබා දුන්නේය. ඒ අනුව පිලිපීන රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලය විසින් 1960 දශකයේ අග භාගයේ සංවර්ධන සන්නිවේදනය පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ අර්ථකථනය මෙලෙස දැක්විය හැකිය.

“රටක වේගවත් වෙනසක් ඇති කිරීමට යොදාගත හැකි මානව සන්නිවේදනයට අයත් කලාවක් හා විද්‍යාවක් වේ. ඒ මගින් රටක පුළුල් ලෙස ආර්ථික හා සමාජ සමානාත්මතාවය ඇති කළ හැකි අතර මානව අවශ්‍යතා පුළුල් ලෙස සපුරාලිය හැකිය.”

රටක් තුළ සිදුවන මේ සංවර්ධන තත්ත්වය වෙත එළඹෙන්නට අවශ්‍ය සකළවිධ ක්‍රියාදාමය, අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ගෙන යන්නට අවැසි වන මූලිකම මෙවලමක් පවතින්නේය. එනම්, සන්නිවේදනයයි. සංවර්ධනය ඇරඹෙන තැන්හි සිට අවසන් වන තැන දක්වාම එය ක්‍රියාත්මක වන්නේ සන්නිවේදනය මතම පමණි. සන්නිවේදනය සෘජුවම සංවර්ධනයට බලපාන්නා සේම, අප නොසිතන පාර්ශවයන්ගෙන් පවා එය සන්නිවේදනය මතම යැපෙමින් පවතින්නේය.

“සන්නිවේදනය වූ කලී, මානව සබඳතා පැවැත්වීමේ හා වර්ධනය වීමේ මාර්ගයයි” (වාල්ස් කුලී 1909).

“මිනිසුන් ඔවුනොවුන්ට හඳුන්වා දෙන කර්තව්‍යයන් ඉටු කරන්නේ සන්නිවේදනය මගිනි. එක් පුද්ගලයකුගෙන් තවත් පුද්ගලයෙකුට අදහස්, සිතූම් පැතුම්, සහ ආකල්ප ආදිය සංකේතාත්මකව ඉදිරිපත් කිරීමක් සන්නිවේදනයෙන් සිදු වන්නේය” (බේකර් බ්‍රවුනෙල් 1950).

සංවර්ධනයට සන්නිවේදනය අත්‍යාවශ්‍ය වන්නේ ද මේ වූ කර්තව්‍ය උදෙසාම වේ.

සන්නිවේදනය, සංවර්ධන කාර්යය සඳහා යොදා ගැනෙනුයේ ක්‍රියාවලියක් වශයෙනි. සන්නිවේදනය, මේ සඳහා යොදා ගැනීමේදී පමණක් නොව තත්ත්වාකාරයෙන්ම එය ක්‍රියාවලියක් වන බව ලැරී බර්කර් සහ ජේ. කිබ්ලර් (1971) විසින් පෙන්වා දී තිබේ. ඒ අනුව සන්නිවේදනය අභ්‍යන්තර හෝ භාහිර වශයෙන්ද, වාචික හෝ අවාචික වශයෙන්ද, අන්තර්ගතය හෝ සම්බන්ධතාවන් පෙන්නුම් කරන, හෝ අභිප්‍රායන් සහිත හෝ රහිත ක්‍රියාවලියක් වන්නේය.

සංවර්ධන කාර්යයේදී බොහෝ විට මිනිසුන් ගැන හදාරන්නට සිදු වේ. මෙහිදී මිනිසුන් ඔවුනොවුන් හා සම්බන්ධ වන ආකාරය ගැනද වර්ගයන් හා අනෙකුත් දෑ පිළිබඳව ද විමසිලිමත් විය යුතුය. එමෙන්ම ඒ සංවර්ධන කාර්යය නිසි ලෙස ඉටු කර ගනු වස් භාහිර කණ්ඩායම්, සංවිධාන, සමාජයන් මෙන්ම අනෙකුත් පාර්ශවයන් සමග ද සබඳතා ගොඩ නගන්නට සිදු වන්නේය. ඒ සබඳතා ගොඩ නගනු වස් සන්නිවේදන මෙවලම අත්‍යාවශ්‍යම වනු ඇත. සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් තුළදී, සංවර්ධනය කරන සහ ඒ සංවර්ධන ප්‍රතිඵලයන් භුක්ති විඳින සියලුම පාර්ශවයන් අතර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් බලපාන ආකාරයේ සිදුවීම් බෙහෙවින්ම සිදු වනු ඇත. බොහෝ විට මෙහිදී කරුණු අවබෝධ කර දීම, ඒ පිළිබඳව උපදේශයන් ලබා දීම, තොරතුරු ලබා දීම සහ ලබා ගැනීම, තාක්ෂණය සහ අනෙකුත් දෑ පිළිබඳව ඉගැන්වීම වැනි කාර්යයන් විශේෂිත වන්නේය. සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන්හිදී ඊට ප්‍රතිවාදීව නැගී සිටින හා බලපෑම් කරන කණ්ඩායම් වෙත කරුණු අවබෝධ කර දීමට භාවිත වන උපක්‍රමයන් ද විවිධ වේ. එය “තාක්ෂණය භාවිතය, ජන මත නායකයින් ලවා අවබෝධ කරවීම, විනෝදාස්වාද කාර්යයන්ට පොළඹවා ගැනීම තුළින් අවබෝධ කරවා දීම සහ එකඟ කරවා ගැනීම හෝ නොඑසේනම්, බලය භාවිත කරමින්” හෝ එය ඉටු කරගැනීමට සිදු වේ. ඒ සියලු කර්තව්‍යයන්හිදී සන්නිවේදනය වාහකයා වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන්නේය.

සන්නිවේදනයෙන් තොරව කිසිදු රටක සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් සිදු කළ නොහැකිය. මනා සන්නිවේදනයකින් තොර රටක් සංවර්ධනය කරා ගමන් කරන්නේ ද නොවේ. “අර්ථ ශාස්ත්‍රඥ මහාචාර්ය මිලිකන්” පවසන අන්දමට “පසු ගිය කාලයේ උෟණ සංවර්ධිත රටවල සාම්ප්‍රදායික සමාජයන්හි ඇති වූ සියලුම තාක්ෂණික වෙනස්වීම් අතුරින් ඉතාම මූලික වූත්, මානව වර්ගයා කෙරෙහි සර්ව ව්‍යාපී බලපෑම් ඇති වූත්, වෙනස්වීම් සන්නිවේදනය හා සම්බන්ධය” (අත්තනායක, 2010, පි:60). රටක සංවර්ධනය නම් තත්ත්වය වෙත එළැඹෙන්නට අවශ්‍ය සකළවිධ ක්‍රියාදාමය අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ගෙන යන්නට මූලික වනුයේ සන්නිවේදනය නම් මෙවලමයි.

සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේදී ඊට අවශ්‍ය ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය, කාර්යක්ෂමතාව හා සහභාගීත්වය උදෙසා ජනතාව තුළ කිසියම් ආකල්පමය වෙනසක් ඇති කළ යුතු වේ. ඒ වෙනස ඇති කිරීම සඳහා සන්නිවේදනය අවශ්‍ය වේ. එවිට සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රධානම අංගයක් බවට සන්නිවේදනය පත් වේ. එය විධිමත්ව ක්‍රමවත්ව හා සැලසුම් සහගතව සිදු විය යුතුමය.

සංවර්ධනය සඳහා රටක ජනතාවගේ මානසික පසුබිම සකස් කරනු වස්, ආකල්පමය වෙනස, සහභාගීත්වය සහ අපේක්ෂා ඉටු කර ගැනීමට විධිමත් සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයක් උපයෝගී කර ගැනීම අවශ්‍යය. ‘මහාචාර්ය විමල් දිසානායක’ ගේ මතය අනුව නම්, “කිසියම් ජනතාවක් දරිද්‍රතාවෙහි සිට වඩාත් සමෘද්ධි සම්පන්න තත්ත්වයක් කරා පත් කිරීමටත්, ආර්ථික වෘද්ධියක් ඇති කිරීමටත්, සමාජ සමානාත්මතාව පතළ කිරීමටත්, මිනිසාගේ නෛසර්ගික සක්‍යතාවලින් නිසි ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමටත්, අනුබල දෙන සන්නිවේදන ක්‍රමයක් සංවර්ධනය උදෙසා ඉවහල් කර ගත යුතුය”.

ප්‍රජා සහභාගීත්වය හා ප්‍රජා අවශ්‍යතා මත සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හා ප්‍රජාව තුළ මෙන්ම ඒවා එකිනෙක අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යෑම හා අදහස් හුවමාරු

කර ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් සන්නිවේදන ක්‍රියාදාමය සංවර්ධනය උදෙසා යොදා ගනී. මේ සඳහා වඩාත්ම උචිත සන්නිවේදන ක්‍රමය වන්නේ ජන මාධ්‍ය භාවිතයයි.

සංවර්ධනාත්මක සන්නිවේදනය පිළිබඳව මහාචාර්ය “විල්බර් ශ්‍රාම්” විසින් කරුණු හයක් යටතේ විශේෂ විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කරයි.

1. ජාතිකත්වය පිළිබඳ හැඟීම ජනතාව තුළ පළමුවෙන්ම ඇති කළ යුත්තේ ජන මාධ්‍ය මගිනි.
2. යම් රටක, ජාතියක් තුළ පවතින්නා වූ ජාතික අපේක්ෂාවන් පවතින තත්ත්වයට වඩා උසස් තත්ත්වයකට ගෙන ඒම කළ යුත්තේ ජන මාධ්‍ය මගිනි.
3. සමාජයේ ජීවත් වන පුද්ගලයන්ගේ පුද්ගල හැකියාවන් රටට වැඩිදායී වන අයුරෙන් දියුණු කල යුත්තේ ජන මාධ්‍ය මගිනි.
4. නූතනයේ සංවර්ධනය වන රටවල ජනතාව, ඒ ඒ රටවල පාලන තන්ත්‍රයට සම්බන්ධ වී තිබෙන ආකාරයට වඩා, වැඩි දුරකට සම්බන්ධ කර ජනතා අදහස් හුවමාරුව කළ යුත්තේ මාධ්‍ය මගිනි.
5. ජාතික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමේ වැදගත්කම ජනතාවට පැහැදිලි කරවීම ජන මාධ්‍ය මගින් ප්‍රබලව කළ යුත්තකි.
6. යම් රටක ජාතික සංවර්ධනය සඳහා තිබිය යුතු යෝග්‍ය පරිසරය, එම රටට වඩාත් හිතකර අයුරින් සැකසීම ජන මාධ්‍ය මගින් කළ යුතුය.

එහි දී පැහැදිලිවන කාරණය වන්නේ ජන මාධ්‍ය මගින් සිදු කෙරෙන සන්නිවේදනය සංවර්ධනය උදෙසා සෘජු ලෙසම බල පැවැත්වෙන බවයි. ඒ වූ කලී රටක ජන මාධ්‍ය අංශය සතු වගකීම ද වන්නේය. ඒ වගකීම ඉටු කරනු වස්, සංවර්ධන කලාපයක් තුළ පවත්නා සියලුම විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත මාධ්‍යයන් ද, මෑත කාලයේ දී සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය අරක් ගත් නව මාධ්‍යයන් මගින් ද හොඳ සේවාවක් ලබා දීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. ලෝකයේ කවර රටක වුව ද මනා වූ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසා, වඩාත් සාර්ථක සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියක් තිබීම අනිවාර්ය අංගයක් වේ.

05. දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ කාලීන වැදගත්කම.

මංගලිකා වනසුන්දර
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී

ශ්‍රී ලංකාව කෘෂිකර්මාන්තයට ප්‍රමුඛත්වය දී කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පසුගිය වසර වල මින් පෙර කවරදාකටත් වඩා මනාවට කියාපෑවේය. ලෝකයම ආහාර අර්බුදයක් පිළිබඳව කතා කරන ලද තත්වයක් හමුවේ ලංකාවේ කෘෂි කර්මාන්තය කිසිවෙක් අපේක්ෂා නොකල ආකාරයට වෙනත්ම දිශානතියකට ගමන් කර තිබුණි. පැවති සමාජ හා ආර්ථික පසුබිම තුළ මෙරට විවේචනාත්මකව සාකච්ඡාවට ලක් වූ ප්‍රධාන මාතෘකාවක් වූයේ ද මෙම කෘෂිකර්මාන්තය ඵලදායීව පවත්වාගෙන යාම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වන පොහොර භාවිතයට ගැනීම සඳහා තිබූ අභියෝගාත්මක වාතාවරණයයි. වර්තමාන ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික අංශය ජාතික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සියයට 7 ක පමණ දායකත්වයක් සපයන අතර ලාංකිකයන්ගෙන් සියයට 30 කට වැඩි පිරිසක් කෘෂිකාර්මික අංශයේ රැකියාවල නිරත ව ඇත. ශ්‍රී ලංකාව විවිධ හෝග වගා කිරීමට සහ සැකසීමට හැකියාව ඇති, සාරවත් සර්ම කලාපීය භූමියක් වුවද, ඵලදායීතාව සහ ලාභදායීත්වය වැනි කරුණු එම අංශයේ ප්‍රගමනයට විශේෂයෙන් බාධා ඇති කරයි.

දේශීය කෘෘෂිකර්මාන්තය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සියලුම පාරිසරික සාධකයන් නොඅඩුව ඇති, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ආහාර බෝගය සහල් වන අතර, කන්න දෙකක් තුළ සහල් වගා කෙරේ. බොහෝ ප්‍රදේශවල තේ වගා කෙරෙන අතර එය ප්‍රධාන විදේශ විනිමය මූලාශ්‍රයකි. පළතුරු, එළවළු සහ තෙල් බීජ හෝග ද රට තුළ වගා කෙරේ. වත්මන් රජයේ ප්‍රමුඛතම කාර්යයක් වන්නේ ද කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමයි. එය කතාවට පමණක් සීමා නොවිය යුතුවන්නේ, ඉදිරි කාලය මීටත් වඩා අර්බුධකාරී විය හැකි හැකි බැවිනි. ශ්‍රී ලංකාව යාන්ත්‍රික ගොවිතැන අනුගමනය කිරීමට ප්‍රමාද වී ඇත. රජයට අවශ්‍ය වන්නේ යාන්ත්‍රිකරණය වැඩි කිරීමට සහ පළතුරු, මල් සහ අනෙකුත් අපනයන ඉලක්ක කරගත් බෝග වැනි ඉහළ වටිනාකමක් ඇති ආර්ථික හෝග වගා කිරීමට ය. වර්තමාන ප්‍රතිපත්ති සකස්කිරීමේ යහපත් තත්වයක් තිබුණද එම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක වීමේ යම් දෝෂදායී තත්වයක් දක්නට ඇත. කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත් වීම සහ ආයෝජන නොමැතිකම ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රසාරණයවීම සීමා වීම කෙරෙහි බලපා ඇත.

ආහාර පාන ආනයනය 2021 දී මුළු ආනයනයෙන් සියයට 8.4 ක් වූ බව ප්‍රකාශවන අතර, ආහාර සහ පාන ආනයනය ඩොලර් බිලියන 1.6 දක්වා ළඟා වී ඇති බව පැහැදිලි කරයි (අන්තර්ජාලය ඇසුරින්). දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය ඉතාම වේගවත්ව වැඩිදියුණු කිරීමට සුදුසු සියලුම සාධක සැලසුම් සහගතව ක්‍රියාත්මක කිරීම මේ මොහොතේම සිට කළ යුතුව ඇත.

2021 අප්‍රේල් මස ශ්‍රී ලංකා රජය සියලුම රසායනික පොහොර සහ පළිබෝධනාශක ආනයනය වහාම තහනම් කරන බව නිවේදනය කළ අතර, කෘෂිකර්මාන්තය එක පාරටම කඩාවැටීමක් සිදුවන බව සහ ආහාර අර්බුදයක් රට තුළ සිදුවන ආකාරය පිළිබඳව සාකච්ඡා ලක්කරන ලදී. මෙම පොහොර තහනම හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපෑම් කරනු ලැබූ අතර, විශේෂයෙන් තේ සහ සහල් නිෂ්පාදනය, නියුනු මිල ඉහළ යාමට හේතු විය. මේ හේතුව නිසා දේශීය වෙළෙඳපොළ තුළ ආහාරවල මිල ගණන් අනපේක්ෂිත ලෙස ඉහළ ගොස් තිබුණි. කෙසේ නමුත් මෙම තීන්දුවේ කෙටිකාලීනව අයහපත් තත්වයන්ට මුහුණ දීම ගැටළුකාරී නමුත් කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීම සඳහා පොහොර අත්‍යාවශ්‍ය වන බැවින් ඒ සඳහා විකල්ප සෙවීමට විවිධ උත්සාහයන් ආරම්භ කර තිබුණි.

පවත්නා සමාජ ආර්ථික පසුබිම තුළ මෙරට තිබුණු කෘෂි කර්මාන්තය හා බැඳී තිබූන අර්බුදකාරී තත්වය හමුවේ සහ මෙවැනි ලිපියක් ලිවීමට පසුබිම් කරුණ වූයේ ද, සෞභාග්‍යා කාර්යාංශය යටතේ දීප ව්‍යාප්තව ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ ව්‍යාපෘති අතරින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘති ද, ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මකව සිදුකර තිබුණි. මෙවැනි ව්‍යාපෘතියක් හඳුනාගෙන ක්‍රියාත්මක කිරීම රටට දීර්ග කාලීනව කෘෂි කර්මාන්තය නගා සිටුවීම සඳහා වඩා ඵලදායී දිශානතියකට යොමුකරවා ගැනීමට මෙය හේතුවක්ම කරගත යුතුව ඇත.

ශාකවල වර්ධනය සහ පැවැත්ම සඳහා ලබාදෙන අත්‍යාවශ්‍යම දෙයක් ලෙස පොහොර හැඳින්විය හැකිය. මෙම පොහොර ලබාදීමේදී ශාකයට උරා ගැනීමට මුල් මගින් පත්‍ර මගින් උරගත හැකි ආකාරයට ලබා දේ. ශාක වර්ධනය සඳහා ලබාදෙන පොහොර වර්ග දෙකක් ඇත. එනම් කාබනික පොහොර නැතහොත් කොම්පෝස්ට් සහ අකාබනික පොහොර වශයෙනි. මෙම පොහොර නිෂ්පාදනය ස්වභාවික සංයෝග ශාක හෝ සත්ව දිරාපත් වූ හෝ බිඳීපමය ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් සේම, කොම්පෝස්ට් වැනි ස්වභාවික ක්‍රියාවලියන්ගෙන් නිපදවනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන කෘෂිකර්මාන්තය බොහෝ දුරට රඳා පවතින්නේ පළිබෝධනාශක සහ වල්නාශක වැනි කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය මතය. ගොවිබිමේ ඇති මෙම රසායනික ද්‍රව්‍ය ජලය සමග මිශ්‍ර වී පොළවට උරා ගනිමින් භූගත ජලය අපවිත්‍ර වීම නිසා කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන පාරිසරික හානි ඇතිකරයි. මෙම අපවිත්‍ර ජලය භාවිතයට ගැනීමෙන් ගොවිතැනේ යෙදෙන ගොවීන්ට බෝ නොවන රෝග වැළඳීමට සෘජුවම බලපාන අතර අප රටේ නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය එයින් ප්‍රධාන තැන ගනී. මෙම නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය වැළඳීමට අධික කෘෂි රසායන භාවිතය සහ රසායනික පොහොර භාවිතය හේතුවෙන් බව බොහෝ වෛද්‍ය පර්යේෂකයින්ගේ විශ්වාසයයි. මෙවැනි රෝගවලට ගොදුරුවන රෝගීන්ගේ සෞඛ්‍ය සේවා හා ඖෂධ සැපයීම සඳහා විශාල මුදලක් වාර්ෂිකව රජයට දැරීමට සිදුවන අතර එය රටේ සමස්ථ ආර්ථිකයට විශාල බලපෑමක් සිදු කරයි. එපමණක් නොව මතුපිට ජලය දූෂණය වීමෙන් ජලයේ ජීවත්වන විවිධ වර්ගයේ ජලජ ජීවීන් හා ප්‍රභාසංස්ලේෂණ ක්‍රියාවලියට සෘජුවම බලපාන ජලජ ශාක විනාශ වීමෙන් නොයෙක් පරිසර හානි ඇතිකරයි. මෙම බරපතල ගැටළුවට තිරසාර විසඳුමක් සෙවීම ආර්ථික වශයෙන් මෙන්ම ජාතික වශයෙන් ද, වැදගත්වන අතර එමගින් සෞඛ්‍යාරක්ෂිත කෘෂිකර්මාන්තයක් රට තුළ ඇති කිරීම පිණිසත් එමගින් පරිසර හිතකාමී හෝග නිෂ්පාදනය කිරීමේ වැදගත්කම තවදුරටත් අපහට අවධාරණය කරයි.

රසායනික පොහොර භාවිතයෙන් විතැන් වී ඒ වෙනුවට කාබනික පොහොර පසට එකතු කිරීම මගින් පාංශු ව්‍යුහය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ඉවහල් වන අතර එමගින් පසේ කාබන් ප්‍රමාණය වැඩි කරයි. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය තුළින් පරිසරයට මෙන්ම කෘෂි කර්මාන්තයටද ප්‍රයෝජන ගණනාවක් ලබාදෙන ක්‍රියාවලියක් ලෙස පැහැදිලි කරයි. බෝග වගාවේදී කාබනික පොහොර ඉතා අන්‍යෝන්‍ය පෝෂණ ප්‍රභවයක් ලෙස හැදින්විය හැකි අතර, ඉහළ ඵලදායිතාවයක් ලබාගැනීම සඳහා රසායනික පොහොර වලට ආදේශකයක් ලෙස කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීම හරහා ඉහළ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි බවට පරීක්ෂණයන් හරහා තහවුරුකොට ඇත. දීර්ඝ කාලීනව කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමෙන් පසේ ගුණාත්මක භාවය හා රසායනික ජෛව ලක්ෂණද වැඩි දියුණු වේ.

විශේෂයෙන්ම නිවසින් බැහැර කරන අප ද්‍රව්‍ය මෙන්ම දිරාපත්වන බොහෝ දේ පරිසරයට එකතු කරන්නේ අවිධිමත් ආකාරයටයි. එමෙන්ම මෙසේ පරිසරයට මුදාහරින දිරාපත්වන එහෙත් එහි වටිනාකම තවමත් සම්පතක් ලෙස හඳුනාගැනීමට නොහැකි වීම නිසාවෙන් සහ අවිධිමත් ලෙස එක්රැස් කිරීම නිසා පාරිසරික හානිවන ආකාරයට ද මෙය දැඩි ලෙස බලපා ඇත. ලංකාවේ සෑම පලාතක්ම හරිත වර්ණයෙන් යුක්ත වන බැවින් සහ එම ශාක කොටස් පරිසරයට මෙන්ම කර්මාන්තයක් ලෙස පහසුවෙන් භාවිතාකරගැනීමේ අවකාශය ඉහලින්ම ඇත. ඒ නිසාම මෙම ද්‍රව්‍ය පදනම් කරගෙන මෙවැනි පොහොර නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීමට හා පවත්වාගෙන යාම මගින් පරිසරයට මෙන්ම දීර්ඝ කාලීනව විශාල වශයෙන් ජාතික ආර්ථිකයකට මෙහෙවරක් ඉටු කරගත හැකිය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වර්තමානය වන විට ලංකාවේ මහා පරිමාණ වශයෙන් මෙන්ම සුළු පරිමාණ වශයෙන්ද නිෂ්පාදනය කරයි. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන කිරීමට මග පෙන්වන සහ නිවැරදිව, ඉහළම ප්‍රමිතියෙන් යුක්ත පොහොර නිෂ්පාදනයට සහාය වන ප්‍රධානම පර්යේෂණ ආයතනය ලෙස කුරුණෑගල, මාකඳුර නිෂ්පාදන පර්යේෂණ ආයතනය මේ වන විට හඳුනාගත හැකි ආයතනයයි. මෙහිදී පුහුණු හා පර්යේෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම මෙරට පොහොර නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ව්‍යාපාරයක් ලෙස හෝ වගාවන් සඳහා භාවිතය පිළිබඳව අවශ්‍ය උපදෙස් සහ මගගැන්වීම් සිදුකරයි.

06. ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ වැදගත්කම හඳුනාගනිමු.

ඩබ්ලිව්.එච්. සිරිසේන
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී
M.A. (Economics)

ආහාර සුරක්ෂිතතා සංකල්පය :

සියලුම ජනතාවට ක්‍රියාශීලී නිරෝගීමත් දිවි පැවැත්මක් සඳහා ආර්ථිකමය වශයෙන් ප්‍රමාණවත් ලෙස ලබා ගත හැකි ආරක්ෂාකාරී පෝෂ්‍යදායී ආහාර තිබීම ආහාර සුරක්ෂිතතාව ලෙස හැඳින්වේ. මෙම තත්ත්වය සපිරීමට නොහැකිවන විට ආහාර අනාරක්ෂිතතාව ඇති වේ. ආහාර ද්‍රව්‍ය සැපයුම් දාමය හරහා ගොවිපලේ සිට කර්මාන්ත ශාලාව දක්වා සහ වෙළඳපොළ දෙසට ගමන් කරන විට සෞඛ්‍ය ගැටළු රාශියකට මුහුණ දිය හැකිය. ආහාර සුරක්ෂිතතාව යනු ආහාර අවදානම් අවම කර පාරිභෝගිකයින්ට සිදුවන හානිය වළක්වා ගැනීම සඳහා ආහාර නිෂ්පාදන ජීවන චක්‍රයේ සෑම අදියරකදීම ආරක්ෂිත ආහාර හැසිරවීමේ පිළිවෙත් හා ක්‍රියා පටිපාටි යෙදීමයි. ආහාර සුරක්ෂිතතාව යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ආහාර මගින් බෝවන රෝග හා හානි වැළැක්වීම සඳහා ආහාර පිළියෙල කිරීමේ, සැකසීමේ හා ගබඩා කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. විද්‍යාත්මක පුළුල්වීමක් ලෙස ආහාර සුරක්ෂිතතාවය පුළුල් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයක් දක්වා මේ වන විට විහිදී ඇත. ලෝකයේ වැඩියෙන්ම වෙළඳාම් වන භාණ්ඩ අතර ආහාර නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ වේ. සෑම වසරකම වෙළෙඳපොළ වඩ වඩාත් ගෝලීය වන අතර, ලෝක ජනගහනය අඛණ්ඩව ඉහළ යාම සමග ගෝලීය ආහාර සැපයුම් දාමය අඛණ්ඩව පරිමාණයෙන් හා සංකීර්ණතාවයෙන් යුතුව වර්ධනයවී ඇත.

ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කරන, පිළියෙල කරන, ගබඩා කරන, ප්‍රවාහනය කරන හෝ අලෙවි කරන ඕනෑම තැනක ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික විය යුතුය. මේ අර්ථයෙන් ගත් කල, ආහාර සුරක්ෂිතතාවය යනු ගෝලීය ආහාර කර්මාන්තයේ සෑම අංශයක් ගැනම සැලකිලිමත් වන සනීපාරක්ෂාව සහ වගවීම සඳහා වූ ක්‍රමානුකූල ප්‍රවේශයකි. ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේදී නිෂ්පාදිත ආහාර ද්‍රව්‍ය පාරිභෝගිකයා වෙත ළඟාවීමේ ක්‍රියාවලියේ ඕනෑම අවස්ථාවක ඇති විය හැකි අවදානම් ඉවත් කිරීමෙන් ආහාර සුරක්ෂිතව පාරිභෝගිකයා වෙත ළඟා වන බව සහතික විය යුතුය. ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ මූලික මූලධර්මය නම් කිසිදු හේතුවක් මත ආහාර පාරිභෝගිකයාට හානියක් නොවන බවට වග බලා ගැනීමයි. ආහාර නිෂ්පාදන කර්මාන්තය යනු මිනිස් සෞඛ්‍යයට සෘජුවම බලපාන කර්මාන්තයකි. සෑම වසරකම

විශාල ජන සංඛ්‍යාවක් ආහාර මගින් බෝවන රෝගවලට ගොදුරුවීමේ සිට මරණය දක්වා බරපතල ගැටළු වලට මුහුණ දෙති. ආහාර සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ සංකල්පය තුළ ආහාර සුරක්ෂිතව පවත්වාගැනීම සඳහා භාවිතා කරන සියලුම යෙදුම් ඇතුළත් වේ. ආහාර සුරක්ෂිතතාවය රඳා පවතින්නේ ආහාර සැපයුම් දාමයට සම්බන්ධ සෑම දෙනාගේම ඒකාබද්ධ උත්සාහයේ ප්‍රතිපලයක් වශයෙනි. නිෂ්පාදකයින්ගේ සිට ආහාර සිල්ලර වෙළෙන්දන් දක්වා ආහාර දාමය තුළ අපවිත්‍ර වීමේ අවදානම ඉවත් කිරීම හෝ අඩු කිරීම සඳහා නීති රෙගුලාසි සහ පරීක්ෂණ සිදු කෙරේ. ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ සනීපාරක්ෂාව පදනම් කරගෙන ආහාර නිෂ්පාදකයින් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ පවතී.

ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ දී වැදගත්වන ප්‍රධාන කරුණු :

දේශීය නිෂ්පාදන හෝ ආනයන මගින් සපයනු ලබන ගුණාත්මක ආහාර අවශ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් ලබා ගැනීමේ හැකියාව සෑමට පැවතිය යුතුය. පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලක් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සම්පත් සඳහා පුද්ගලයන්ට ප්‍රවේශ වීමට ඇති හැකියාව පැවතිය යුතුය. අවශ්‍ය පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලක් සපයාගැනීම සඳහා මිලදී ගැනීමේ හැකියාව පැවතීම මගින් මෙම තත්වය ළඟාකරගත යුතු අතර, එසේ කළ නොහැකි වන්නන්හට ආහාර අන්‍යෝන්තරතාවයට මුහුණදීමට සිදුවේ. සියලුම භෞතික විද්‍යාත්මක අවශ්‍යතා සපුරාලන පෝෂණීය යහපැවැත්මකට ළඟා වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ආහාර සපයාගැනීම සඳහා පහසුකම් පැවතිය යුතුය. ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති වීමට නම් සමස්ත ජනගහනයට, කුටුම්භයකට හෝ තනි පුද්ගලයෙකුට, අවශ්‍ය සෑම විටම ප්‍රමාණවත් ආහාර වේලක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව පැවතිය යුතුය.

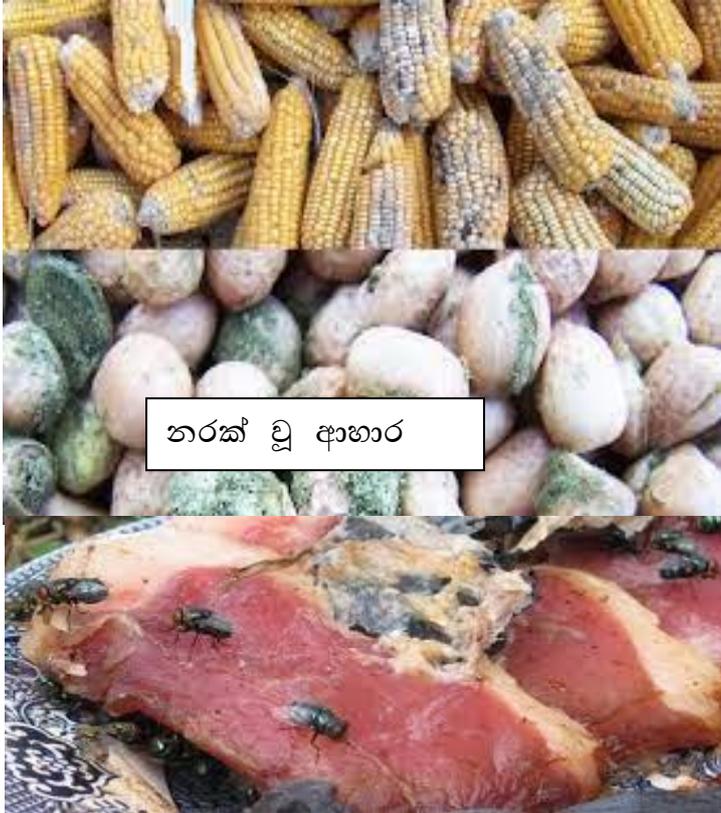
ආහාර අන්‍යෝන්තරතාවයේ ප්‍රතිඵල :

ආහාර අන්‍යෝන්තරතාව හේතුවෙන් වර්තමානය වන විට ලෝකයේ බොහෝ පිරිසක් පෝෂණ උණතාවයන්ගෙන් පෙළේ. එනම් ලෝකයේ සෑම පුද්ගලයන් 9 දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු පෝෂණ උණතාවයන්ගෙන් පෙළෙන බව පෝෂණ විද්වතුන්ගේ මතයයි. එපමණක් නොව වැඩිහිටියන් අධික බර හෝ තරබාරු බවින් යුක්ත වීමටද හේතු වී ඇත්තේ සුරක්ෂිත ආහාර වේලක් ඔවුන්ට ළඟා කර ගත නොහැකි වීමයි. කුසගින්න, මන්දපෝෂණය හා දරිද්‍රතාවය යන සංකල්ප සෘජුවම ආහාර අන්‍යෝන්තරතාවය හා සම්බන්ධ වේ.

දුප්පතුන්ගෙන් ඇරැඹී පොහොසතුන් ඇබ්බැහි වූ වීදි ආහාර

කුසගින්නේ සිටින සියලු දෙනා ආහාර අනාරක්ෂිතතාවෙන් පෙළෙන නමුත් ආහාර අනාරක්ෂිතතාවෙන් පෙළෙන පුද්ගලයන් සියලු දෙනා කුසගින්නෙන් නොපෙළෙති. මක්නිසා ද යත් ආහාර අනාරක්ෂිතතාවෙන් පෙළීමට වෙනත් හේතු ද පවතින හෙයිනි. ආහාර පෝෂක පරිභෝජනයේ ඌණතා හෝ අසමබලතා හේතුවෙන් මන්දපෝෂණය ඇති වේ. මීට අමතරව ප්‍රමාණවත් සෞඛ්‍ය පහසුකම් නොමැති වීම, සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක්

නරක් වූ ආහාර

නොමැති වීම වැනි ආහාර නොවන වෙනත් සාධක ද බලපෑ හැකි ය. දුප්පත්කම නිසැකවම කුසගින්න සඳහා හේතුවක් වන අතර ප්‍රමාණවත් නිසි පෝෂණයක් නොමැති වීම දරිද්‍රතාවට මූලිකවම හේතු වේ. දරිද්‍රතාව නිසා කුසගින්නත් ආහාර අනාරක්ෂිතතාවත් ඇති වේ. එවිට කායික වශයෙන් පුද්ගලයන් දුර්වල වන බැවින් නිෂ්පාදනය පහළ යයි. එවිට පුද්ගලයන් නැවත දරිද්‍රතාවට පත් වේ. මෙම ක්‍රියාවලිය වක්‍රාකාරව නොනැවතී දිගින් දිගටම සිදු වේ. ඒ තුළින් පුද්ගලයන් ආහාර අනාරක්ෂිතතාවට පත් වේ. ගෝලීය කුසගිනි දර්ශකය (Global Hunger Index) මගින් ගෝලීය වශයෙන් කලාපීය මට්ටමෙන් සහ ජාතික මට්ටමෙන් කුසගින්න පිළිබඳ මැන බලයි. එමගින් කුසගින්න තුරන් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රජාව තුළ පවතින දැනුවත්බව වර්ධනය කිරීමට

අවශ්‍ය පරිසරය සකස් කරයි. එසේම රටවල් හා කලාප අතර කුසගින්න සංසන්දනය කරමින් කුසගින්න තුරන් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සැලසුම් කිරීමටත් අවශ්‍ය සම්පත් ලබා දීමටත් යොමුවී සිටී. 2020 වර්ෂයේ දී රටවල් 107ක් යොදා ගනිමින් ගෝලීය කුසගිනි දර්ශකය සකස්කර ඇත. එහි දී ශ්‍රී ලංකාවට 64වන ස්ථානය හිමිව ඇත. 2030 වන විට ළඟා කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන තිරසර සංවර්ධන අරමුණු අතර දෙවන අරමුණ වනුයේ කුසගින්න තුරන් කිරීමය. මෙම අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් තනි තනි රටවල් වශයෙන් ළඟා කර ගත යුතු අරමුණු සහ ඒ වෙනුවෙන් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු වැඩසටහන් පිළිබඳ දක්වා ඇත. පවත්නා අභියෝග හමුවේ ලෝකයේ කුසගින්න සහ ආහාර අනාරක්ෂිතතාවෙන් පීඩා විදින මිලියන ගණනක ජනතාව ඉන් මුදවා ගැනීමට නම් ගෝලීය ආහාර නිෂ්පාදනයේ සහ කෘෂිකාර්මික අංශයේ ප්‍රබල වෙනසක් සිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ. එසේ නොවුවහොත් කුසගින්නෙන් පෙළෙන පුද්ගලයන් අතරට තවත් මිලියන ගණනක ජනතාවක් එක්වනු ඇත. එබැවින් තිරසර ආහාර නිෂ්පාදනයකට යොමු වීම මෙන්ම ආහාර අනාරක්ෂිත බව අවම කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම වැදගත් වේ.

ආහාර අනාරක්ෂිත බව අවම කිරීම සඳහා :

ආහාර අනාරක්ෂිතතාව ඇති වීමට මූලික වශයෙන්ම දරිද්‍රතාව හේතු වේ. එසේම ආහාර අනාරක්ෂිතතාව දරිද්‍රතාවට හේතු වේ. එසේ වනුයේ ආහාර අනාරක්ෂිතතාව නිසා පෝෂණ උණතාවන් ඇති වන බැවිනි. පෝෂණ උණතාවන් හේතුවෙන් ලෙඩ රෝගවලට ගොදුරු වීම, රැකියා කිරීමට නොහැකි වීම වැනි හේතූන් නිසා දරිද්‍රතාවට පත් වේ. මෙම තත්ත්වය සඳහා විසඳුම් ලෙස පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වල ආදායම් තත්ත්වය නහා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය වැඩපිළිවෙළවල් සකස් කිරීම යෝග්‍ය වේ. උදාහරණ ලෙස වැඩි ජනගහනයක් ජීවත් වනුයේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලය. ඔවුන් වැඩි වශයෙන් සේවා නියුක්ත වනුයේ කෘෂිකර්මාන්තයේ ය. ඒ අනුව, කෘෂිකර්මාන්තය නහා සිටුවීම වැදගත් වේ. කෘෂි අංශය දියුණු කිරීම යටතේ කෘෂි අංශය සඳහා රජයේ වියදම් වැඩි කිරීම, නියං, ගංවතුර, පොහොර සහනාධාර ලබා දීම සිදු කළ යුතුය. එසේ ම කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත පර්යේෂණ සඳහා රජයේ වියදම් ඉහළ නැංවීම, නව හෝග සහ නව තාක්ෂණය පිළිබඳ ගොවීන්ට අවශ්‍ය දැනුම ලබා දීම හා උපදෙස් ලබා දීම මෙහිදී ඉතා වැදගත් වේ. එසේම කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ජෛව විවිධත්වය ඇති කිරීම වැදගත් වේ. මෙහි දී තිරසර කෘෂි කර්මාන්තය දියුණු කිරීම සහ පරිසරයට අවම බලපෑමක් සහිත කෘෂි කාර්මික කටයුතු දියුණු කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍යය.

කෘෂි අංශය සඳහා ආයෝජකයන්ට සුදුසු පරිසරයක් ඇති කිරීම මගින් දේශීය ආයෝජකයන්ට මෙන්ම විදේශීය ආයෝජකයන්ට ආයෝජනය කිරීම සඳහා අවස්ථා ලබා දිය යුතු ය. එමගින් දේශීය වශයෙන් සේවා නියුක්ති අවස්ථා ඉහළ යාමත් විදේශ විනිමය රට තුළට ගලා ඒමත් සිදු වේ. ආහාර සැපයුම් ජාලය තුළ සෑම පියවරකදීම ආහාර විශාල වශයෙන් නාස්ති වේ. ගොවිපළේ දී කෘෂි හා සත්ව උවදුරු, දේශගුණික සාධක, තාක්ෂණය මදකම වැනි හේතූන් නිසාත්, අස්වැන්න නෙලීමෙන් පසු ගබඩා කිරීමේ දී කෘෂිත් බෝ වීම, ශීතාගාර පහසුකම් හිඟ වීම වැනි හේතූන් නිසා ආහාර විශාල ලෙස නාස්ති වේ. එසේ ම ආහාර සකස් කිරීමේ දී යන්ත්‍රානුසාරයෙන් ආහාර තේරීමේ දී හා ආහාරවල පොතු ඉවත් කිරීමේ දී ආහාර නාස්ති වේ. ආහාර බෙදා හැරීමේ දී පහසුකම් නොමැති වීම, ඇසුරුම් පහසුකම් නොමැති වීම, ප්‍රවාහනයේ විධිමත් බවක් නොමැති වීම වැනි හේතූන් නිසා ආහාර නාස්ති වේ. එමෙන්ම ආපනශාලා, හෝටල් තුළ දී මෙන් ම ගෘහස්ථ මට්ටමෙන් ද ආහාර නාස්ති වේ. මෙලෙස නාස්තිවන ආහාර ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමවලට අනුව ලෝක ජලගහනයෙන් බිලියන 3ක ජනතාවගේ කුසගින්න නිවීමට ප්‍රමාණවත් බව පෝෂණ වේදීන්ගේ මතයයි. මින් පැහැදිලි වනුයේ ලෝකයේ නිෂ්පාදනය වන ආහාර සියලුම පුද්ගලයන්ගේ කුසගින්න නිවීමට ප්‍රමාණවත් වේ. නමුත් කොටසකට ආහාර නොමැති අතර කොටසක් එය නාස්ති කරයි. මේ

අයුරෙන් ආහාර සැපයුම් ජාලය තුළ දී ආහාර නාස්ති වන අවස්ථා හඳුනාගෙන එම තත්ත්ව අවම කිරීමට කටයුතු කිරීම වැදගත් වේ. රටක් තුළ ක්‍රියාත්මක වන දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති ආහාර අනාරක්ෂිත බවට හේතු වේ. ඇතැම් රටවල් දේශීය පුද්ගල පරිභෝජනය සඳහා ආහාර නිෂ්පාදනයට වඩා වාණිජමය හෝග වර්ග වගා කිරීමට කැමැත්තක් දක්වති. ඇතැම් රටවල් එම රටවල වැඩි වශයෙන් ධාන්‍ය වගා කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන අතර එළවළු වගා කිරීමට යොමු නොවේ. ඇතැම් රටවල් ස්ව පරිභෝජනයට තිබෙන ආහාර අපනයනය කිරීමට යොමු වේ. එසේම විකල්ප ඉන්ධන වශයෙන් ආහාර යොදා ගැනීම සිදු කරයි. නිදසුන් ලෙස සෝයා බෝංචි දැක්විය හැකිය. මේ නිසා විශාල වශයෙන් පරිභෝජනය සඳහා පවතින ආහාර අහිමි වීමක් සිදු වේ. ඒ අනුව ආහාර නාස්තිය අවම කිරීමට යෝග්‍ය වන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම වැදගත් වේ. ඉහත ක්‍රමවේද හරහා ආහාර නාස්තිය අවම කිරීමට යොමු වීම මගින් ආහාර අනාරක්ෂිතතාව සහ කුසගින්න තුරන් කිරීමට හැකි වේ. එමගින් ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කරමින් ක්‍රියාශීලී නිරෝගිමත් ප්‍රජාවක් බිහි කිරීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

07. දේශගුණ විපර්යාස හා දරිද්‍රතාවය.

ඩබ්.අනුෂා ප්‍රියංජනී

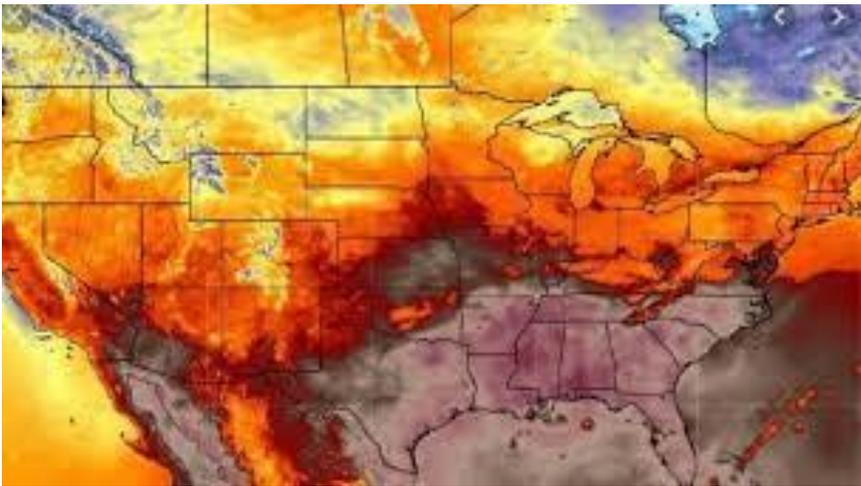
සංවර්ධන නිලධාරී

B.A (Sociology and Anthropology) Special

මිනිසාගේ ඍජු හෝ වක්‍ර ක්‍රියාකාරකම් නිසා වායුගෝලයේ පැවතුන සංයුතියේ වෙනස් වීමත් සමඟ දේශගුණයේ විවිධ වෙනස්වීම් ඇති වීම සරලව දේශගුණ විපර්යාස ලෙස හැඳින්විය හැකිය. එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය මගින් සංසන්දනාත්මක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ මානව ක්‍රියාකාරිත්වයට ඍජුව හෝ වක්‍රව ආරෝපණය කෙරෙන ගෝලීය සංයුතීන්හි වෙනස් වීම දේශගුණික විපර්යාස ලෙස නිර්වචනය කර ඇත. දේශගුණ විපර්යාස වර්ධනය වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් බලපාන සාධන දෙකකි.

- 1. ස්වභාවික සාධක
- 2. මානව ක්‍රියාකාරකම්

ස්වභාවික සාධක වශයෙන් සූර්ය කිරණ ප්‍රමාණය වෙනස් වීම, පෘථිවියේ ගමන් මාර්ගය හා සූර්යාගේ කක්ෂය වෙනස් වීම, හරිතාගාර ආචරණ බලපෑම ආදිය හැඳින්විය හැකිය. මානව සාධක පොසිල ඉන්ධන දහනය, වන විනාශය, හරිතාගාර ආචරණ ක්‍රියාවලියේ උත්ප්‍රේරණ අධික වීම හා කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් නිසා අනිසි භූමි පරිභෝජනය, මානව ක්‍රියාකාරකම් මගින් වායුගෝලයට රසායනික හා දූවිලිමය අංශු ඇතුළුවීම හැඳින්විය හැකිය. මේ අනුව දේශගුණ විපර්යාස මගින් සිදු කරන බලපෑම අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් එකිනෙක මත රඳා පැවතියද එම බලපෑම් ඍජු හා වක්‍ර වශයෙන් ප්‍රධාන කොටස් 02 කි.

වර්තමාන ලෝකය 19 වැනි සියවසේ දී තිබුණාට වඩා සෙල්සියස් අංශක 1.2කින් පමණ උණුසුම් ය. එසේම වායුගෝලයේ කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රතිශතය එදාට සාපේක්ෂව 50%කින් ඉහළ ගොස් ඇත. විද්‍යාඥයින් පවසන්නේ දේශගුණික විපර්යාසවල නරකම ප්‍රතිඵලයක් වන්නේ වන විනාශයට අවශ්‍ය නම් ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යන වේගය අඩුකළ යුතු බවයි. වර්ෂ 2100 වන තෙක් උණුසුම් ඉහළ යන අගය සෙල්සියස් අංශක 1.5 ලෙස තබාගත යුතු යැයි ඔවුන් පවසයි. කෙසේ නමුත්, ඒ සඳහා වැඩිදුර පියවර නොගතහොත් මේ ශතවර්ෂය අවසන් වන විට පෘථිවියේ උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක

2කටත් වැඩියෙන් ඉහළ යනු ඇති බව විද්‍යාඥයින්ගේ මතයයි. විද්‍යාඥයන් සිතන්නේ මීට පිළියම් කිසිවක් නොයෙදුවහොත් ගෝලීය උණුසුම තව තවත් වැඩි වී, එය හදිසියෙන් ඇතිවන විනාශකාරී ග්‍රීෂ්මයන්ට, මිලියන ගණනකට නිවාස අහිමි කරමින් මුහුදු මට්ටම ඉහළ යාමට, සහ ශාක හා සත්ත්ව විශේෂයන් නැවත වෙනස් කළ නොහැකි අන්දමට විනාශ වී යාමට තුඩු දෙනු ඇති බව යි. මේ වන විටත්, ජීවිත සහ ජීවනෝපායන් තර්ජනයට ලක් කරමින් ආන්තික කාලගුණ තත්ත්වයන් තවත් දරුණු අතට හැරී තිබේ. ලෝකය තවත් උණුසුම් වුවහොත් වගාබිම් කාන්තාර බවට පත්විය හැකි අතර ඇතැම් ප්‍රදේශයන් මිනිස් වාසයට නුසුදුසු වීමට හැකි ය. ගොවිබිම් කාන්තාර බවට පත්වීමත් තවත් ප්‍රදේශයන් මෙහි විලෝමය බවටත් පත් වීමත් සිදුවෙමින් පවතියි.

අතීතය හා සංසන්දනය කිරීමේදී වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ස්වභාවික ආපදාවල තත්වය හා කීව්‍යාවය වර්ධනය වීමක් පෙන්වුම් කරන අතර එහිදී දිගු කාලීන නියං තත්වයක් මෙන්ම ක්ෂණික ගං වතුර තත්වයන් සඳහාද වසරකට කීප වරක්ම මුහුණ දීමට සිදුව තිබේ. මේ නිසාම වරින් වර සිදු වන අකුණු කුණාටු තත්වයන්ද වැඩි වෙමින් පවතී. කාර්මීකරණයත් සමඟ වායුගෝලයේ පැවති හරිතාගාර වායු සාන්ද්‍රණය වැඩි වීම නිසා එහි සමතුලිත මට්ටම ඉක්මවීමට පටන් ගත් අතර එම නිසා පසුගිය කාලය තුළ දේශගුණයේ සැලකිය යුතු වෙනස්කම් දක්නට ලැබින.

හරිතාගාර වායුන් යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ වායුගෝලයේ ස්වභාවිකව පවතින හා කෘතීමව නිපදවා ඇති සූර්යාගෙන් පැමිණෙන මෙන්ම පෘථිවියෙන් පිටවන අධෝරක්ත කිරණ අවශෝෂණය කර ගැනීමේ හා ඒවා නැවත නිකුත් කිරීමේ හැකියාවන් ඇති වායුන් වේ. සූර්යගෙන් පිටවන ආලෝක කිරණ බාධාවකින් තොරව කෙටි තාප තරංග ලෙස වායුගෝලය හරහා ගමන් කර පෘථිවි පෘෂ්ඨය මත පතිත වෙයි. මෙමගින් පෘථිවි පෘෂ්ඨය හා වායුගෝලය ඉතා වේගයෙන් රත් වීමට පටන් ගනී. නැවත පෘථිවි පෘෂ්ඨය මගින් උරා ගත් දිගු තාප තරංග ලෙස වායුගෝලයට මුදා හරියි. මෙසේ පෘථිවි පෘෂ්ඨයෙන් මිදී වායුගෝලයට ඇතුළු වන අධෝරක්ත කිරණ වායුගෝලයේ ඇති හරිතාගාර වායු අණු මගින් රඳවා ගැනේ. මෙසේ රඳවා ගන්නා ශක්තිය නැවත පෘථිවි පෘෂ්ඨය දෙසට මුදා හරී. එවිට පහළ වායුගෝලයේ ඇති තාප තරංග එක්රැස් වී පෘථිවි පෘෂ්ඨය හා අවට වායුගෝලයේ තාපය ඉහළ යයි. මෙසේ පෘථිවිය තුළ උණුසුම රඳවාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය හරිතාගාර ආචරණය ලෙස හැඳින්වේ. මෑත කාලීනව සිදු වී තිබෙන්නේ අධෝරක්ත කිරණ අවශෝෂණය කිරීමේ ශක්තීන් ඇති හරිතාගාර වායුන් වායුගෝලයට සීඝ්‍රයෙන් එකතුවීම නිසා පෘතුවිය උණුසුම් වීම සීඝ්‍රයෙන් වැඩි වී ඇති බවයි.

මේ අනුව ලොව පුරා දැනට මුහුණ පා ඇති සංවර්ධන අභියෝග සේම දේශගුණ විපර්යාස කෙරෙහිද සංවර්ධිත මෙන්ම සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලද අවධානය යොමු කොට ඇත්තේ එමගින් ඇති කරනු ලබන මහා විනාශකාරී බේදවාචකය නිසාවෙනි. දේශගුණ විපර්යාස හේතුවෙන් ලෝකයේ බලපෑමට ලක්වන ක්ෂේත්‍ර වශයෙන්

- කෘෂිකර්මාන්තය
- මානව සෞඛ්‍ය
- ජෛව විවිධත්වය
- ජල සම්පත

යන අංශ 04 හැඳින්විය හැකිය.

මෑතක දී විනයයේ, ජර්මනියේ, බෙල්ජියමේ, සහ නෙදර්ලන්තයේ සිදුවූ පරිදි, අධික වර්ෂාපතනය හේතුවෙන් ඓතිහාසික ජලගැල්ම ඇතිවීම දැකගත හැකි ය. දේශගුණික විපර්යාසවලට අනුවර්තනය වීමට අවශ්‍ය මුදල් නොමැතිවීම නිසා වඩාත් දුක් විඳිනු ඇත්තේ අප වැනි දුප්පත් රටවල ජනතාව ය. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල බොහෝ ගොවිබිම් දැනටත් අධික උෂ්ණත්වයකට මුහුණපාමින් සිටින අතර, මෙය දරිද්‍රතාවයට තවත් එක් හේතුවක් වේ. අපගේ සාගර ද, ඒවායේ පිහිටි බොහෝ සාගර ජීවීන්ගේ වාසස්ථාන ද තර්ජනයට ලක්වී ඇත. නිදසුනක් වශයෙන් ගතහොත්, දේශගුණික විපර්යාස හේතුවෙන් මුහුදු උණුසුම් වීම නිසා ඕස්ට්‍රේලියාවේ 1995 සිට උණුසුම්, වියළි කාලගුණයක් ඇතිවීමේ අවදානම ඉහළ බැවින් ලැව්ගිනි ඇතිවීම ද දැන් දැන් බහුල සිදුවීමකි.

දේශගුණික විපර්යාස ලොව පුරා ජාතීන්ට අභියෝග රාශියක් ඉදිරිපත් කරයි. මෙම අභියෝග ආර්ථිකය, මහජන සෞඛ්‍යය, යටිතල පහසුකම් සහ පරිසරය ඇතුළු සමාජයේ විවිධ අංශවලට බලපාන සංකීර්ණ සහ අන්තර් සම්බන්ධිත වේ. දේශගුණික විපර්යාසයන් විසින් එල්ල කරන ලද වඩාත්ම වැදගත් අභියෝගයක් වන්නේ ආන්තික කාලගුණික සිදුවීම්වල වැඩිවන වාර ගණන සහ ක්වුරතාවයයි. තාප තරංග, නියඟ, ගංවතුර සහ කුණාටු වඩාත් දරුණු හා නිරන්තර සිදුවෙමින් පවතින අතර යටිතල පහසුකම්, කෘෂිකර්මාන්තය සහ ප්‍රජාවන්ට විශාල හානියක් සිදු කරයි. විශේෂයෙන්ම අඩු ආදායම්ලාභී රටවලට සහ අවදානමට ලක්විය හැකි ජනගහනයට මෙම සිදුවීම්වලින් ඇති වන ආර්ථික පාඩු විනාශකාරී විය හැකිය. නිදසුනක් වශයෙන්, 2019 දී ආන්තික කාලගුණික සිදුවීම් පමණක් ගෝලීය වශයෙන් බොලර් බිලියන 150 ක ආර්ථික පාඩුවක් ඇති කළේය.

ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටා ඇති කුඩා දූපත් රාජ්‍යයක් වන අතර එහි ජනගහනය ආසන්න වශයෙන් මිලියන 21 කි. මුහුදු මට්ටම ඉහළ යාම, වර්ෂාපතන රටා වෙනස් වීම සහ නිතර නිතර හා දැඩි ආන්තික කාලගුණික සිදුවීම් ඇතුළු දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් රාශියකට රට ගොදුරු වේ. මේ අනුව බලන විට රටේ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයට මෙන්ම ආර්ථික වර්ධන වේගයට මහත් අභියෝගයක් වන දේශගුණ විපර්යාස නිසා දරිද්‍රතාවය ඇති වීම නොවැළැක්විය හේතුවක් වී ඇත.

2013-2014 කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාවය 22.7 % සිට 6.7% දක්වා පහළ ගියද සමස්ත ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගෙන් 1/4 ක්ම දරිද්‍රතාවයට ඉතා ආසන්නව සිටින අතර ජාතික දරිද්‍රතා රේඛාවට ඉහළ එහෙත් ඇ. ඩො. 2.5 ට පහළ මට්ටමින් සිටියි. නිරන්තර හෝග විනාශ හේතුවෙන් දරිද්‍රතාවයට ආසන්නව සිටින පිරිස් ඉතා පහසුවෙන් දරිද්‍රතාවයට ඇද වැටිය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවය පිටු දැකීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් පුරා ක්‍රියාත්මක වන විවිධ වැඩසටහන් (ජනසවිය, සමෘද්ධි වැනි) මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල නෙළා ගත නොහැකි වූයේ මෙරට බහුතරයක් ග්‍රාමීය ජනතාව කෘෂි කර්මාන්තයේ නියැළී සිටීමත්, කෘෂි කර්මාන්තය නිරන්තරයෙන් දේශගුණ විපර්යාස වලට ලක් වීමත් නිසා බව පැහැදිලි කරුණකි. නියඟ, ගංවතුර ආදී ආපදා තත්වයන්ගේ ඝෘජු ගොදුරු බවට පත් වන්නේ ග්‍රාමීය ජනතාව බවත්, නගරයේ වුවත් මේවායෙන් ඝෘජු බලපෑමට ලක් වන්නේ අඩු ආදායම්ලාභීන් බවත් ලංකාවේ අත්දැකීම් ඇසුරින් පැහැදිලි කර ගත හැකිය. අයහපත් කාලගුණය සහ විනාශකාරී දේශගුණික විපර්යාස හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය වෙත එල්ල වූ හානිය ආර්ථික වර්ධනය අඩු කිරීමට හේතු වී තිබෙන අතර එය ආහාර සුරක්ෂිතතාවය සම්බන්ධයෙන් කරන ලද බලපෑම ඉතාමත් වැඩි වේ.

දරිද්‍රතාවය මූලිකව දැමීමේ අන්තර්ජාතික දිනය සෑම වර්ෂයකම ඔක්තෝබර් 17 දිනට යෙදී තිබේ. "අපේ මිනිසුන් හා සියලු මිනිසුන් සම්බන්ධයෙන් බලපාන අනවරත දරිද්‍රතාවය අවසන් කිරීම සඳහා එක්ව ඉදිරිය තනමු." යන්න මෙවර එහි තේමාවයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් මේ දිනය ප්‍රකාශයට පත් කළේ ද 1992 වර්ෂයේද 47/196 දරණ යෝජනා සම්මතය මඟිනි. ඒ අනුව ඉදිරි වසරට එය අන්තර් ජාතික දිනයක් ලෙස පිළිගෙන තිස් වසරකි. 1990 සිට මේ දක්වා කාලය තුළ අන්ත දරිද්‍රතාවය හරි අඩකින් පමණ අඩු කිරීමට ලෝකයට හැකි වී තිබීම ජයග්‍රහණයක් ලෙස සැලකේ. එහෙත් ඒ පිළිබඳ සතුටුවිය නොහැක්කේ වර්තමානය වන විට ඊට තවත් මිලියන 120 ක් පමණ ඇද වැටී ඇති බැවිනි. කොවිඩ් වසංගතය මේ සඳහා බලපෑ ප්‍රධාන සාධකය වුවත් දේශගුණ විපර්යාස හේතුවෙන් ඇති වූ නියං, ගං වතුර, සුළි කුණාටු මෙන්ම විවිධ ස්වභාවික උවදුරු හේතුවෙන් සිදු වූ වගා හානි මීට බලපෑ අනෙක් ප්‍රධාන හේතුව වේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් රටවල් ලඟා කර ගත යුතු යැයි එකඟ වී ඇති තිරසර සංවර්ධන අරමුණුවල පළමුවැනි ඉලක්කය වන්නේද සෑම තැනකම සෑම ආකාරයකින්ම දරිද්‍රතාවය අවසන් කිරීමයි.

2030 වසර අවසන් වන විට ගෝලීය දරිද්‍රතාවය 7%කින් වනු ඇතැයි ගණනය කර ඇති අතර මෙම ප්‍රයත්නය සඳහා දැනට රටවල් 118 ක් එක්වී ඇති බව වාර්තා වේ. මේ අනුව අන්ත දිළිඳුන් ලෙස සැලකෙන්නේ දෛනික ආදායම ඩොලර් 1.90 ට අඩුවෙන් උපයන තැනැත්තන්ය. ඒ සමඟ ආහාර හිඟකම, පිරිසිදු පානීය ජල පහසුකම් හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් නොලැබීම වැනි මූලික කරුණු ගණනාවක්ද මෙහිදී සැලකිල්ලට ගනී. මීට ලෝකයේ බහුතරයක් ආසියානු කලාපීය රටවල් මෙන්ම අප්‍රිකානු රටවල් වලින් 80% ක්ම අයත් වේ. ජනගහනයෙන් ගෝලීය වශයෙන් දරිද්‍රතා රේඛාව ඩොලර් 1.90 ලෙස සලකා ගණනය කළද සමාන්‍යයෙන් පහළ මැදි ආදායම් ලබන හා ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටවල් පිළිවෙළින් එය ඩොලර් 3.20 සහ ඩොලර් 5.50 ලෙස සලකනු ලැබේ. ලෝක ජනගහනයෙන් 1/10 ගේ දෛනික ආදායම ඩොලර් 1.90ට වඩා අඩු මට්ටමක පවතින අතර 1/4 සිටින්නේ ඩොලර් 3.20 ට වඩා අඩු ආදායම් මට්ටමකය. ලෝක ජනගහනයෙන් 40% ක්ම ඩොලර් 5.50 රේඛාවට පහළින් සිටී.

මේ ආකාරයෙන් ලංකාව ඇතුළු ලෝකයේ දරිද්‍රතාවය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීමේ දී දේශගුණ විපර්යාස හා දරිද්‍රතාවය අතර ඇත්තේ දැඩි සම්බන්ධයකි. ඊට හේතුව වන්නේ කාලගුණික හා දේශගුණික විපර්යාසවලින් දැඩිව බැටකන්නේ කෘෂිකර්මාන්තයේ නියැලී පිරිස සේම ඔවුන් අඩු ආදායම්ලාභීන්වීම නිසාය. ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශයක් වන සහ මිලියන සංඛ්‍යාත මිනිසුන්ගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගයක් වන කෘෂිකර්මාන්තයට එහි බලපෑම ඇතිවේ. වර්ෂාපතන රටාවේ වෙනස්වීම් සහ ආන්තික කාලගුණික සිදුවීම්වල වාර ගණන වැඩි වීම, බෝග අසාර්ථක වීම, ආදායම් අහිමි වීම සහ ආහාර අනාරක්ෂිත භාවයට හේතු විය හැක. එම නිසා ඒවාට මුහුණ පාන මෙම ජනතාව ආහාරවල ගුණාත්මකභාවය, ඒවා මිලදී ගැනීමේ හැකියාව, ඒ හරහා පෝෂණය පිළිබඳ ගැටළු ආදී ප්‍රශ්න රැසකට මුහුණ පායි. අද වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මන්දපෝෂණය පිළිබඳ ගැටළුව නිසා ළමුන් විශාල ලෙස පීඩා විඳින අතර ආසන්නම දත්ත අනුව මේ වන විට මෙරට අවුරුදු 05 ට අඩු

දරුවන්ගෙන් 20.5 ක් අඩු බර මට්ටමේ පසු වන බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙහිදී පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ දේශගුණ විපර්යාසවලින් දැඩි බලපෑමක් සිදු වන්නේ කෘෂිකර්මය තම ජීවනෝපාය කරගත් ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාවට බවයි. දේශගුණ විපර්යාස ඔවුන් තව දුරටත් දිළිඳුභාවයේ ගිල්වා තැබීමට හේතුවක් වේ.

දේශගුණික විපර්යාසවලින් වැඩි වශයෙන් බැට කන්නේ වැසි ජලයෙන් හා වාරි ජලයෙන් පෝෂිත කෘෂිකර්මාන්තය තම ජීවනෝපාය කර ගත් ග්‍රාමීය ජනතාව වන අතර එය ලංකාවට පමණක් නොව ලෝකයටම පොදු තත්වයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම තත්වය පිළිබඳ සැලකීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවලට අනුව දේශීය කෘෂි කර්මාන්තය මගින් දේශීය ආහාර අවශ්‍යතාවයෙන් 83%ක දායකත්වයක් ලබා දෙන අතර අපනයන ආදායමට ලබා දෙන දායකත්වය 23 % කි. දේශීය ආහාර නිෂ්පාදිතයෙන් 75% කටම හිමිකම් කියන්නේ දේශගුණික විපර්යාසවල දැඩි බලපෑමට ලක්ව ඇති වියළි කලාපයයි. දේශීය සේවා නියුක්තියෙන් 25% ක් පමණ නියෝජනය කරන්නේද කෘෂිකර්මාන්තය බව සංඛ්‍යා ලේඛණ මගින් හෙළි වේ. මේ හේතුව නිසාම දේශීය ආර්ථිකය තුළ කෘෂිකර්මය මෙතෙක් අත් කර ගෙන ඇති තත්වය හීන වෙමින් පවතින අතර කෘෂිකර්මාන්තය එසේ හැකිලීම හේතු කොට ගෙන සේවා වියුක්තිය, ආහාර හිඟය මෙන්ම ගොවීන්ගේ ආදායම අඩු වීම, තුළින් අඩු ආදායම්ලාභීන් සමාජීය හා ආර්ථික වශයෙන් ඉතා පහළ මට්ටමකට ඇද වැටීමත් ඔවුන්ගේ ජීවන තත්වයේ පහළ වැටීමත් නිසා ගොවි ජනතාව දිනෙන් දින දරිද්‍රතාවයේ පහතටම වැටෙමින් පවතී. දේශගුණික විපර්යාස හා ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය ඍජුවම එකිනෙකට සම්බන්ධ වන අංශයන් වේ.

මෙය අවදානමට ලක්විය හැකි ජනගහනයේ, විශේෂයෙන්ම ළමුන්ගේ සහ ගර්භනී සහ කිරි දෙන කාන්තාවන්ගේ පෝෂණ තත්වය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. මීට අමතරව, කෘෂිකර්මාන්තයට දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් හේතුවෙන් ජලය වැනි හිඟ සම්පත් සඳහා තරඟකාරිත්වය වැඩි වීම, පවතින ආතතීන් සහ ගැටුම් උග්‍ර වීමද සිදු වේ.

දේශගුණික විපර්යාස ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවයට බලපාන තවත් ආකාරයක් වන්නේ වෙරළබඩ ප්‍රජාවන්ට එහි බලපෑමයි. මුහුදු මට්ටම ඉහළ යාම සහ කුණාටු සහ ගංවතුර ඇතිවීමේ වාර ගණන වැඩි වීම නිසා වෙරළ තීරයන් බාදනය වීම, ඉඩම් අහිමි වීම සහ නිවාස හා යටිතල පහසුකම් වලට හානි සිදු විය හැක. ධීවර කර්මාන්තය සහ අනෙකුත් සාගර සම්පත් මත තම ආදායම මත යැපෙන ප්‍රජාවන්ගේ ජීවනෝපාය කෙරෙහි මෙය සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ ප්‍රජාවන් ද සාගර ආම්ලිකතාවයේ බලපෑම්වලට ගොදුරු වන අතර එමගින් මත්ස්‍ය ගහනය අඩුවීමට සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව අඩුවීමට හේතු විය හැක.

විශේෂයෙන් ම නාගරික ප්‍රදේශවල, අවදානමට ලක්විය හැකි ජනගහනයේ සෞඛ්‍ය සහ යහපැවැත්ම කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි තාප ආතතිය වැඩි කිරීමට ද හේතු වේ. තාප තරංගවල වාර ගණන සහ තීව්‍රතාවය වැඩි වීම තාපය ආශ්‍රිත රෝගාබාධ සහ මරණවලට හේතු විය හැක, විශේෂයෙන් වැඩිහිටියන්ට සහ නිදන්ගත සෞඛ්‍ය තත්වයන් ඇති පුද්ගලයින්ට මෙම තත්වයට මුහුණ දීමට බහුලව සිදු වේ. මීට අමතරව, වර්ෂාපතන රටාවේ වෙනස්වීම් කොලරාව සහ ටයිපොයිඩ් වැනි ජලයෙන් බෝවන රෝග ඇතිවීමේ අවදානම වැඩි කිරීමටද හේතු විය හැක.

දේශගුණික විපර්යාස නිසා තාප තරංගවල සංඛ්‍යාතය සහ තීව්‍රතාවය වැඩි වන අතර එය තාපය ආශ්‍රිත රෝගාබාධ සහ මරණවලට තුඩු දිය හැකිය. විශේෂයෙන් වැඩිහිටියන් සහ නිදන්ගත සෞඛ්‍ය තත්වයන් ඇති පුද්ගලයින් වැඩි වශයෙන් මෙම තත්වයට භාජනය විය හැකි අතර මැලේරියා සහ ඩෙංගු වැනි වාහකයන් මගින් බෝවන රෝග ව්‍යාප්ත වීම හේතුවෙන් එය දූප්පත් හා ආන්තික ජනතාවට අසමාන ලෙස බලපායි. එය සමාජයේ දරිද්‍රතාව වැඩි කිරීමට හේතුවක් වනු ඇත.

අවසාන වශයෙන්, දේශගුණික විපර්යාස විස්ථාපනයට හා සංක්‍රමණයට හේතු විය හැක, විශේෂයෙන් වෙරළබඩ ප්‍රදේශවල සහ නියඟයෙන් සහ ආහාර අනාරක්ෂිත භාවයෙන් පීඩාවට පත් වූ කලාපවල අවදානමට ලක්විය හැකි ජනගහනය

සඳහා. අවතැන් වීම, වත්කම් සහ ජීවනෝපායන් අහිමි වීම, සමාජ අවතැන් වීම සහ දරිද්‍රතාවයට සහ සුරාකෑමේ අවදානම වැඩි වීමට හේතු විය හැක. මේ අනුව බලන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවය සඳහා දේශගුණ විපර්යාස සැලකිය යුතු හේතුවක් වන අතර එය වඩාත් අවදානමට ලක්විය හැකි ජනගහනයට බලපාන අතර පවතින අසමානතා සහ වෙනස්කම් උග්‍ර කිරීමට හේතුවක් වේ. දරිද්‍රතාවයට දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩු කිරීමේ ප්‍රයත්නයන්, දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම්වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි කිරීමට අදාළ උපාය මාර්ග රාශියක් අවශ්‍ය වේ. පුනර්ජනනීය බලශක්ති සහ බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව සඳහා ආයෝජනය කිරීම, අවදානමට ලක්විය හැකි ප්‍රජාවන් තුළ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ගොඩනැගීම, නියඟයට ඔරොත්තු දෙන හෝග සංවර්ධනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති සහ රෝග නිරීක්ෂණ සහ වැළැක්වීම සඳහා ආයෝජනය කිරීම තුළින් මෙම අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා සුදානම් විය හැකිය. එමඟින් දේශගුණ විපර්යාස මඟින් වන බලපෑම අවම කර ගත හැකිය.

08. බෞද්ධ ආගමික ක්‍රියාකාරකම් හරහා මානසික සුවය.

එස්.බී.එන්.මල්ෂානි ආනන්ද
සංවර්ධන නිලධාරී
M.A (Sociology)

බුදු දහමෙන් මානසික රෝග සුවපත් කළ හැකිද යන්න හඳුනා ගැනීම.

කායික හා මානසික යනුවෙන් රෝග දෙවර්ගයකි. මෙයින් කායික රෝගවලින් නොපෙළී අවුරුද්දක්, දෙකක්, තුනක්, පණහක් ඇතැම් විට අවුරුදු සියයක් නිරෝගීව සිටින අය සිටිති. එහෙත් මානසික රෝගවලින් එක මොහොතක් හෝ නොපෙළී, පීඩා නොවිඳ සිටින අය රහතන් වහන්සේලා හැර සෙසු පිරිස් සොයා ගැනීම දුෂ්කරය.

හිතේ ලෙඩට බෙහෙත් කිරීමට බුදුහාමුදුරුවන් තරම් දක්ෂ වෛද්‍යවරයෙක් ලොව ඉපදී නැත. බුදුදහමින් මිනිසාගේ සිතේ ඇතිවන කෙලෙස් ලෙඩ මැනවින් හඳුනාගෙන රෝග නිධාන හොඳින් වටහාගෙන එයට සුදුසු ඖෂධ දුන්න. බුද්ධ ධර්මය පිළිබඳව විද්වතුන් විසින් විවිධ පර්යේෂණ පවත්වා ඇත. එහෙත් බුදුසමයෙහි ඇතුළත් ජීවන ක්‍රමය ප්‍රායෝගික වශයෙන් භාවිතයට ගෙන මිනිස් ජීවිත සාර්ථක කරගන්නට මෙතෙක් ගෙන ඇත්තේ අල්ප උත්සාහයකි.

බුදුදහම මිනිසාගේ මනසට හා සිරුරට ප්‍රතිකාර ඉදිරිපත් කරයි. විශේෂයෙන් විවිධ මානසික හා ශාරීරික රෝග ඇති විම වළක්වා ගැනීම සඳහා කළ යුතු දේ පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇත. මානසික රෝග යන වචනය ඇසෙන විට නිතැතින්ම අපගේ මතකයට එන්නේ උමතු, පිස්සුව යන තේරුමය. නමුත් මනෝ විද්‍යාත්මකව සොයා බැලීමේ දී අපගේ පැවැත්මෙහි, වර්යාවෙහි අසාමාන්‍ය ස්වභාවය මනෝ රෝග යන්නෙන් ප්‍රකට කරයි. අසාමාන්‍ය තත්ත්වය යනු කෙබඳු එකක්දැයි යන්න පිළිබඳවද ගැටළු පැවතිය හැකිය. යම් කිසි පැවැත්මක් අසමමත බව හෝ අසාමාන්‍ය බව තීරණය කරන්නේ සදාචාරාත්මක හෝ සාමාජික මිනුම් දඬු මතය. මනෝ විද්‍යාව අනුව මානසික රෝග අසාමාන්‍ය වර්යා ලෙස හඳුන්වා ඇති අතර එය මානසික ගැටළු, වර්යා විෂමතා, පෞරුෂ ව්‍යාබාධ වශයෙන් හඳුනා ගත හැකිවේ. මිනිසා මානසික උපතාවයකින් පෙළෙන බවත් මානසික ආබාධයන්ට ගොදුරුවන බවත් බුදුදහම තුළින් හඳුනා ගනු ලබයි.

මිනිසා සැපත හෙවත් ආශාව පසුපස ලුහුබැඳීම නිසා ඔහු ආසාවෙහි වහලෙක් විම හේතු කොටගෙන අතෘප්තියට පැමිණීමෙන් දුක් වේදනාවලට පත්වෙයි. බටහිර මනෝ විද්‍යාව අනුව මානසික රෝග ඇතිවීමට විවිධ හේතු ඉදිරිපත් කර ඇත. මොළයට විෂබීජ ඇතුළු වීම, රසායනික විපර්යාස, ස්නායු හා කායික අර්බුද ආදී වශයෙන් දැක්විය හැකිය. බුදු දහම අනුව ලෝභ, දෝස, මෝහ යන අභ්‍යන්තරික පෙළඹවීම් නිසා මිනිසා තුළ මානසික රෝග ඇතිවේ. මානසික රෝගවලට පදනම වන්නේ දැඩි තණ්හාවයි. තණ්හාව නිසා බැඳීම් ඇතිවේ. තණ්හාව කාම, භව, විභව වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙති. තණ්හාව නිසා අප තුළ පළිගැනීම, වෛරය වැනි අකුසල ධර්මවලින් නොයෙක් අපරාධවලට ද පෙළඹේ. තණ්හාව විසින් උත්තේජනය කොට ලෝභය, දෝසය, මෝහය යන කරුණු විසින් මෙහෙයවන මිනිස් සිත මරු වසභයට පත් වී ඇති බව බුදුසමයෙන් පෙන්වා දී ඇත. මේ අයුරෙන් මිනිසා තණ්හාවේ

වහලෙකු බවට පත්වෙමින් සැහැල්ලු ගති පැවතුම්, අපිස් දිවිය බිඳවැටී සැපත පසුපස ලුහුබැඳ අවසානයේ අසහනයට, අතෘප්තියට පත්වන අතර එය සියලු මානසික රෝගයන්ට හේතුවන බව බුදුසමය දක්වයි.

මේ ආකාරයට සෑහීමකට පත් නොවීම බුදුසමය හඳුන්වන්නේ “දුක” වශයෙනි. මෙම කරුණු සෑම ජන කොටසක් තුළම අද විහිද ගොස් ඇත. බාල, තරුණ, මහලු හේදයක් නොමැතිව සෑම මිනිසෙකුම මේ තත්ත්වයට පත්ව ඇත. නමුත් “දුක” යන වචනයෙන් හඳුන්වා දෙනු වෙනුවට “අසහනය” යනුවෙන් පෙන්නුම් කරති.

බොහෝ මානසික රෝගවල පොදු ලක්ෂණය වන්නේ විත්තවේගයන්ය. මෙම අවේග නිසා මිනිසා නොසන්සුන්භාවයට පත්වේ. බුදුදහම අනුව මිනිස් සිත කළඹන විත්තවේග කිහිපයක ඇත. දැඩි ලෝභය, තරඟ, කෝපය, ක්‍රෝධය, බද්ධ වෛරය, ඊර්ෂ්‍යාව, ගුණමකු බව, තද ගතිය, සැකය, මසුරුකම, නොසන්සුන්කම, වාටුබව, කපටිකම, මාන්තය, මත්වීම හා ප්‍රමාදය ආදී වශයෙනි.

බටහිර මනෝ විද්‍යාවට අනුව මානසික රෝග ප්‍රධාන වශයෙන් අංශ දෙකකට බෙදා දක්වා ඇත. සුළු මානසික රෝග හා ප්‍රධාන මානසික රෝග වශයෙන්. මානසික වශයෙන් සුළු විකෘතිතාවන් දක්නට ලැබෙන තත්ත්වය නියුරෝසියාව විය. එනම් සුළු මානසික රෝගයක් විය. ඇතැම් සතුන් දැකීමට ඇති බිය, අත්පාවලට අහේතුකව දහඩිය දැමීම, වෙවුලීම, මුහුණදීමට ඇති බිය, අභියෝගාත්මක අවස්ථාවල විත්තවේග ඇති වීම, භීතීකාව, නුරුස්තාබව, කාංසාව, තැවුල් සහිත බව, නින්දා නොයෑම, අමතකවීම, ඉව්ඡාභංගත්වයට පත් වූ අයට ඇතිවන වර්ශාවන්, මනසින් දුර්වලවීම, කළකිරුණු ස්වභාවය, සෑම දෙයක් ගැනම ඇති සැකය, පසුබට වීම, ආතතිය, කලබලයෙන් වැඩ කිරීමට ගොස් ඇතිවන පීඩාව, විවේක රහිත බව, හිස්ට්‍රියාව, හේතුවක් නැතිව අධික සිනහව හෝ හැඩීම, බලාගත් අත බලා සිටීම, සමහරවිට කන් ඇසීම නැතිවීම, මාංශජේශීන් පෙරලීම වැනි තත්ත්වයන් සුළු මානසික රෝගී ආබාධයන්ය. මේ තත්ත්වය පහව ගිය විට ශාරීරික ආබාධ ඉබේම සුව වන්නට පුළුවන.

මනෝ ග්‍රස්ථී යනු ද මානසික රෝගයකි. සිතේ දැඩි ආශාවන්, ආලම්බනයන් මෙයින් අදහස් වේ. චිත්‍රපට බැලීමට ඇති තද ආශාව, ගායකයෙකුට හෝ නළුවෙකුට ඇති නිරර්ථක බැඳීම, ඔවුන් අනුකරණය වැනි දෑ මේ රෝගී තත්ත්වයේ ස්වභාවයන්ය. නියුරෝසික තත්ත්වයට වඩා වෙනස්, සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ උමතු ව, පිස්සුව ලෙස හැදින්වෙන්නේ සයිකෝසියාව නම් රෝගී තත්ත්වයය. මෙහි දී පුද්ගලයාගේ පෞරුෂය බිඳවැටී, යම්දෙයක නියම ස්වභාවය දැකීමේ හැකියාව ඔහු වෙනින් ඉවත්වේ. උදාහරණ ලෙස තමා අගමැති ලෙස සිතීම, මුළු ලෝකයම වැරදියි තමා පමණක් නිවැරදියි ලෙස සිතීම, ආදී තත්ත්වයන් පෙන්වා දීමට පුළුවන. සයිකෝසික රෝගවලදී මානසික ප්‍රතිකාර කිරීමට පෙර ශාරීරික ප්‍රතිකාර කළ යුතුය.

මානසික රෝග බොහොමයක් අසුබ ලෙස සිතීම හා යථාර්ථයෙන් ඇත්වීම නිසා හටගනී. ජීවිතය පිළිබඳවත්, සමාජය පිළිබඳවත්, අවබෝධ කර ගැනීමෙන් මෙවැනි මනෝ ව්‍යාධිවලින් මිදීමේ මාර්ගය බුදුසමයෙහි දක්වා ඇත. බුදු දහමට අනුව රෝගයක් තිබේ නම්, රෝගයට හේතුව, රෝගය නැති කිරීම හා රෝගය නැති කිරීමේ මඟ යන කරුණු අවබෝධකරගත් විට මෙම තත්ත්වයෙන් අත් මිදිය හැකිය. පස්කම් සැප විදීමේ සීමාව ඉක්මවා ඊට ගොදුරු වීම නිසා ශාරීරික හා මානසික ආබාධ හට ගන්නා ආකාරය බුදු සමයෙන් පෙන්වා දී තිබේ. ඒ ඒ වයස් සීමාවල දී තිබිය යුතු ඇවතුම් පැවතුම්වලින් තොරවීම නිසා ඇති වන ගැටළු මානසික රෝග දක්වා ව්‍යාප්ත වී යාම වළක්වා එම තත්ත්වයන්ගෙන් අත්මිදීමට අවශ්‍ය මූලික ඉගැන්වීම් බුදු දහමෙහි ඇතුළත්ය.

මූලික බුදුසමය මිනිස් සිත සියුම් ලෙසත්, ගැඹුරු ලෙසත් විග්‍රහ කර ඇත. මිනිස් සිතේ හට ගන්නා ගැටළු විසඳීම දක්වා ඇති ප්‍රවීණත්වය නූතන මනෝ විද්‍යාඥයින්ගේ දැනුම ඉක්මවා යයි. මිනිසා කෙරෙහි බලපාන පෞද්ගලික මානසික ගැටළු ද, පවුල් ජීවිතය හා තරුණ ජීවිතය සම්බන්ධ ගැටළු විග්‍රහ කරමින් ඒ ඒ පෞරුෂයන්ට අනුකූලව විසඳුම් බුදු සමය දක්වා ඇත. මෙතෙක් සමාජ විද්‍යාඥයන් නොබැලූ දෘෂ්ටිකෝණයකින් සමාජ ප්‍රශ්න විවරණය කරන බුදු දහම මානව වර්ගයා ඇතුළු සකල ලෝක සත්ත්වයා කෙරෙහිම හෙළන නෙත විනිවිද ගිය එකකි. සමාජයේ විවිධාකාර ගැටුම්, යුද්ධ අපරාධ, දේශපාලන හා රාජ්‍යමය වියවුල් යනුවෙන් මිනිස් සත්තානය තුළ පැන නගින සියලු බාහිර ගැටළුවලට බුදු සමයෙන් පිළිතුරු සැපයෙයි.

සිත පහත් කිරීම සඳහා මෙම ශ්‍රී භාවනාව, බුද්ධානුස්සති භාවනාව, ආනාපානසති භාවනාව, කායගතාසති වැනි භාවනා පුරුදු පුහුණු කිරීමෙන් අපමණ මානසික සහනයක් ලද හැකිය. සති හා සම්පජ්ඣාදිය යන සංකල්ප දෙක මෙහි දී ඉතා වැදගත්ය. සෑම දෙයක්ම සිතියෙන් හා නුවණින් බලා කිරීම මෙයින් අදහස් වේ.

බුදු සමයට අනුව මිනිසාගේ මෙලොව ජීවිතය, ඔහු මීට ඉහත ගතකර ඇති ජීවන පිළිවෙත් හා ජීවන ක්‍රියාදාමයන් සමඟ සියුම් ලෙස බැඳී පවතී. ඒ බව පිලන්ද්වවිෂ් රහතන් වහන්සේගේ හා අකාලරාවි හික්ෂුවගේ ඇවතුම් පැවතුම්වලින් සනාථ වනු ඇත. බුදු සමය සලකන්නේ මිනිසා සාංසාරික වශයෙන් රෝගියෙකු බවයි. ඔහු ජීවන ක්‍රියාවලියේ දී මෙම රෝග තත්ත්වය අවබෝධ කරගෙන එයින් නිදහස් වීමට උත්සාහ කළ යුතුය. සසර සැරි සරන විට මේ සඳහා වෙහෙසුණු ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිඵල මේ ආත්ම භවයේ 'දී අපට උරුමව ඇත. චිත්ත බලය උපයෝගී කරගෙන අධිෂ්ඨාන පූර්වකව කටයුතු කිරීමෙන් මෙම තත්ත්වයෙන් ගොඩ ඒමට පුළුවන. කුඩා කල පටන් සංජානනය හා සංවේදනය තුළින් අප තුළ ජනිතවන අදහස්, ආකල්ප අනුව සැකසෙන සිතිවිලි පරම්පරාව අපගේ ජීවිත කෙරෙහි බලපායි. මෙය තේරුම් ගත්විට මානසික රෝගී තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු 'දීමේ ශක්තිය අපතුළ ජනිත වේ.

මනෝරෝග හා කායික රෝගවලින් වැළකීමට චිත්ත ශක්තිය වර්ධනය කර ගැනීමත්, සමාජගත තත්ත්වයන්ට හුරුවීමත්, සාමාජික පරිණතබව වැඩි කර ගැනීමත් අවශ්‍යය. මෙම අදහස් නූතන මනෝ විද්‍යාඥයන් වන ආර්. ඩබ්ලිව්.තවුලන් හා ජින් පියාජේ යන අය විසින් පැහැදිලි කර ඇත. එක් එක් පුද්ගලයාගේ පෞරුෂය තේරුම්ගෙන ප්‍රතිකර්ම කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරන බුදු සමය පෞරුෂය ගොඩනැගීම සඳහා විවිධ ශිල්පක්‍රම උපයෝගී කරගෙන ඇත. ප්‍රශ්නෝත්තර ක්‍රමය සහ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදාගත් පටාවාරා, කිසාගෝතමී වැනි වර්ත නිදසුන් ලෙස දක්වන්නට පුළුවන. පෞරුෂය මැනීමේ 'දී පුද්ගලයින්ගේ ආකල්ප හා අභිරුචි ගැන ද සැලකිලිමත් වී ඇත. උදාහරණ ලෙස නන්ද කුමරු හා ඡන්ත මානවක සම්බන්ධ සිදුවීම් දැක්විය හැකිය.

බුදු දහම අනුව අයහපත් මානසික ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා පුද්ගලයාගේ අයහපත් හැසිරීම තීරණය වේ. මෙහි දී අපගාමී වර්යාව විග්‍රහ කිරීමෙහි, දස අකුසල් සංකල්පය ඉවහල් කර ගන්නට පුළුවන. කායික වැරදි, වචනයෙන් කරන වැරදි හා මනසින් කරන වැරදි ලෙස දස අකුසල් තෙවැදෑරුම් වේ. පරපණ නැසීම, සොරකම, වැරදි ලිංගිකත්වය කයින් සිදුවන වැරදිය. බොරු කීම, කේළාම් කීම, නපුරු ලෙස කතා කිරීම, අර්ථ ශුන්‍ය දේ කතා කිරීම වචනයෙන් වන වැරදිය. දැඩිලෝභය, කෝපයෙන් ක්‍රියා කිරීම, වැරදි මත අනුව ක්‍රියා කිරීම මනසින් කරන වැරදිය.

යහපත්, හොඳ පෞරුෂයක් ගොඩනැගීමට මෙන්ම, නිරෝගී පුද්ගලයෙකු වීමට අවශ්‍ය කරන සජ්ජාය පහක් බුදු දහමෙහි සඳහන්ය. එනම්, ආහාර සජ්ජාය හෙවත් සුදුසු ආහාර පරිභෝජනය. විහරණ සජ්ජාය හෙවත් නිවැරදි ඉඳුම් හිටුම් මෙන්ම නිවැරදි හැසිරීම් රටාවය.

උතු සජ්ජාය හෙවත් ශරීරයට හිතකර කාල පරිහරණය. පුග්ගල සජ්ජාය හෙවත් සුදුසු පුද්ගලයන් ආශ්‍රයය. අප්පකඤ්ඤා සජ්ජාය හෙවත් හොඳ අදහස් ඇතිකර ගැනීමය. පුද්ගලයෙක් වෙත අයහපත් පෞරුෂයක් ගොඩනැගෙන්නේ ලෝභ, දෝස, මෝහ යන සිතිවිලි ක්‍රියාත්මක වීම නිසාය. එමගින් ආවේග ද , තණ්හාව හා අවිද්‍යාව ද ඇතිවේ. කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා තුළින් අසහනයත්, අතෘප්තියත්, ආතතියත් ඇති වේ. එබඳු චරිතයක් අපගාමී පෞරුෂය ඇත්තෙක් ලෙස සැලකිය හැකිය. හොඳ පෞරුෂයක් ගොඩනැගෙන්නට නම් අලෝභ, අදෝස, අමෝහ යන සිතිවිලි පුරුදු පුහුණු කළ යුතුය. ඒ කුසල් සිත් මූලිකව ප්‍රඥාව ඇතිවේ. ප්‍රඥාවන්තයාගේ ජීවිතය ධාර්මිකය. එවිට සැහැල්ලු ගති පැවතුම් හා අල්පේච්ඡතාවය ඇතිවේ. ඒ තුළ නිරෝගී මනසක් ගොඩනැගේ. එවැනි පුද්ගලයා යහපත් පෞරුෂය ඇත්තෙකි.

අපගාමී පෞරුෂයෙන් මිදීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි සමාජ දර්ශනයක් ද ඉදිරිපත් කර ඇත. ජලේටෝ හොඳ පෞරුෂයක් ඇතිකර ගැනීම සඳහා පරමාදර්ශී රාජ්‍යයක වැදගත්කමපෙන්වා දී ඇත. මිනිසා දුක්ඛිත තත්ත්වයෙන් ගොඩගැනීම සඳහා කාල් මාක්ස් යෝජනා කර ඇත්තේ පවත්නා නිෂ්පාදන රටාව වෙනසක් කිරීමයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විකෘති පෞරුෂයකින් මිදීමට අභ්‍යන්තරික මානසික ජීවිතය සඳහා මුල් තැනක් දෙන අතර දේශපාලන, සදාචාරාත්මක හා ආර්ථික කරුණුවලට ද විශේෂ අවධානයක් යොමු කර ඇත. මේ අනුව නිරෝගී මනසක් ඇතිකර ගැනීමටත්, හොඳ ජීවිතයක් ගත කිරීමටත්, ජීවත්වන සමාජ පරිසරය යහපත් විය යුතුය. අත්ථි සුඛය, හෝග සුඛය, අණන සුඛය, අනවජ්ජ සුඛය ඇති වීම පුද්ගලයා තුළ අසහනය, අතෘප්තිය, ආතතිය ආදී මානසික කැලඹීම් හා ආවේග බොහෝ දුරට සමනය වනු ඇත.

සත්ව ලෝකයේ සිතීමට හා විමසීමට නිදහස ඇත්තේ මිනිසාට පමණි. හොඳ නරක තෝරා ගන්නේ ද ඒ මිනිසාමය. මිනිසාගේ ස්වාමියා ඒ මිනිසාමය. සෑම මිනිසෙකුටම නිරවුල් මනසක් පවත්වා ගැනීමේ අයිතිය ඇත. කෙටියෙන් දක්වන්නේ නම් මානසික රෝගවලින් මිදීමේ නිවැරදි මග ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය පිළිපැදීම හෙවත් මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව අනුගමනය කිරීමයි.

බෞද්ධ ආගමික ක්‍රියාකාරකම් හරහා මානසික සුවය.

භාවනාව මගින් රෝග ගණනාවක් සුවපත් කළ හැකි බව මේ වන විටත් බටහිර විද්‍යාඥයින් විසින් සිදුකළ පර්යේෂණ වලින් තහවුරු වී තිබේ. මිනිසාගේ මනස අවිචේකිය. අවිචේකි බව නිසා මනස රෝගී වේ. මනස රෝගී වූ විට සිරුරද රෝගී වේ. මිනිස් මනසේ නිරන්තරයෙන් ගලා යන සිතුවිලි ධාරා යහපත් කිරීම වැදගත් වන්නේ ඒ නිසාය. භාවනාව යනු මනස පුහුණු කිරීමයි. මනස පාලනය කරමින්, සැහැල්ලු කරමින්, ක්ෂය වූ මනස ප්‍රකෘතියට පත් කිරීම භාවනාවෙන් සිදු වේ. එසේ නම් භාවනාව මගින් රෝග සුව වන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ අවදානය යොමු කිරීමේදී,

1. ශාරීරික රෝග සුවවන ආකාරය.

භාවනාව මගින් සිදුවනුයේ සිතෙහි විසිරීම අඩුවීම හෝ නතර වීමයි. සිතෙහි මතුවන නොයෙකුත් සිතුවිලි ධාරා නතර වන නිසා, මනසෙහි නිහඬතාවක් මතු වේ, මේ නිහඬතාව නිසා තමාට සැනසීමක් දැනෙන නිසා මොළයේ පිටියුටරි ග්‍රන්ථයෙන් “ එන්ඩෝපින්” නමැති හෝමෝනයක් ස්‍රාවය වන බව විද්‍යාඥයන් සොයා ගෙන ඇත.

ඔවුන් මේ හෝමෝනය සතුට ගෙන දෙන හෝමෝන (Pleasure Hormones) ලෙස නම් කර ඇත. මේ හෝමෝන මගින් ශරීරයේ ප්‍රතිශක්තිය වැඩිවන නිසා විශාල ලෙඩ ප්‍රමාණයක් සුව කර ගැනීමට හැකි බව විද්‍යාඥයින් ඔප්පු කර ඇත.

අකමැත්ත හෙවත් කේන්තිය නිසා වැඩි වැඩියෙන් මනස විසිරීම තුළින් ශරීරයට අහිතකර ආකාරයට ස්‍රාවය වන හෝමෝන (Stress Hormones) සහ තවත් ජෛව රසායනිකයන් නිසා ශරීරයේ ප්‍රතිශක්තිය හීන වීම, රුධිර සංසරණය වේගය වැඩි වීම මගින් නොයෙකුත් ලෙඩ රෝග හට ගනී. භාවනාවෙන් මේ අහිතකර ජෛව රසායනික ස්‍රාවය අඩුකර ගත හැකි වේ. රෝග සුව වීමට හෝ සමනයට මෙයද ප්‍රධාන සාධකයකි. භාවනාව මගින් මනස පුහුණු වන නිසා ආශාවන් පාලනය තුළින් ආහාර ගැනීම පිළිබඳ මනා පාලනයක් කිරීමට ලැබෙන හැකියාව, අනවශ්‍ය ආහාර මගින් වැඩිවන ලෙඩ රෝග ද සමනය කළ හැකියි. උදාහරණ ලෙස දියවැඩියාව, අධික කොලොස්ටරෝල් ආදිය පෙන්වාදිය හැකිය.

2. මානසික රෝග සුවවන ආකාරය.

මානසික අවපීඩනය හෙවත් විශාදයට හේතුව වනුයේ ලේවල ඇති ස්නායු පද්ධතියට සම්බන්ධ ජෛව රසායනිකයන් අඩුවීම බව වෛද්‍ය විද්‍යාමත්මක සොයා ගැනීම් වේ. නොයෙකුත් ගැටළු නිසා සිතුවිලි වැඩිවන නිසා මේ ජෛව රසායනික ක්ෂය වේ. භාවනාව මගින් සිතුවිලි හෙවත් ප්‍රපංච නතර වන නිසා ක්ෂය වූ මෙම ජෛව රසායනික සාන්ද්‍රණය නැවතත් රුධිරය වැඩි වීමට පටන් ගනී. මෙම ජෛව රසායනිකයන් සාන්ද්‍රණය වැඩි වීම නිසා මානසික අවපීඩනය වැනි රෝග සුව වන බව විද්‍යාඥයන් සොයා ගෙන ඇත. මොළයේ නියුරෝන සෛල ක්ෂය වීම නිසා මතකය අඩුවීමේ මානසික රෝගයක් ඇත. භාවනාව මගින් මොළයේ නියුරෝන සෛල වර්ධනය වන බවට ද සොයා ගෙන ඇත. භාවනාව නිසා ඉහත සඳහන් රෝගය ද හට ගැනීම වළක්වා ගත හැකිය. මානසික අවපීඩනය නිසා ඇති වන හිස රුදාව, ඇහපත වේදනාව වැනි ශාරීරික රෝග පවා සුව වේ.

3. කෝපය අඩුකර ගැනීම

තමාට දැඩි කෝපයක් ඇති වන්නේ නම් එම කෝපය ආ විගස එය එවේලේම සමනය කිරීම සඳහා “කේන්ති ගන්න එපා. කේන්තිය හොඳ නැහැ” යනුවෙන් තමන් විසින් එක දිගටම මන්තරයක් ලෙස සිතීන් තමාටම පැවසීමෙන් කෝපය අඩුකර ගත හැකිය. කේන්තියක් ආ විගසම මෙය නිතර නිතර මැතිරීමෙන් කේන්තිය මතු වීම අඩුකර ගතහැකිය. තමන්ට අවශ්‍ය නම් ඕනෑම හැඟීමක් හෝ ආශාවක් හෝ සිතිවිල්ලක් අඩුකර ගැනීමට හෝ පාලනය කිරීමට මේ ක්‍රමය උපයෝගී කර ගත හැකිය.

4. වේදනාව අඩුකර ගැනීමට.

මොනසම් හෝ වේදනාවක් මතු වූ විට “මේ හොඳයි, මේ හොඳයි” මන්තරය එක දිගටම මැතිරීමෙන් වේදනාව සමනය කිරීම හෝ සුවකර ගැනීම කළ හැක. “මේ හොඳයි” කියා මන්තරයක් ලෙස සිතින් සැහෙන වේලාවක් නොකඩවා මැතිරීමෙන් සිදුවනුයේ මනස තම වේදනාව හොඳ දෙයක් ලෙස පිළිගැනීමයි. එවිට මනස වේදනාව සමඟ සැහීමකට පත්වී, වේදනාව සමඟ මිත්‍රවීම සිදුවේ. මේ මගින් වේදනාව සමනය කළ හැකිය. ඕනෑම ප්‍රබල වේදනාවක් ඇති විට මේ හොඳයි මන්තරය සමඟ සැහෙන වේලාවක් ඉවසීමෙන් සිටින්නේ නම්, මනසට වේදනාව කෙරෙහි අවධානය සැහෙන වේලාවක් තබා ගත නොහැකි නිසා, මනස එම වේදනාව සම්පූර්ණයෙන්ම අත හරී. එවිට වේදනාවද සම්පූර්ණයෙන්ම අතුරුදහන් වේ. හොඳ ඉවසීමක් තිබේ නම් වේදනා නාශක නොමැතිව වුවත් ඉතා තද වේදනාවල් පවා මේ ආකාරයට සුවකර ගත හැකිය.

5. භාවනාවෙන් වර්තමානයේ සිදුවන දේ පිළිබඳ මනා අවබෝධය හෙවත් සතිය දියුණු වන නිසා ඇතිවන ප්‍රයෝජන.

සමට භාවනාවෙන් සිතෙහි මතු වන සිතුවිලි නතර වී , නිහඬතාවක් දියුණු වන නිසා, මේ මොහොතේ සිදුවන දේ පිළිබඳ සියයට සියයක අවධානය යොමු කිරීමේ හැකියාව හෙවත් සතිය දියුණු වේ. එමගින් සිදුවනුයේ අවධානය පිටට නොයා, යම් දෙයක් කෙරෙහි නොකඩවා සැහෙන වේලාවක් අවධානය යොමු කර ගෙන සිටීමේ හැකියාව දියුණු වීමයි. මේ මගින් එදිනෙදා ජීවිතයේ කටයුතු දියුණු කර ගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජන රැසක් ලැබේ. එනම්, අධ්‍යාපනය දියුණු වීම, ක්‍රීඩාව දියුණු වීම, පංච ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් වන අරමුණුවල ගුණාත්මක භාවය වැඩිවීම වැනි දේ පෙන්වා දිය හැක.

1. අධ්‍යාපනය දියුණු වීම.

අධ්‍යාපනය ලබන ඕනෑම කෙනෙක් දේශනයකට සවන් දීමේදී අවධානය පිට නොයා සියයට සියයක්ම එම දේශනය තමන්ගේ මතක ගබඩාවේ රඳවා ගැනීමට හැකි වේ. භාවනා පුහුණුවෙන් බුද්ධිය වැඩිවන බව විද්‍යාඥයන් සොයා ගෙන ඇත. භාවනාවෙන් මොළයේ නියුට්‍රෝන සෛල පවා වර්ධනය වී, මොළයේ විශාලත්වය පවා වැඩිවන බව ඔවුන් සොයා ගෙන ඇත.

2. ක්‍රීඩාව දියුණු වීම.

සතිය දියුණුවීම නිසා අවධානය සියයට සියයක්ම කරන දේ කෙරෙහි යොමු වේ. ක්‍රීඩකයින්ගේ ක්‍රීඩා කුසලතා දියුණු කිරීමට සැහෙන පිටිවහලක් වේ. භාවනාවෙන් සුවය වන නොයෙකුත් සුබවාදී හෝමෝන මගින් ශරීර ශක්තිය වැඩිවන නිසා, ක්‍රීඩාවේදී හොඳ ජවයක් ලැබීමට භාවනාව ඉවහල් වේ.

3. පංච ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් වන අරමුණුවල ගුණාත්මක භාවය වැඩිවීම.

සතිය දියුණුවීමෙන් තමන් ආහාර ගන්නා විටදී තම අවධානය පිට නොයා, සියයට සියයක්ම තමා ගන්නා ආහාරය කෙරෙහි පමණක් යොමු කිරීමේ හැකියාව ඇත. ඒ නිසා තම ආහාරයේ රසයේ අගය සියයක් තිබේනම් එම සියයම තමන්ට අත්විදිය හැකි නිසා, තමන් ගන්නා ආහාරය වෙනදාට වඩා රසය වැඩි වී ඇති බව දැනෙන්නට පුළුවනි.

ආහාරය පිළිබඳ තමාගේ හොඳ අවධානයක් තිබෙන නිසා, එම ආහාරයේ ප්‍රමාණය පාලනය කිරීමට සහ රස තණ්හාව පාලනය කිරීමට පවා හැකියාව ලැබේ. මේ ආකාරයට ඉන්ද්‍රියන් පහෙන්ම ලැබෙන සංවේදනවල රසය වැඩි වේ. ඒවා පාලනය කිරීමේ ශක්තිය ද වැඩි වේ. ගෙදර දොරේදී වැඩ කටයුතු හෝ රැකියාවේදී කරන වැඩ කටයුතු වෙත අවධානය සියයට සියයක් යොමු කිරීමේ හැකියාව වැඩිවන නිසා තමන් කරන වැඩ කටයුත්තෙහි කාර්යක්ෂමතාව පවා වැඩි වේ.

අනෙකුත් ආගමික ක්‍රියා පිළිබඳ කෙටියෙන් හඳුනා ගැනීමේදී

1. බෝධි පූජා පැවැත්වීම
2. සෙත් කවි කීම
3. පිරිත් දේශනා

වැනි දේ හඳුනා ගත හැක. මේ සියල්ල හරහා ද අපේක්ෂා කරනුයේ පුද්ගල මානසික සෞඛ්‍යය දියුණු කිරීමටය. ඉහත භාවනාව හරහා ඉදිරිපත් කළ සියලුම කරුණු මේ අංශයන් හරහා ද හඳුනා ගත හැක.

බෝධි පූජා හරහා පුද්ගල මනස සන්සුන් කර ගැනීමට හැකියාවක් ඇත. ඒ හරහා මානසික සුවය ලබා කර ගැනීමට හැකිවේ. මානසික සුවය ලබා ගැනීම කායික සුවය ලැබීමට තවත් එක් හේතුවකි. ආහාර පමණක් පුද්ගලයෙකුගේ කායික සුවය බලාපොරොත්තු විය නොහැක. ආගමික ඉගැන්වීම් හරහා පුද්ගලයන්ගේ කායික සුවය වර්ධනය කළ හැකිය.

නූතනය වන විට බෝධි පූජාවන් කාලීනව වෙනස්වී ඇත. අතීත ක්‍රම වෙනස් වී ඇති වුවත්, නූතන වන විටත් බෝධි පූජා ක්‍රම ආදිය පැවත එන්නේ එහි යම් කිසි සෙතක් ශාන්තියක් ඇති නිසා බව පිළිගත හැක. බෞද්ධ වූ අප සැම දෙනා කුමන හෝ සුඛ කටයුත්තක් ආරම්භ කිරීමට පෙර බෝධි පූජාවක් පැවැත්වීම සිදු කිරීම දක්නට පුළුවන. මීට අමතරව සෙත් කවි කීම, පිරිත් කීම දක්නට පුළුවන මේ සියල්ල මිනිසාගේ අවශ්‍යතාවය මත මිනිසාගේ මානසික සුවය අරමුණු කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විධික්‍රම ලෙස හඳුනා ගත හැක.

නූතනය වන විට වෛද්‍ය විද්‍යාව තුළ බෝධි පූජා සෙත් කවි පිළිබඳ විශ්වාසයක් පවතී. ගැබ්බර මව්වරුන්ට බෝධි පූජා පැවැත්වීම, අංගුලිමාල පිරිත ශ්‍රවණයට අවස්ථාව සැලසීම වැනි දේ හරහා ආගම හා බෞද්ධ ක්‍රියාකාරකම් වෛද්‍ය විද්‍යාව හා සම්බන්ධ වී ඇති ආකාරයක් හඳුනාගත හැක. මේ අනුව පෙනී යන්නේ බෞද්ධ ක්‍රියාකාරකම් පුද්ගල මානසික ගැටළු විසඳීම සඳහා සෘජුවම මැදිහත් වන බවයි.

09. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා ආර්ථික සැලසුම්කරණ ශිල්පීය ක්‍රම භාවිතා කිරීම.

එච්.බී.අයි.ඒ. චන්ද්‍රසිරි
සංවර්ධන නිලධාරී
Bsc. (Science)

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දිළිඳු ජනතාවගේ ජීවන තත්වය හා ස්වයං අභිමානය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ලෙස හැඳින්වේ. ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන් මගින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, ජීවනෝපාය සංවර්ධනය, සෞඛ්‍ය හා පෝෂණ මට්ටම් දියුණු කිරීම ආදී විවිධ පහසුකම් ලබාදේ. මෙහි තවත් අරමුණක් වන්නේ ගම හා නගරය අතර පවතින දුරස්ථභාවය අඩු කිරීමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නාගරික වෙළෙඳපොළ හා සම්බන්ධවීම, සේවා නියුක්ති අවස්ථා වැඩිවීම, ආදායම පහළ යාම සිදුවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 70% ට අධික ප්‍රමාණයක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජීවත්වන නිසා ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට ආර්ථික සැලසුම්කරණය වැදගත් වේ.

ආර්ථික සැලසුම් පිළියෙල කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාවට ආසියාතික රටවල් වලට සාපේක්ෂව සැහෙන අත්දැකීම් සහ පළපුරුද්දක් ඇත. නිදහස ලැබීමත් සමඟ සය අවුරුදු සංවර්ධන වැඩසටහන් 1948 දී හා 1954 දී ඉදිරිපත් කරන ලදී. මේවා මුළුමනින්ම ක්‍රියාත්මක නොවීය. 1959-1969 සඳහා පිළියෙල කරන ලද දස අවුරුදු සංවර්ධන වැඩසටහනද ක්‍රියාත්මක නොවීය. 1972 -1976 සඳහා පිළියෙල කරන ලද පස් අවුරුදු සැලැස්ම මගින්ද බලාපොරොත්තු වූ අරමුණු හා ඉලක්ක දේශගුණික ගැටළු, තෙල් අර්බුද සහ මූල්‍යමය ගැටළු නිසා සම්පූර්ණ කර ගත නොහැකි විය.

ආර්ථික සැලසුම්කරණය හා ප්‍රාග්ධන අයවැය ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමේ වගකීම මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ජාතික සැලසුම් අංශය මගින් 1978 ආරම්භවීමත් සමඟ රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන් පිළියෙල කිරීම ආරම්භ විය. මෙම සැලසුම් වාර්ෂිකව පස් අවුරුදු කාලයක් පිළියෙල කරන ලදී. ආර්ථිකය නිදහස් වෙළඳ ආර්ථිකයක් බවට පත්වීමත් සමඟ මේ ආයෝජන සැලැස්මවල් පිළියෙල කිරීම වඩාත් ජනප්‍රිය විය. 1978- 1999 දක්වා මෙම සැලසුම්කරණය ක්‍රියාත්මක විය.

1998 වන විට දීර්ඝ කාලීන ආර්ථික සැලසුම් අවශ්‍යයැයි අදහස් කරන ලදී. ඒ අනුව Vision 2010 පිළියෙල කරන ලදී. එය ක්‍රියාත්මක නොවූ අතර කෙටිකාලීනව පැවති එක්සත් ජාතික පක්ෂ රජය (2001-2002) දක්වා යළි පුබුදුමු ශ්‍රී ලංකා ක්‍රියාත්මක කළේය. 2005 වන විට ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට දිගුකාලීන ආර්ථික සැලැස්මක අවශ්‍යතාව ඉස්මතු වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2006-2016 දස අවුරුදු සංවර්ධන රාමුව පිළියෙල කරන ලදී. ගම නැගුම, දිවි නැගුම, මහ නැගුම ගම මූලික කරගෙන කරන ලද ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේය. ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන්

ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම ඒවායේ අරමුණ විය. ග්‍රාමීය ආර්ථිකයට විවිධ යටිතල පහසුකම් සැපයීමෙන් ජාතික ආර්ථිකයට සම්බන්ධ කිරීම මෙහි අරමුණ විය.

ආර්ථික සැලසුම්කරණ පද්ධති

1.ජාතික ආර්ථික සැලැස්ම

කිසියම් රටක මනාව පිළියෙල කරන ලද රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ වගකීම්, කාර්යභාරය දක්වමින් සංවර්ධන අරමුණු අඩංගු සාර්ව ආර්ථික රාමුවක් සහ ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ සඳහා වූ ආංශික සැලැස්මවල් වලින් යුක්ත සැලැස්මකි.

2.සාර්ව ආර්ථික සැලැස්ම

මුළු ආර්ථිකයම තනි ඒකකයක් ලෙස සලකා ආර්ථිකය සැලසුම් කිරීමයි. ආර්ථිකයේ සියලුම අංශ වලට වැදගත් වන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් පිළිබඳ අනාගත පුරෝකථන මගින් මෙම සැලැස්ම පිළියල කරනු ලැබේ. සාර්ව ආර්ථික සැලැස්ම පිළියෙල කරන්නේ මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය සහ ජාතික ක්‍රම සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවයි.

3.ආංශික සැලසුම්කරණය

කෘෂිකර්මය, කර්මාන්ත, සේවා අංශය ලෙස ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශ 3කි. සමාන මූලික ලක්ෂණ අධ්‍යයනය කර ඒ අනුව අංශයන් වෙන් කිරීම මෙමගින් සිදුකෙරේ. එනම් සංවර්ධන සැලසුම් සැලකීමේදී වෙළෙඳපොළ සහ මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධතිවල පෞද්ගලික අංශයට ප්‍රමුඛත්වයක් දීම වැදගත් කරුණක් වී ඇත. ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන නිෂ්පාදකයා වන්නේ පෞද්ගලික අංශයයි .වි නිෂ්පාදනය සැලකීමේදී 99% නිෂ්පාදනය කරන්නේ පෞද්ගලික අංශයයි. අභිජනන වී , ගොවිපල බීජ වී හැරුණු විට ආහාරයට ගන්නා වී නිෂ්පාදනය සම්පූර්ණයෙන්ම පෞද්ගලික අංශය සිදුකරයි. ධීවර අංශය සැලකීමේදී 99% ධීවර නිෂ්පාදනයන් පෞද්ගලික අංශය සිදු කරයි.ධීවර සංස්ථාවෙන් අල්ලනු ලබන මාළු අස්වැන්න සාපේක්ෂව ඉතා අඩුය.

අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, ශ්‍රම සම්පත්, වනිතා කටයුතු හා සංස්කෘතික කටයුතු අඩංගු වන්නේ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශයට වන අතර මෙම අංශ සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය සාපේක්ෂව ඉහළ වේ. රටේ ජනතාවට මේ පහසුකම් ලබා ගැනීමට සැලසීම රාජ්‍ය අංශයේ වගකීම හා කාර්යභාරය වේ. රාජ්‍ය අංශය සමග එක්වී කරනු ලබන ආයෝජන, Public private partnership, Build operate owned (BOO), Build operate transfer (BOT) මේ සඳහා උදාහරණ වේ. ප්‍රිමා පිටි කම්හල BOT ක්‍රමය මත සාදා පසුව පෞද්ගලික අංශයට විකුණා දමන ලදී. දකුණු කොළඹ වරාය විශාල කිරීම පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශය හවුල්ව සිදු කරන ලදී.

4. උප ජාතික සැලසුම්කරණය.

රටක උප කොටසක ආර්ථික සංවර්ධනය සැලසුම් කිරීම, පිළියෙල කිරීම උප ජාතික සැලසුම්කරණයයි. එනම් පළාත, දිස්ත්‍රික්කය, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය සහ ගම ලෙස නිශ්චිත ප්‍රදේශයක් ලෙස වෙන් කර ගනී.

5. ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණය.

ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් (පළාත්, දිස්ත්‍රික්ක, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ) ආර්ථික සැලසුම් පිළියෙල කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම වේ. මෙය ආකාර තුනකින් සිදුවේ.

- ❖ ජාතික සංවර්ධන සැලැස්ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ❖ එක් එක් ප්‍රදේශවල සංවර්ධන අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය සැලසුම් පිළියෙල කිරීම සහ ඒවා ජාතික සැලසුමට එකතු කිරීම.
- ❖ ග්‍රාමීය සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සැලසුම් සෑදීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ප්‍රාදේශීය සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ආකාර කිහිපයකින් ලැබේ. විවිධ වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘති සඳහා රජයේ ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශ වලින් ප්‍රතිපාදන ලැබේ. උදා- ගම නැගුම/ දිවි නැගුම

පළාත් සභා හරහා ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන වැඩසටහන් වලට මුදල් කොමිසමෙන්ද වාර්ෂිකව ප්‍රාග්ධනය සපයයි. විමධ්‍යගත අයවැය යටතේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට සහ ප්‍රාදේශීය සභා මන්ත්‍රීවරුන්ට වාර්ෂිකව මධ්‍යම රජයෙන් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබාදේ.

6. පළාත් සභා.

මෙය උප ජාතික සැලසුම්කරණයේ කොටසකි. 1978 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනයට අනුව පළාත් සභා පිහිටුවන ලදී. එකළ ජාතීන් අතර ඇතිවූ ගැටලු වලට විසඳුමක් ලෙස මේවා පිහිටුවන ලදී. පළාත් සභා වල ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීමේදී එම පළාත් සභාවලින් සැලකිය යුතු සංවර්ධන මෙහෙයක් ඉටු නොවුණි. සංවර්ධන සභා මගින්ද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙල කරන ලදී. ප්‍රාදේශීය සභාව සැලකීමේදී ප්‍රාදේශීය මන්ත්‍රීවරුන් වැදගත් ස්ථානයක් ගනී. එයට හේතුව විමධ්‍යගත අරමුදල් සංවර්ධන සැලසුම් සඳහා වෙන් කරන්නේ ඔවුන් හරහා වීමයි.

7. දිස්ත්‍රික් ඒකාබද්ධ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන වැඩසටහන.

මෙම වැඩසටහනේ අරමුණු වන්නේ,

- ❖ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පැවති දිළිඳුකම, දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම.
- ❖ ගම්වල ඇති ව්‍යාපෘති අතර සම්බන්ධීකරණය ඇතිකර ඒවා එකිනෙක ඒකාබද්ධ කිරීම.
- ❖ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ග්‍රාමීය සහභාගීත්වයක් ඇති කිරීම.
- ❖ ගම්වල ගැටළු අවශ්‍යතා ආදිය ග්‍රාමීය ජනතාවගෙන් විමසා ඔවුන්ගේ අදහස් ලබාගෙන ඒ අනුව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ❖ ග්‍රාමීය ගැටළුවල සංකීර්ණතාව හඳුනාගෙන එම ගැටළුවලට මුහුණ දිය හැකි ඒකාබද්ධ සැලසුම් ක්‍රමයක් හඳුනා ගැනීම.

ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය හා විදේශ ආධාර මුදල් සපයන ලදී. විදේශ ආධාර ආකාර 2කින් ලැබේ.

- ද්වි පාර්ශවීය ආධාර ක්‍රම.
 - අවබෝධතා ගිවිසුමක් ඇති කිරීම මගින් රටවල් 2ක් අතර ගිවිසුමකට අනුව ආධාර දීම වේ.
- බහු පාර්ශවීය ආධාර ක්‍රම.

ආසියාතික සංවර්ධන බැංකුව, ලෝක බැංකුව, කෘෂිකර්මාන්තය සංවර්ධනය සඳහා අන්තර් ජාතික අරමුදල
ආදී ආයතන සමග ගිවිසුමකට එළඹීම වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික සැලසුම් රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන් ලෙස හැඳින්වේ. ආර්ථික සැලසුම් වඩාත්
කාර්යක්ෂම ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට මෙම සැලසුම්කරණයේ නව්‍ය අත්දැකීම් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට ලැබුණි.

10. සංවර්ධනයට පිටුවහලක් වන මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය.

කේ.බී. ධර්මප්‍රිය
සංවර්ධන නිලධාරී
BSC. Business Adm. (Special)

මිනිසාගේ සමාජීය දියුණුවත් සමගම තම අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමේදී “හුවමාරුව” අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් විය. එහිදී හුවමාරුව පහසු කර ගැනීම සඳහා විවිධ ක්‍රම භාවිතයට ගැනීමට මිනිසා පෙළඹුණි. භාණ්ඩ වලට භාණ්ඩ හුවමාරු කිරීම ප්‍රාථමික අවධියේදී (බාටර් ක්‍රමය) දක්නට ලැබුණු අතර, පසුව විවිධ වටිනා ද්‍රව්‍ය, ලෝහ වර්ග හුවමාරුව පහසු කිරීම සඳහා භාවිතයට ගැනුණි. ලෝහ කාසි, කඩදාසි නෝට්ටු, ජලාස්ටික් කාඩ්, මාර්ගගත (online) ගණුදෙනු මෙන්ම ගුප්තකේතක මුදල් (crypto currency) ද වර්තමානයේ හුවමාරුව පහසු කර ගැනීම සඳහා මිනිසා විසින් භාවිතයට ගනී.

හුවමාරු මාධ්‍යයක් වශයෙන් මුදල් භාවිතය ඇරඹීමත් සමග කිසිවකුටත් ඉන් බැහැරව තම කාර්යයන් ඉටුකර ගැනීමට නොහැකි තත්වයක් උද්ගතවී ඇත. කලමනාකරණය විෂය පිළිබඳ කීර්තිමක් විඳිවතකු වන ඒබ්‍රහම් මස්ලෝට් අනුව මිනිසා අවශ්‍යතා දුරාවලියක ගමන් කමින් සිටී. මෙ අවශ්‍යතා දුරාවලියේ ප්‍රාථමික මට්ටමේ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට මිනිසාට මුදල් සමග කටයුතු කිරීමට සිදුවී ඇත. මෙම මූලික අවශ්‍යතා ඉටුකරගන්නා ආකාරය හා ප්‍රමාණය අනුව රටක සාමාජීය සංවර්ධනය ද නිරූපනය වේ. මුදල් සමග සාර්ථකව කටයුතු කරන්නා සිය අවශ්‍යතාවයන් නිසි පරිදි ඉටුකරගනිමින් අවශ්‍යතා දුරාවලියේ ඉහලට ගමන් කරයි. දිළිඳු හා අඩු ආදායම්ලාභීන් හෝ දුර්වල කණ්ඩායම්වල මෙම අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සීමිතව සිදුවන අතර මෙය රටක සාමාජීය සංවර්ධනයේ ගැටළුකාරී තත්වයන් පෙන්නුම් කරයි. එබැවින් මුදල්වල යහ භාවිතයේ හුරුපුරුදු පුද්ගලයින් හා පවුල් ඒකක තුළ ඇතිකරලීම හා පවත්වාගැනීම මගින් ආර්ථික හා සාමාජීය සංවර්ධනයේ උන්නතියට මනා පිටුබලයක් සපයන බව පැහැදිලි වේ.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය කියන්නේ මොකක්ද?

ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ සාක්ෂරතාවය 90% ක් පමණ යැයි කියවේ. විකිපීඩියා නිර්වචනයට අනුව සාක්ෂරතාවය යනු “පුද්ගලයෙකුට තම මව් භාෂාවෙන් ලිවීමේ හා කියවීමේ කුසලතාවයේ ප්‍රමාණය” ලෙස දක්වා ඇත. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යන්නට මුදල් (කාසි හා නෝට්ටු), මූල්‍ය පද්ධතිය, මූල්‍ය ක්‍රමය, මූල්‍ය ආයතන , මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ යන අංගයන් අයත් වේ. එනම් අරමුදල් සංවලනය, අරමුදල් සැකසීම, බෙදා හැරීම සහ භාවිතය යන ක්‍රියාවලිය වේ. සාක්ෂරතාවය යන්න යම් විෂයපථයක් සම්බන්ධයෙන් පවතින දැණුම ලෙස සැලකිය හැකිය. නමුත් එය සාමාන්‍ය සාක්ෂරතාවය වේ. එනම් යම් විෂයයක් සම්බන්ධව ක්‍රමානුකූල දැනුමක් පැවතීමයි. නමුත් ක්‍රියාකාරී සාක්ෂරතාවයෙන් පෙන්වන්නේ එම විෂය සම්බන්ධව නිපුණතාවයකින් හා ඉහළ ඵලදායිතාවයකින් ක්‍රියාකිරීමේ හැකියාවයි. ඒ අනුව මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යන්න පහත පරිදි නිර්වචනය කරගත හැකිය.

“පුද්ගලයෙකු සතුව ඇති මුදල් සම්බන්ධ දැනුම, මුදල් ආයෝජනය, මූල්‍ය උපකරණ පිළිබඳ දැනුම, මූල්‍ය පරිපාලනය සම්බන්ධ දැනුම මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වේ”. වෙනත් ආකාරයකට කියනවානම් පුද්ගලයෙකුට තමන් සතු ධනය කාර්යක්ෂමව පරිහරණය කිරීමට ඇති දැනුම, හැකියාව හා නිපුණතාවය මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වේ

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යන්න පුද්ගල බද්ධ සංකල්පයකි. සමහර අයවලුන් සෑම දිනකම මුදල් ඉපයීම් කලත් ඔවුන් ලග මුදල් නොමැත. අයහපත් පුරුදුද ඔවුන් තුළ දැකිය නොහැකිය. නමුත් මෙම තත්වයට ප්‍රධානම හේතුව වී ඇත්තේ ඔවුන් තමන් උපයා ගන්නා මුදල් කෙසේ බැහැර කළ යුතුද? යන්න පිළිබඳව නොදැනීම හෝ අවබෝධය අඩුකමය. එබැවින් පුද්ගලයෙකුට හෝ සමාජයට අවශ්‍ය වන්නේ ක්‍රියාකාරී මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය බව පෙනේ.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයේ මූලිකාංග.

01. ආදායම් ඉපයීම.

සියලුම පුද්ගලයන් වෙහෙස මහන්සි වී මුදල් උපයාගත යුතුයි. නීති විරෝධී හෝ කෙටි ක්‍රම මුදල් ඉපයීම සඳහා සුදුසු නොවේ. එවැනි ක්‍රම සමාජ ගැටළු වලට මග පාදයි. මුදල් ඉපයීමට බොහෝ ක්‍රම තිබේ. තමනට කල හැකි හා උචිත ක්‍රමයක් තෝරාගැනීමේ හැකියාව පුද්ගලයන් ඇතිකරගත යුතුයි. කෙතරම් විශ්වාසවන්ත වුවත් එක් මුදල් ඉපයීම් මූලාශ්‍රයකින් පමණක් යැපීමේදී එය විශාල අවධානමකට හේතු විය හැකිය. සෑම දෙයකම, අවස්ථාවකම පවතින ඉපයීමේ අවස්ථා හඳුනාගැනීමට හා ඒවා භාවිතයට ගැනීමට හැකියාව හා නිපුණතාවය ළඟා කර ගැනීමට පුද්ගලයන් උත්සහ කළ යුතුයි. මූල්‍ය උත්පාදන මාර්ග එකකට වඩා අයෙකුට පවතී නම් ඔහුගේ මූල්‍ය කාර්යක්ෂමතාවයේ තිරසරභාවය පිළිබඳව තහවුරු කරයි.

02. ඉතිරි කිරීම.

කෙටියෙන් පැහැදිලි කළහොත් ඉතිරි කිරීම යනු අරපිරිමැස්මයි. එනම් තමන් සතු ධනය හා සම්පත් අරපිරිමැස්මෙන් භාවිතයට ගැනීමයි. මෙය වියදම් කිරීමේ හැකියාවේම එක් අංගයකි. ඉපයීමේ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩියෙන් වියදම් කරන කෙනෙකුට කෙදිනකවත් මූල්‍යමය වශයෙන් සාර්ථක විය නොහැකිය. පුද්ගලයෙකු කිසිවිටකත් උපයන මුළු මුදලම වියදම් නොකළ යුතු අතර තමන්ගේ සියළු වියදම් තම ආදායම් සීමාව තුළ රඳවා ගැනීමට වගබලා ගත යුතු වේ. ඉතිරි කිරීම යනු පුරුද්දකි. පුද්ගලයන් ඉතිරිකිරීමේ ප්‍රමාණය ගැන නොසලකා ඉතිරිකිරීමේ පුරුද්ද ඇතිකර ගැනීමට උත්සහ කළ යුතුයි. පුද්ගලයෙකුගේ වර්තමාන වියදම් ලැයිස්තුවෙන් කපා හැරීමක් හෝ කල් දැම්මක් සිදු කිරීමෙන් ඉතුරුම් කළ හැකි වේ. එනම් වර්තමාන පරිභෝජනයක් කැපකිරීමෙන් අනාගතයට ඉතුරු කල හැකිය.

03. මුදල් පාලන හැකියාව.

තමන්ගේ ආදායම් හා වියදම් සැලසුම් කර ගැනීම මෙයින් අදහස් වේ. අයෙකුට අතීත වියදම් පාදක කර ගනිමින් අනාගත වියදම් සැලසුම් කර ගත හැකිය. කෙටිකාලීන, මැදි කාලීන, දිගු කාලීන ලෙස සැලසුම් සකස් කර ගැනීමට පුද්ගල මට්ටමින්, පවුල් මට්ටමින් පුරුදු කර ගැනීම මෙහිදී වැදගත් වේ. පුද්ගලයෙකුට තම ආදායම් වියදම් පාලනය කර ගැනීමේ හැකියාවක් තිබිය යුතු අතර පුමුඛතාවයට අනුකූලව වියදම් බෙදා හැරීම සිදු කළ හැකි වේ.

මෙහිදී හදිසි අනපේක්ෂිත තත්වයන්ට මුහුණ දීමට මුදල් නොමැති වීමේ සම්භාවිතාවය තුරන් කර ගැනීමට හැකිවනු ඇත.

04. ආයෝජනය.

පුද්ගලයෙකු බලාපොරොත්තුවන ඉහළම තත්වය වන මූල්‍ය ස්වාධීනතාවය (මූල්‍ය නිදහස) ළඟා කර ගැනීමට හේතු සාධක වන ප්‍රභලම උපකරණය (මෙවලම) ආයෝජනය වේ. ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂාවෙන් විවිධ වටිනා ද්‍රව්‍ය, වංචල හා නිශ්චල දේපල වල ආයෝජනය, මූල්‍ය උපකරණ (සමාගම් කොටස්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වැනි) ස්ථාවර තැන්පතු මිලදී ගැනීම ආදිය සිදුකිරීමට අයෙකුට හැකි වේ. ආයෝජනය තුළින් නව මුදල් ගලා ඒමක් සිදුවන අතර සෑම විටම මේ සඳහා ආවේනික අවධානමක් බැඳී පවතී. ආයෝජනයේ ප්‍රතිලාභ මෙන්ම ආවේනික අවධානම පිළිබඳ නිවැරදි තක්සේරුවක් කර ගැනීමේ කුසලතාවය පුද්ගලයන් ඇතිකරගත යුතුයි. අයෙකුට ආයෝජනය සඳහා නව ඉතුරුම් හෝ ණය ගැනීම කල හැකි වේ. එහිදී ආවස්ථික පිරිවැයන් මෙන්ම ණය කොන්දේසිවල වාසිදායක අවාසිදායක තත්වයක් හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය දැනුම තිබීම වැදගත් වේ.

05. විධිමත් මූල්‍ය පද්ධතියට ප්‍රවේශය.

මෙයින් අදහස් වන්නේ බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන සේවා භාවිතා කිරීමේ හැකියාව ලබා ගැනීමයි. පුද්ගලයෙකුට විධිමත් බැංකු පද්ධතියකට සම්බන්ධ වීම තුළින් ළඟා ගත හැකි ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව අවබෝධයක් තිබිය යුතුයි. අවශ්‍ය අයවචනට විධිමත් මූල්‍ය පද්ධතියක් වෙත ප්‍රවිශ්ඨ වීමට හා එතුළින් සිය මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීමට දැනුමක් හා අවස්ථාවක් පැවැතිය යුතු අතර, පවතින එවැනි අවස්ථාවන් පිළිබඳ දැනුමද ඔහු වෙත ගලා ආ යුතු වේ. බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවල නිෂ්පාදනවලට (ණය, ඉතුරුම් වැනි) ඇති ප්‍රවේශය තහවුරු කිරීම මෙන්ම එයින් ලබාගත හැකි වාසිදායක තත්වයන් මොනවාද යන්න සංසන්දනාත්මකව ඇගයීමට ලක් කිරීමේ කුසලතාවයන් පුද්ගලයන් තුළ ඇති කර ගත යුතු වේ. වංචාකාරී ගනුදෙනුවලට හසුවීම, ණය උගුල්වල වැටීම, අපේක්ෂිත කාර්යක්ෂමතාවය ළඟා කර ගැනීමට නොහැකි වීම වැනි ගැටළුකාරී තත්වයන් හටගැනීම අවිධිමත් මූල්‍ය ගනුදෙනු වලින් සිදු වේ.

6. මූලික ආර්ථික විද්‍යා දැනුම.

රටේ ආර්ථික තත්වය, රටේ ක්‍රියාත්මක ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මොනවාද, ලෝක ආර්ථික තත්වය , නිෂ්පාදන සාධක පිළිබඳව දැනුවත් හා අවබෝධ කර තිබීම වැදගත් වේ. බදු, බදුසහන, බදු ප්‍රතිපත්තිය වැනි දේ පුද්ගලයකුගේ මූල්‍ය තත්වය කෙරෙහි සෘජුවම බලපෑම් එල්ල කරයි.

7. මුදල් භාවිතයේ හොඳ පුරුදු ඇතිකර ගැනීම.

මෙයින් අදහස් කරනුයේ පුද්ගලයන් විසින් රටේ භාවිතා වන මුදල් (කාසි හා නෝට්ටු) භාවිතයේදී පිළිපැදිය යුතු යහ පිළිවෙත් වේ. කාසි හා නෝට්ටු නිකුත් කිරීමටත් ඒවා පවත්වාගෙන යාම සඳහාත් විශාල වියදමක් මහජන මුදලින් දැරීමට සිදුවේ. එමනිසා පුද්ගලයින් ඒවා භාවිතයේදී ආරක්ෂාකාරීව භාවිතා කිරීමේ පුරුදු ඇතිකර ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් අවශ්‍යතාවයකි. මුදල් පසුම්බි භාවිතා කිරීම හා ඒ තුළ නෝට්ටු හානි නොවන ආකාරයට වටිනාකම්

අනුව පිළිවෙලින් අසුරාගැනීම, දුර්වර්ණ වී ඇති හෝ හානි වී ඇති නෝට්ටු බැංකුවට ලබා දී අලුත් නෝට්ටු භාවිතයට ගැනීම, මුදල් නෝට්ටුවල විකෘති කිරීම්, රූප ඇදීම්, සලකුණු කිරීම් වලින් වැලකීම, ගණුදෙණු වලට ප්‍රමාණවත් ලෙස මාරුකාසි ළඟ තබා ගැනීම, කාසි නිවස තුළ ගොඩගසා ගැනීමෙන් වැලකී එකතුවන කාසි ගණුදෙණු වලට භාවිතා කිරීම යන යහ පිළිවෙත් මුදල් භාවිතා කරන ප්‍රජාවෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

ඔබ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයෙන් යුතු අයෙකු වීමට නම්,

01. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට දායක වී මුදල් උපයන්න.
02. ඔබ හා පවුලේ අය එකතු වී අයවැය ලේඛනයක් සකස්කර ගන්න.
03. තමන්ගේ ආදායම් සීමාව ඇතුළත වියදම් පාලනය කර ගන්න.
04. තමන් සතු මුදල් බැහැර වන ආකාරය පිළිබඳව සිමසිලිමත් වන්න.
05. ඉපයීම් වැඩිකරගැනීමේ ක්‍රම ගැන සොයා බලන්න.
06. මුදල් වර්ධනය කරගත හැකි මාර්ග (ආයෝජන මාර්ග) පිළිබඳව සොයන්න.
07. ණය ලබාගැනීමේදී කොන්දේසි පිළිබඳව ප්‍රවේසම් වන්න.
08. තමන්ට අවාසිදායක ගණුදෙණු වලින් වලකින්න.
09. විධිමත් මූල්‍ය පද්ධතිය වෙත ප්‍රවේශ වී ප්‍රතිලාභ භුක්ති විඳින්න.
10. ප්‍රමාණය ගැන නොසිතා ඉතුරු කිරීමට පුරුදු වන්න.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය තුළින් ඔබට හොඳ මූල්‍ය විනයක් හිමිවනු ඇත. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති පුද්ගලයාගේ ජීවිතය සුවසහසු වේ. සුන්දර වේ. ඕනෑම හදිසි අනපේක්ෂිත තත්වයකට මුහුණ දීමට ශක්තිය හා විශ්වාසය ඇත.

සෑම අයෙකුටම තම ජීවිතයේ සෑම අවස්ථාවකදීම සිය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට මුදල් අවශ්‍ය වනු ඇත. මුදල් ඉපයීමට, ආරක්ෂාකර ගැනීමට මෙන්ම ගුණනය කර ගැනීමට විවිධාකාර ක්‍රමෝපායන් පවතී. එසේ උපයාගන්නා මුදල් නිසි කළමනාකරණයකින් බැහැර කිරීමේ කුසලතාවයන්, නිපුණතාවයන් ඇතිකර ගැනීමට කටයුතු කළයුතු වේ. එනම් ඕනෑම තරාතිරමක පුද්ගලයෙකුට මුදල් භාවිතය පිළිබඳව අවබෝධයක් තිබීම ප්‍රයෝජනවත් වේ. විශේෂයෙන්ම අඩු ආදායම්ලාභීන් තුළ මෙම දැණුම හා කුසලතාවය වර්ධනය කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇත. සමාජයේ ජීවත්වන්නන්ගේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වන්නේ තම මූලික අවශ්‍යතාවයන් ඉටුකරගනිමින් වඩා යහපත් ජීවන තත්වයක් උදාකර ගැනීමයි. රටක සංවර්ධනයේදී සියළුම පාර්ශව වල මූල්‍ය හැකියාව ඉහළ දැමීම වැදගත් වේ. විශේෂයෙන්ම දුර්වල කණ්ඩායම් වල මෙම දැණුම හා කුසලතාවයන් වැඩිකරගැනීමට කටයුතු කිරීම අවශ්‍යය. පාසල් විෂය මාලාවට මෙම විෂය ක්ෂේත්‍රය ඇතුළත් කිරීමෙන් කුඩාකල සිටම හොඳ මූල්‍ය විනයක් සහිත පුද්ගලයකු වීමේ ආකල්පය වර්ධනය කල හැකිය. හොඳ මූල්‍ය විනයක් සහිත පුද්ගල කණ්ඩායම් සමාජගත වීමෙන් සංවර්ධිත ආර්ථිකයකට පදනමක් සපයනු ඇත. සමාජය තුළ ඉහළ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයක් ඇති පුද්ගල සංඛ්‍යාව වැඩිවීමෙන් ශක්තිමත් මූල්‍ය යැපීමක් තුළ ප්‍රජාව පවත්වාගැනීමට රජයකට පහසු වනු ඇත.

11. ව්‍යාපෘති වක්‍ර කළමනාකරණය.

තිලක් ගංගොඩ
සංවර්ධන නිලධාරී
B.A (General)

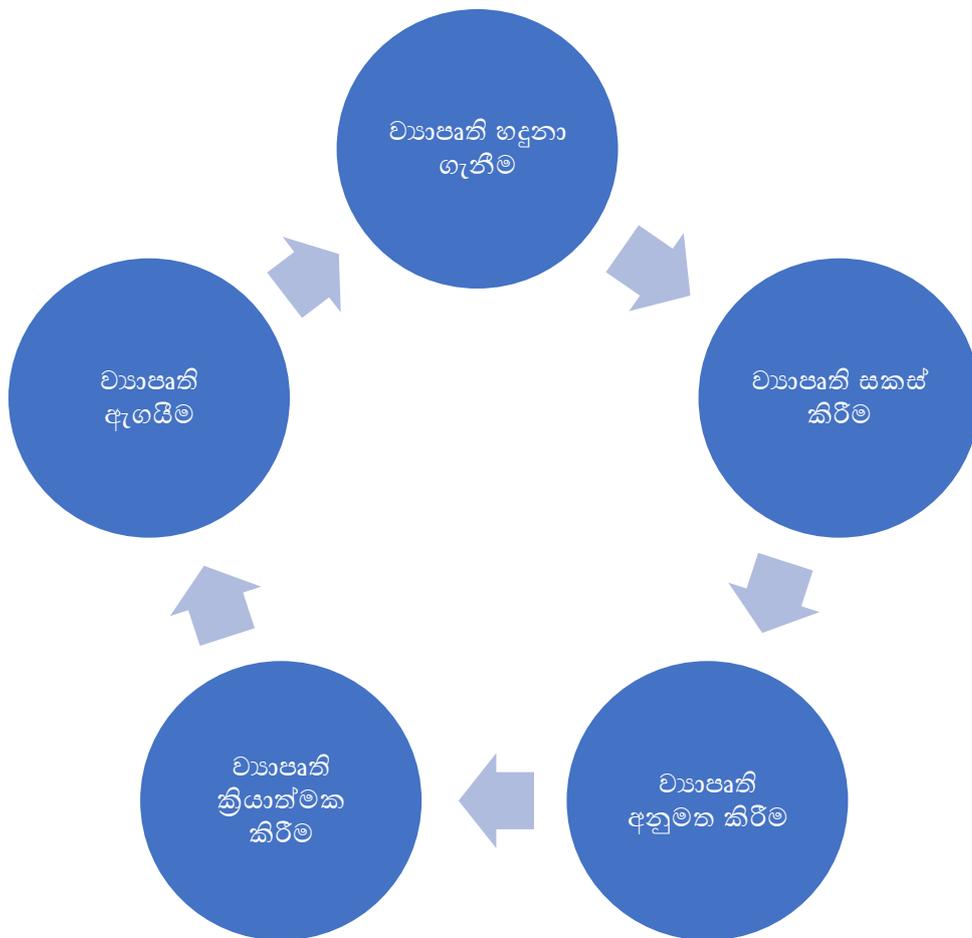
මෑත කාලයක සිට ශ්‍රී ලංකා රජය සංවර්ධන කාර්යයන් පිළිබඳ කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පියවර කිහිපයක් ගෙන තිබේ. කෙසේ වුවද සුභදායක ප්‍රතිඵල සමග නිමකළ ව්‍යාපෘතීන්ගේ තිරසාර භාවය ප්‍රශ්නයක් වී ඇත. එමෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය ඉන් ඇතිවන ප්‍රතිඵල සමග සම්බන්ධීකරණ ක්‍රමයක් නොමැතිවීම ද රජයේ කනස්සල්ලට හේතු වී ඇත. මෑතක කරණ ලද සමීක්ෂණයකින් ග්‍රාමීය ව්‍යාපෘතීන්ගේ ප්‍රගතිය හීනවන බවක් අනාවරණය වී ඇත. ඉන් දැක්වෙන්නේ ව්‍යාපෘතීන්ගෙන් 60% - 65% ප්‍රමාණයක තිරසාරභාවය සෑක සහිත හෝ ඒවායේ ප්‍රතිලාභ අසතුටුදායක බවය. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය සඳහා විවිධ මට්ටම්වලදී උපයෝගී කර ගන්නා ආයතන, පද්ධති, පිළිවෙත් සහ ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කර ගැනීම අර්ථවත් මෙහෙයවීම සහ ඇගයීම් ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය පියවරයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපෘති වක්‍ර කළමනාකරණය පිළිබඳ පහත සඳහන් කරුණු අනාවරණය වී ඇති බව පෙන්වා දෙනු කැමැත්තෙමි.

1. ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම සහ තෝරා ගැනීම සඳහා ආයතන කිහිපයක් සහභාගිවුවද මෙම ක්‍රියාවලිය පූර්ණ සහභාගිත්වයකට හේතුවී නොමැත. විනිවිදභාවයක් ද නොමැති අතර හිතමතේට ඇතැම් ව්‍යාපෘති තෝරා ගැනීම ඇතැම් විට සිදුවේ.
2. පාරිසරික ඉලපෑම ඇගයීම ගැන වැඩි තැකීමක් නොදැක්වීම. මේ හේතුවෙන් ඇතැම් වැදගත් ව්‍යාපෘති පරිසරයට හානි පමුණුවා ඇත.
3. ව්‍යාපෘති නිර්මාණ අවස්ථාවේදී ඒවායේ ප්‍රතිලාභ අධිකක්සේරු කිරීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙනීම.
4. බොහෝවිට විදේශීය විශේෂඥයින්ට දේශීය තත්වයන් ගැන පූර්ණ වැටහීමක් නොමැති කමින් ව්‍යාපෘති නිර්මාණයේ දුර්වලකම් දක්නට ලැබීම.
5. බොහෝ ආයතනවලට ව්‍යාපෘති සංකල්ප අකෘති සකස් කිරීමේ නිපුණතා නොමැති වීම
6. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණයට අවශ්‍ය නිපුණතා සහිත කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැතිවීම සහ තීරණ ගැනීම පිළිබඳ ඉහල මට්ටමේ ප්‍රමාදවීම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයට හේතු වේ.
7. අනුග්‍රාහක ආයතනය හෝ අමාත්‍යාංශයෙන් තනිව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් පසු කාලයකදී ඒවා පවත්වාගෙන යාම හා නඩත්තු කිරීම ප්‍රශ්නයක් වීම.
8. දැනට සැලසුම්කරණය සහ මෙහෙයුම් කටයුතු අතර විධිමත් ආයතන සම්බන්ධතාවක් නැතිසේය.

ව්‍යාපෘති වක්‍රය :-

ව්‍යාපෘති වක්‍රය දශක තුනකට අධික කාලයක් තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කර ඇත. කලින් කලට මේ පිළිබඳව සරල වෙනස්වීම් දක්නට තිබුණි. මෙම වෙනස්වීම් වැඩිවශයෙන්ම අදාල වූයේ ආකෘති, අනුමැතියදීම් සහ වාර්තාකරණය වැනි අංශවලටය. මූලික සංකල්ප නොවෙනස්ව පැවතුනත් දිගින් දිගටම ව්‍යාපෘති වක්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී අඩු ලුහුඬුකම් දක්නට තිබුණි. එවන් දුර්වලකම් හා අඩුලුහුඬුකම් තිබුණ නමුත් ව්‍යාපෘති මගින් ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට මහගු දායකත්වයක් ලැබී ඇත. දැනට ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ක්‍රමයේ පහත දැක්වෙන අවස්ථා 5කින් යුත් ආදර්ශ වක්‍රය දක්නට ලැබේ. ලෝක බැංකුව ඇතුළු ජාත්‍යන්තර බැංකු සහ ආධාර දෙන ආයතන බෝහෝමයක් මෙම අකෘතිය උපයෝගී කර ගනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපෘති වක්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සාර්ථක සහ අසාර්ථක අත්දැකීම්වලින් පාඩම් ඉගෙන ගැනීම සිදුවන්නේ ඉතා අල්ප වශයෙනි. මෙම දුර්වලකම් හේතුවෙන් එකම වැරද්ද නැවත නැවත කිරීමෙන් සම්පත්

නාස්තියක් සිදුවේ. මෙම තත්වය දැන් පෙරට වඩා යහපත් වුවද ඒ ගැන සැහීමකට පත්විය නොහැක. මෙම තත්වය මෙසේ පැවතුනහොත් ව්‍යාපෘති අවස්ථා, චක්‍රයක ස්වරූපය නොව සරල රේඛාවක් වනු ඇත.

ව්‍යාපෘතියක් සරලව අර්ථ දක්වන්නේ නම් යම් අරමුණක් හෝ පරමාර්ථ සපුරාලීම සඳහා කලින් තීරණය කරන ලද නිශ්චිත කාලරාමුවක් තුළ ඉලක්කගත ප්‍රතිලාභීන් සමූහයක් වෙත යම් සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොදවමින් ක්‍රියාත්මක කරන එකිනෙකට සම්බන්ධ අනු ක්‍රියාකාරකම් රාශියකටය. ඒ අනුව ව්‍යාපෘතියක මූලික ලක්ෂණ කිහිපයකි.

- නිශ්චිත අරමුණක් හෝ අරමුණු කීපයක් තිබීම.
- නියමිත කාලසීමාවක් තුළ ක්‍රියාත්මක වීම.
- එකිනෙකට සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් සමූහයකින් යුක්ත වීම.
- වෙන් තරන ලද නිශ්චිත සම්පත් ප්‍රමාණයක් තිබීම.
- ඉලක්කගත ප්‍රතිලාභීන් කණ්ඩායමක් සිටීම.
- නියමිත මුදල් ප්‍රමාණයක් වැය වීම.
- අපේක්ෂිත තත්වයක් වීම.

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම :-

ව්‍යාපෘති වක්‍රයේ මුල් අවස්ථාවයි. එය වැදගත් අවස්ථාවක් ලෙස සලකනු ලැබේ. මන්දයත් ව්‍යාපෘතියේ අයිතිය අදාලත්වය, තිරසාරබව වැනි කරුණු රාශියක් ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම මත රඳා පවතී. ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීමේ දී පහත කරුණු පාදකව හඳුනා ගනු ලබයි.

1. සම්පත් පාදකව හඳුනා ගැනීම.
2. වෙළඳ පොළ පාදකව හඳුනා ගැනීම.
3. ආනයන අපනයන පදනම් කරගෙන හඳුනා ගැනීම.
4. රජයේ ප්‍රතිපත්ති පාදකව හඳුනා ගැනීම.
5. ශිල්පීය කුසලතා දැනුම පදනම් කරගෙන හඳුනා ගැනීම.
6. මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන අතුරින් අතුරු නිෂ්පාදන පදනම් කරගෙන හඳුනා ගැනීම.
7. සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන පදනම්කරගෙන හඳුනා ගැනීම.
8. ඒ ඒ අංශය පිළිබඳව විශේෂඥයින් විසින් ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම.
9. සැලසුම්කරුවන් හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම.
10. දේශපාලන නායකත්වය විසින් හඳුනා ගැනීම.
11. ආධාර දෙන්නන් හා තානාපති කාර්යාල විසින් හඳුනා ගැනීම.

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම සඳහා වැදගත් සේ සැලකෙන ක්ෂේත්‍ර අතර රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම, විදේශ විනිමය උපයා ගැනීම හෝ ඉතිරි කිරීම, පෞද්ගලික ආයෝජන නගා සිටුවීම, ආදායම් ව්‍යාප්තිය, පළාත් බඳු ස්ථානගත කිරීම සහ උචිත තාක්ෂණය ප්‍රමුඛත්වය ඇති අංශ වේ. හඳුනා ගන්නා සියලු ව්‍යාපෘති ඉහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර එකකට හෝ කිහිපයකට සම්බන්ධ විය යුතුය.

ව්‍යාපෘති සකස් කිරීම :- (Project preparation)

ගැටළු හා තත්ව අධ්‍යයනයෙන් පසු හඳුනා ගනු ලබන ව්‍යාපෘති අදහස ව්‍යාපෘති යෝජනාවලියක් දක්වා දියුණු කිරීම ව්‍යාපෘති සකස් කිරීම ලෙස හැඳින්වේ. මෙම කාර්ය සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයනක් සිදු කිරීම පූර්ව කොන්දේශියකි. එමගින් අපේක්ෂිත පරමාර්ථ කිහිපයකි.

1. ව්‍යාපෘතිය තාක්ෂණික හා විද්‍යාත්මක වශයෙන් ශක්තිමත් එකක් ද තාක්ෂණික වශයෙන් පවත්නා හොඳම විකල්පය වන්නේ ද.
2. ව්‍යාපෘතිය පරිපාලනමය වශයෙන් කළමනාකරණය කළ හැකිද.
3. ව්‍යාපෘතියේ නිමැවුම සඳහා ඉල්ලුමක් පවතී ද.
4. ව්‍යාපෘතිය මූල්‍ය වශයෙන් යෝග්‍ය යැයි සාධාරණීකරණය කළ හැකි ද.
5. ව්‍යාපෘතිය එහි ප්‍රතිලාභීන්ගේ සාම්ප්‍රදායික සිරිත්වලට අනුකූල ද.
6. ව්‍යාපෘති කාල සීමාවෙන් පසු තිරසාර ලෙස පවතී ද.

ශක්‍යතා අධ්‍යයනයේ ස්වරූපය අනුව එය පූර්ව ශක්‍යතා අධ්‍යයනය හා සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනය වශයෙන් වර්ග කෙරේ. මූලික ව්‍යාපෘති අදහස පිළිබඳ පූර්ව ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් කරුණු සොයන අතර එවැනි පූර්ව ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් අවධාරණය කරනු ලබන කරුණු දෙකකි.

1. තත්ව විශ්ලේෂණයක් සිදු කිරීම. එය ද්විතීක දත්ත පදනම් කරගෙන කරනු ලබයි.
2. තාක්ෂණ ආර්ථික වාර්තාවක් සකස් කිරීම. ඉංජිනේරු තාක්ෂණ හා ආර්ථික විද්‍යාඥයින්ගෙන් සැදුම්ලත් බහු විෂය කණ්ඩායමක් විසින් විවිධ මූලයන් හා දත්ත ඇසුරින් මෙම වාර්තාව සකස් කරනු ලබයි.

සවිස්තරාත්මක ශක්‍යතා අධ්‍යයනය :-

ව්‍යාපෘති සම්පාදනය යනු අනාගත ආයෝජනය පිළිබඳව කරනු ලබන පුළුල් විචරණයකි. පූර්ව ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් ලබා ගන්නා මූලික ව්‍යාපෘති අදහස සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමෙන් වඩාත් පුළුල් ලෙස විමර්ශනය කළ හැකිය. මේ නිසා ව්‍යාපෘති සම්පාදන ක්‍රියාවලියක අවසන් ප්‍රතිඵලය ලෙස සවිස්තරාත්මක ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තාවක් සකස් කිරීම ලෙස සැලකිය හැකිය.

ශක්‍යතා වාර්තාවක් සකස් කිරීමේදී මූලික වශයෙන් සලකා බැලිය යුතු කොටස් 04කි.

1. ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීම

- ඉල්ලුම් පුරෝකථනය
- තාක්ෂණික ඇස්තමේන්තුව
- ආයතනික පුරෝකථනය
- ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ජාලගත කිරීම

2. මූල්‍ය පුරෝකථනය

- මූල්‍ය මූලයන්
- ව්‍යාපෘති පිරිවැය

වැඩ ප්‍රතිඵල ඇස්තමේන්තුව

මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තුව

3. මූල්‍ය විශ්ලේෂණය

ආපසු ගෙවීමේ කාලය

අභ්‍යන්තර ඵලදා අනුපාතය

අවම ලාභ ලක්ෂ විශ්ලේෂණය

සංවේදිතා විශ්ලේෂණය

4. ආර්ථික සමාජීය පාරිසරික විශ්ලේෂණය

රැකියා උත්පාදනය

විදේශ විනිමය ඉපයීම

පාරිසරික බලපෑම

වෙළෙඳපොළ වර්ධනය

ශක්‍යතාවය මැනීම පහත දැක්වෙන විශ්ලේෂණ ක්‍රම 05 යටතේ සිදු කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය බව ව්‍යාපෘති විශ්ලේෂකයෝ පෙන්වා දෙති.

- 1. වෙළෙඳපොළ විශ්ලේෂණය
- 2. තාක්ෂණික විශ්ලේෂණය
- 3. මූල්‍ය විශ්ලේෂණය
- 4. ආර්ථික විශ්ලේෂණය
- 5. පාරිසරික විශ්ලේෂණය

මූලාශ්‍ර :- අන්තර්ජාලය හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණයට අදාළ පත පොත ඇසුරින්

12. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට මගක්.

ආචාර්ය, එන්.එස්.බී. ඒකනායක
සංවර්ධන නිලධාරී
PhD. (Sociology)

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ යනු ජනාකීර්ණ නොවන සහ අඩු පහසුකම් සහිත ප්‍රදේශ වේ. සේවා ලබා ගැනීමේ තීව්‍රතාවය සහ සමාජ-සංස්කෘතික තත්වයන් අනුව මෙම ප්‍රදේශ සාමාන්‍යයෙන් නගර සහ නගර වලින් බොහෝ දුරස් වේ. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සාමාන්‍යයෙන් කෘෂිකර්මාන්තය මූලික රැකියාව වන අතර එම නිසා ඔවුන්ගේ ආර්ථිකයද එයම මත පදනම් වේ. දැව කැපීම, පතල් කැණීම, හෝ සංචාරක ව්‍යාපාරය වෙනත් රැකියා ලෙස ලැයිස්තු ගත කළ හැක. නාගරික සහ අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශ හා සසඳන විට අධ්‍යාපනය, මූල්‍ය සේවා, නීති සේවා, පුස්තකාල පහසුකම් සහ ජලය, සනීපාරක්ෂාව, විදුලිය, පොදු ප්‍රවාහනය වැනි මූලික පහසුකම්වලට ඇති ප්‍රවේශය සහ උපයෝගීතා මට්ටම ඉතා අඩු මට්ටමක පවතී.

හේතු ගණනාවක් නිසා සංවර්ධනය පිළිබඳ සාහිත්‍යයේ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ග්‍රාමීය සංවර්ධනය යනු අර්ථ දැක්වීමට සංකීර්ණ වූ බහුමාන සංකල්පයකි. කෘෂිකර්මාන්තයේ සංවර්ධනය, සමාජ, සංස්කෘතික හා පරිසර සංවර්ධනය, මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්වය වැඩිදියුණු කිරීම යනාදිය ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේ ප්‍රධාන කේෂත්‍ර ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. ජනගහනයෙන් බහුතරයක් (සියයට 68 පමණ) ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල වෙසෙයි. සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල ග්‍රාමීය සංවර්ධනය රටේ සමස්ත සංවර්ධනය සඳහා අතිශයින් වැදගත් වේ.

මූල්‍ය හිඟය ග්‍රාමීය පසුගාමීත්වයේ ප්‍රබල ගැටළුවකි. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය මෙම ගැටළුව සමඟ කටයුතු කිරීමට උපකාරී වේ. ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අනෙකුත් සියලුම සංරචක සඳහා ද ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණයේ සහය සපයයි. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය යනු ග්‍රාමීය, අර්ධ නාගරික හෝ නාගරික ප්‍රදේශවල දුප්පතුන්ට ඔවුන්ගේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළ නැංවීමට සහ ජීවන තත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා සකසුරුවම්, ණය සහ අනෙකුත් මූල්‍ය සේවා සහ නිෂ්පාදන (සාපේක්ෂ වශයෙන්) කුඩා ප්‍රමාණයකින් සැපයීමයි. මෙම සේවාවල විවිධ වෙනස්කම් ද රටවල් අතර දැකිය හැකිය (<http://www.forbes.com/sites/dell/2012/07/24/microfinance-as-a-tool-to-alleviate-poverty/>). ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණයට ක්ෂුද්‍ර ණය, ඉතුරුම් සහ ක්ෂුද්‍ර රක්ෂණය, ව්‍යාපාර හා ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනය වැනි පුළුල් පරාසයක සේවාවන් ඇතුළත් වේ. මේ අනුව ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණයේ අවධානය යොමු වී ඇත්තේ කුඩා ණය ලබා දීම කෙරෙහි පමණක් නොව, එය අනෙකුත් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමයි.

2006 දී මුහම්මද් යුනුස් සහ ඔහුගේ ග්‍රාමීන් බැංකුවට නොබෙල් සාම ත්‍යාගය පිරිනැමූ දා සිට "පහළින් ආර්ථික හා සමාජීය සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට ඔවුන් දැරූ උත්සාහයන්" වෙනුවෙන්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යනයට, දරිද්‍රතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමට එහි ඇති බලය කෙරෙහි ලෝක අවධානය යොමු වී තිබේ. මෑතක සිට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය පුද්ගලික අංශයේ ද අවධානයට ලක්ව ඇත. පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජකයින් සඳහා නැගී එන ආයෝජන අවස්ථාවක් ලෙසට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය පත්ව ඇති අතර මෙහි එක් ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය සාම්ප්‍රදායික මූල්‍ය සේවාවන්හි සීමාවෙන් ඔබ්බට ගමන් කර තිබේ.

අද වන විට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය මහජන සුබසාධන ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන න්‍යාය පත්‍රයට ඇතුළත් අංගයක්ව පවතින අතර එය ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සහ සමාජයේ සංවර්ධිත අංශයේ වර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස වැඩි වැඩියෙන් භාවිතා කර ඇත. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ගෝලීය වෙළෙඳපොළ වර්ධනය කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් දේශීය ආර්ථිකයන් නංවාලීමේ උපාය මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල භාවිතා කරන ප්‍රබල ආදර්ශයක් ලෙස ද මතුවෙමින් තිබේ. දශක

ගණනාවක් පුරා, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය මගින් දුප්පත් ජනතාව සක්‍රීය මූල්‍ය සේවා පාරිභෝගිකයන් බව පෙන්වුම් කර ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සම්ප්‍රදායික ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය සහ විශාල මූල්‍ය පද්ධතිය අතර මායිම් බොද විමට පටන් ගෙන තිබේ. බීම් මට්ටමේ දී, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන (MFIS) ඔවුන්ගේ ප්‍රවේශය පුළුල් කරමින් සිටින අතර, වාණිජ බැංකු සහ අනෙකුත් විධිමත් මූල්‍ය ආයතන දිළිඳු සහ දුරස්ථ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ළඟා වීමට වැඩි වැඩියෙන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට ගමන් කරයි. උදාහරණයක් ලෙස, ඉන්දියාවේ දෙවන විශාලතම බැංකුව වන ICICI බැංකුව, ඉන්දියාව පුරා මූල්‍ය සේවා සපයන ග්‍රාමීය බැංකු ශාඛා 2,000කට වඩා විවෘත කර ඇත. බ්‍රසීලයේ Caixa Econômica ෆෙඩරල් බැංකුව බ්‍රසීලයේ ලොතරැයි කියෝජිතයින්, සුපිරි වෙළඳසැල් සහ දේශීය වෙළෙන්දන් ඇතුළු අලෙවිසැල් 14,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයකට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා පහසුකම් සැපයීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය බලගැන්වීම් ලබා දෙයි.

මෙවැනි ජයග්‍රහණ තිබියදීත්, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මූල්‍ය ඉල්ලුම-සැපයුම් හිඟය පිරවීමට තව බොහෝ දුර යා යුතුව ඇත. බීලියනයකට ආසන්න ජනතාවක් දිනකට ඇමරිකානු ඩොලර් 1 ට වඩා අඩු ආදායමකින් ජීවත් වන අතර ඔවුන්ගෙන් සියයට 75 ක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජීවත් වෙති. සියයට 90කට වැඩි පිරිසකට මූල්‍ය සේවා සඳහා ප්‍රවේශය නොමැත. ඉතරුම් ගිණුමක්, ණයක්, රක්ෂණයක් හෝ මුදල් මාරු කිරීමට පහසු ක්‍රමයක් සඳහා ප්‍රවේශය ඇත්තේ ඉතා සුළු පිරිසකටය. ෆෝබ්ස් සහ ඩොයිජ් බැංකු වාර්තා (2017) මගින් අවධාරණය කරන්නේ මූල්‍ය ආයතනයක, බැංකු ගිණුමක් නොමැති බීලියන 2 ක ජනතාවක් ලොව පුරා සිටින බවයි. එයින් සියයට 50කට වැඩි ප්‍රමාණයක් තම බැංකු ගිණුමක් නොමැති වීමට මූලික හේතුව ප්‍රමාණවත් මුදල් නොමැති කම බව සඳහන් කර තිබේ (<https://group.bnpparibas/en/news/microfinance-barometer-2017-global-trends-sector>).

දුර්ද්‍රතාවය අවම කිරීම සඳහා මූල්‍ය සේවා තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. මූල්‍ය සේවා සඳහා ස්ථිර ප්‍රවේශය දුප්පතුන්ට ඔවුන්ගේ ජීවිත පාලනය කිරීමට උපකාර කළ හැකිය. ආදායම්, නවාතැන් සහ ආහාර හිඟකමෙන් තර්ජනයට ලක්ව අවිනිශ්චිත තත්වයන් යටතේ ජීවත් වන දිළිඳු ප්‍රජාවගේ පැවැත්ම සඳහා ඉතා කුඩා වත්කම් මනා කළමනාකරණයක් තීරණාත්මක විය හැකිය. දුර්ද්‍රතාවයෙන් මිදීමට නම්, ඔවුන් ණයට ගැනීමට, ඉතිරි කිරීමට, ආයෝජනය කිරීමට සහ අවදානමෙන් තම පවුල ආරක්ෂා කිරීමට හැකි විය යුතුය. මූල්‍ය සේවා වෙත සෘජු ප්‍රවේශය ඉතා දිළිඳු අය වෙත දෛනික පැවැත්මේ අවශ්‍යතාවල සිට අනාගතය සැලසුම් කිරීම, භෞතික හා මූල්‍ය වත්කම් ලබා ගැනීම, වඩා හොඳ පෝෂණය, සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය කිරීම දක්වා ප්‍රගතියක් ලබා ගත හැකිය.

ණය දෙන සංගම් වැනි ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සහ සමහර රාජ්‍ය නොවන ආයතන හරහා දුප්පතුන්ට කුඩා ණය ලබාගෙන විදේශගතව සේවය කරන ඥාතීන්ගෙන් මුදල් ප්‍රේෂණය කර තම ඉතරුම් ආරක්ෂා කර ගත හැකිය. සාධාරණ පොලී අනුපාත යටතේ කුඩා ණය ප්‍රමාණයකට ප්‍රවේශ වීමත් සමඟ දුප්පතුන්ට කුඩා ව්‍යාපාර ආරම්භ කළ හැකිය. අත්දැකීම්වලින් පෙනී යන්නේ බංග්ලාදේශය, බෙනින් සහ ඩොමිනිකා වැනි විවිධ රටවල සාම්ප්‍රදායික ණය ගැතියන්ට වඩා, ඉහළ ආපසු ගෙවීමේ අනුපාත සහිතව දුප්පත් ජනතාව වෙත හොඳ අවදානම් දැරීමේ හැකියාවක් ඇති බවයි.

2016 දී පුද්ගලයන් මිලියන 500 ක් ලොව පුරා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා ලබාගෙන ඇත. මෙයින් බොහෝ දෙනෙක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල කාන්තාවන් වන අතර එහි ප්‍රතිශතය සියයට 84කි (<https://group.bnpparibas/en/news/microfinance-barometer-2017-global-trends-sector>). දුප්පත් කාන්තාවන් බොහෝ විට හොඳම ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් අතර සිටී. කාන්තාවන් පිරිමින්ට වඩා අඩුවෙන් ණය පැහැර හැරීමට නැඹුරු වෙති. මේ නිසා බොහෝ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පාරිභෝගිකයන් ලෙස කාන්තාවන් ඉලක්ක කර ගනී. මෙමගින් දිළිඳුකම තුරන් කිරීම සඳහා සහ කාන්තාවන්ටම ප්‍රතිලාභ ඇත. කාන්තාවන්ට ලබා දෙන ණය ගෘහස්ථ පරිභෝජනයට සහ දරුවන්ගේ ජීවන තත්වයට වඩා වැඩි බලපෑමක් ඇති කරයි. ණය සඳහා සහ ඉතරුම් කළමනාකරණය සඳහා වගකිව යුතු විට, ඔවුන්ගේ නිවෙස්වල සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රජාව තුළ කාන්තාවන්ගේ තත්වය වැඩිදියුණු වේ. කාන්තාවන් තම ආදායම පාලනය කරන විට, ඔවුන් ස්වාධීනව තීරණ ගැනීමට සහ වැඩි ගෞරවයක් ලබා දීමට ඉඩ සලසන බලයක් ලබා ගනී. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය මගින් විධිමත් බැංකුකරණයට ප්‍රවේශයක් නොමැති සමාජයේ දිළිඳු සහ බැහැර

කරන ලද කොටසට වත්කම්, විවිධත්වයේ ජීවනෝපාය විකල්ප සහ ආදායම් වැඩි කිරීමට සහ ආර්ථික ආතතියට ඇති අවදානම අඩු කිරීමට හැකියාව ලැබේ. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය මගින් ණය, තැන්පතු සහ ගෙවීම් සේවා සහ දිළිඳු සහ අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් සහ ඔවුන්ගේ ක්ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය සඳහා රක්ෂණ ඇතුළු පුළුල් පරාසයක මූල්‍ය සේවා ආවරණය කරයි. ලොව විවිධ රටවල ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන ග්‍රාමීය, අර්ධ නාගරික හෝ නාගරික ප්‍රදේශවල දුප්පතුන්ට ඔවුන්ගේ ආදායම් මට්ටම සහ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දී ඇත (<https://group.bnpparibas/en/news/microfinance-barometer-2017-global-trends-sector>).

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය අවබෝධ කරගනු ලැබුවේ එලදායි ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලීමට හෝ ඔවුන්ගේ කුඩා ව්‍යාපාර වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව කුඩා ණය ලබා දීමය. ව්‍යවසාය නිමැවුම වැඩි කිරීමට සහ ව්‍යවසායක අභිප්‍රාය පුළුල් කිරීමට මූල්‍ය සේවා අවශ්‍ය වන බැවින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය දුප්පත්ගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සහ දරිද්‍රතාවය පිටුදැකීම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. කෙසේ වෙතත්, ග්‍රාමීය ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා ලබා ගැනීමේදී ග්‍රාමීය දුප්පතුන්ට විවිධ බාධක මෙන්ම අසීරු අවස්ථාවන්ට මුහුණ දීමට තවදුරටත් සිදුව තිබේ. බොහෝ පාර්ශවකරුවන් අතර පවතින වැරදි වැටහීම් හේතුවෙන්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය පුළුල් පිළිගැනීමක් ලබා ගෙන නොමැත. අතාර්කික අවදානම් සංජානනය ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වෙත ප්‍රවේශය ලබා ගැනීමෙන් වළක්වා ඇත.

මූල්‍ය සේවා සැපයීම විශේෂිත අභියෝග එල්ලවන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ග්‍රාමීය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණ වියයුතු වනුයේ ග්‍රාමීය දුප්පතුන් වෙත ළඟා වන තිරසාර ග්‍රාමීය මූල්‍ය ආයතන ගොඩනැගීම, යහපත් ග්‍රාමීය මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සක්‍රීය ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය පෝෂණය කිරීමයි. වර්තමානයේ ඩිජිටල් මූල්‍ය නවෝත්පාදන ආකෘතිය දරිද්‍රතාවය අවම කිරීම සඳහා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණයේ හැකියාව තවදුරටත් දිරිමත් කර ඇත. එම එලදායි ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආකෘති තිබියදීත්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු විය යුතු බව අවධාරණය කිරීම වැදගත්ය. මේ අනුව, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන්හි නෛතික තත්ත්වය නිර්වචනය කිරීම, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට සහාය වීම සහ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා තක්සේරු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම ඇතුළත් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා සංවර්ධනය සඳහා ආයතනික පදනම වැඩිදියුණු කිරීම වැදගත් වේ. තවද, රජයේ නියාමන ආයතනවලට අකමැත්ත අඩු කරන සහ වාසි වැඩි දියුණු කරන උසස් නව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතියක් අවශ්‍ය වේ. සහභාගීත්වය වැඩි කිරීම සඳහා, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සඳහා පිවිසුම් බාධක අඩු කිරීම ද අවශ්‍ය වේ.

13. කාන්තාවන් ප්‍රමුඛ ආන්තික ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීම සහ සමාජ ඒකාබද්ධතාවය ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා ක්‍රියාත්මක කාර්යබද්ධ පුහුණු පර්යේෂණ වැඩසටහනෙහි අත්දැකීමක්.

ආචාර්ය, ඩී.ඒ.පී. දාස්වත්ත
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරී
PhD (Micro Enterprise)

හැඳින්වීම

මෙම ව්‍යාපෘතිය ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරියෙකු ලෙස ප්‍රජාව බල ගැන්වීම උදෙසා ක්‍රියාත්මක විවිධ වැඩසටහන් වල නිරත වීම තුළින් ලද අත්දැකීම් මත පදනම්ව ආසියානු පදනමේ අනුග්‍රහය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද්දකි. මේ සඳහා පාදක වූ සමාජ සංදර්භය පහත පරිදි වේ.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇතිවූ 30 වසරක යුධමය තත්වයන් මෙන්ම මෑත කාලීනව මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ සිදුවූ ත්‍රස්තවාදි ක්‍රියා හා වර්ගවාදි ආගම්වාදි ගැටුම්, විශ්ලේෂණාත්මකව බැලීමේදී ඒ සඳහා තුඩු දුන් හේතූන් ලෙස එම ජනකොටස්වල උද්ගත වී ඇති මනෝ සමාජීය බිඳවැටීම් හා ආර්ථික බිඳවැටීම් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. මෙම තත්වය ආන්තික ප්‍රජාව බල ගැන්වීම උදෙසා බාධාකාරී සාධකයක් ලෙස හඳුනා ගැනිණි. බහු වාර්ගික විවධත්වය හා ජන සංඝට්ටනයෙන් ඉහළ විවිධ සමාජ ආර්ථික දේශපාලන හා සංස්කෘතික පරිසරයක් පවතින මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙල්තොට,කුණ්ඩසාලේ, උඩුනුවර, යටිනුවර, යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 04 තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

වර්ගවාදි ආගම්වාදි ගැටුම් මුල්කරගෙන ජාතින් අතර ගොඩනැගුන සැකය අවිශ්වාසය, මානසික කම්පනය වැනිදෑ හේතුවෙන් සමාජ සබඳතා බිඳ වැටීම, පවුල තුළ සමාජය තුළ සමාජ විරසකයන් නිර්මාණය වීම, ගැටුම් හා අරගලකාරී තත්වයන් නිර්මාණය වීම, සුවිශේෂ වේ.

මෙම පසුබිම සෑම සමාජ මට්ටමකම, ජන කණ්ඩායම් වෙත විවිධාකාර බලපෑම් ඇති කරලීමට සමත් වී තිබුණි. සාපේක්ෂ වශයෙන් මෙම තත්වයන්ගේ අහිතකර ප්‍රථිපල ආන්තික ප්‍රජාවන් වෙත වැඩි වේගයකින් ළගා වීමක් මෙම ප්‍රදේශය තුළින් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. එසේම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන ඉලක්ක ප්‍රතිලාභී කණ්ඩායම වූ කාන්තාවන් මෙම අර්බුදකාරී සමාජ පරිසරයේ ගොදුරක් හෙවත් පීඩාකාර ජන කණ්ඩායම බවට පත්වී තිබුණි.

මෙම තත්වය අවම කරලීම උදෙසා රාජ්‍ය හා පලාත්පාලන ආයතනයන්ගෙන් කාන්තාවන් ප්‍රමුඛ ආන්තික ප්‍රජාව වෙත ලැබිය යුතු සේවාවන් නෛතිකව ලබා ගැනීමට පහසු ක්‍රමවේදයක් සැකසීම,

ධනාත්මක ආකල්ප වර්ධනයත්, ධාරිතා වර්ධනයත්, සමාජ ප්‍රාග්ධනය ගොඩනැගීමත්, ජාලකරණය සඳහා මහ ගැන්වීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ව්‍යාපෘතියේ සමස්ත අරමුණ

ආන්තිකරණයට පත් බහු වාර්ගික හා බහු ආගමික කාන්තාවන් ප්‍රමුඛ ප්‍රජාව, පවතින සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළට සක්‍රීයව සහභාගි කරවා ගැනීම උදෙසා ආර්ථික, සමාජ, දේශපාලන, නෛතික සහ පාරිසරික වශයෙන් සවිබල ගැන්වීම සහ පොදු සහ පාරිසරික සම්පත් කළමනාකරණය උදෙසා ප්‍රජාව සංවිධානගත කිරීම, ජාලගත කිරීම ඔස්සේ ජාතීන් අතර සංහිදියාව හා සමාජ ඒකාබද්ධතාවය ගොඩනැගීම.

නිශ්චිත අරමුණු

- ✚ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළට ආන්තික ප්‍රජාවගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම උදෙසා ප්‍රජාව සමාජ හා ආර්ථික වශයෙන් බල ගැන්වීම.
- ✚ තිරසර ප්‍රජා සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයක් උදෙසා මැදිහත්කරුවන් කණ්ඩායමක් ගොඩනැගීම.
- ✚ කාන්තාවන් ප්‍රමුඛ ආන්තික ප්‍රජාවගේ ධාරිතා සංවර්ධනය සහ නායකත්ව ප්‍රවර්ධනය.
- ✚ ආන්තික ප්‍රජාව හා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය අතර සබඳතා ගොඩනැගීම හා වර්ධනය.

මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම උදෙසා ව්‍යාපෘතිය තුළ පහත ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ලදී.

1. මූලික සමීක්ෂණය

ආන්තික ප්‍රජාව බල ගැන්වීමේ සහ සමාජ සහජීවනය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක විය යුතු දිශානතිය හඳුනා ගැනීම උදෙසා ආරම්භක පියවර ලෙස මෙම මූලික සමීක්ෂණය සිදු කරන ලදී. මූලික සමීක්ෂණය තුළින්, ව්‍යාපෘති ප්‍රජාව ක්‍රියාකාරකම් මත පදනම් නොවීම නිසා තිරසාරත්වය අවම මට්ටමක පැවතීම, පොදු සම්පත් ළඟාකර ගැනීම හා කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ආන්තික ප්‍රජාව හා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය අතර දුරස්ථතාවයක් පැවතීම සහ පලදායී ප්‍රවේශයක් නිර්මාණය වී නොමැතිකම, පොදු හා ස්වාභාවික සම්පත් සංරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්ගේ දැනුම කුසලතා අවම මට්ටමක පැවතීම, පොදු සම්පත් ළඟාවීමේ ක්‍රමවේදය සහ අවිධිමත් කසළ කළමනාකරණය ප්‍රජාවන් තුළ සමාජ සහජීවනය බිඳවැටීමට හේතු වීම, ප්‍රාදේශීය දේශපාලන නායකයින් ආන්තික ප්‍රජාව වෙත ඇහුන්කන්දීම අවම මට්ටමක පැවතීම, පවුල තුළ සහ සමාජය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය ගැටළු පවතින බවත් මෙම තත්වය සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමට බාධාකාරී ලෙස බලපාන බවත් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

2. ප්‍රජාව බල ගැන්වීමට අදාළව පුහුණු මාදිලි සංවර්ධනය.

මූලික සමීක්ෂණය තුළින් හඳුනාගත් ප්‍රජා ගැටළු, ප්‍රජාව සමඟ සහ විශේෂඥ දැනුම ඇති පුද්ගලයන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම තුළ , ප්‍රජාව බලගැන්විය යුතු ක්ෂේත්‍ර 10 ක් මුල් කර ගනිමින් පුහුණු මොඩියුල සංවර්ධනය කරන ලදී. (සංවර්ධන මැදිහත්කරු පුහුණුව, කාන්තා නායකත්වය හා ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනය, සමාජ සහජීවනය හා

සමාජ ඒකාබද්ධතාවය, ප්‍රජා ව්‍යාපෘති සැලසුම්කරණය, ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවය, ගැටුම් කළමනාකරණය, ව්‍යාපාර සැලසුම් සැකසීම, කාබනික ගෙවතු වගාව/කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය, ප්‍රජා සංවිධාන ගොඩනැගීම හා කළමනාකරණය, කණ්ඩායම් ගොඩනැගීම හා ජාලකරනය) මෙම මොඩියුල වල අන්තර්ගත කරුණු ව්‍යාපෘති අරමුණු ළඟාකර ගැනීම උදෙසා ඉලක්ක ප්‍රජාව බලගැන්වීම සඳහා ගලපා ගන්නා ලදී. මෙම පුහුණු වැඩසටහන් සහභාගීත්ව සංවර්ධන ක්‍රමවේද මත පදනම්ව කාර්ය බද්ධ ක්‍රියාදාමයක් තුළ ක්‍රියාවට නගන ලදී.

3. ව්‍යාපෘතිය සඳහා දිස්ත්‍රික් හා පළාත් මට්ටමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ අදහස් ගලපා ගැනීම.

ආන්තික ප්‍රජාව බලගැන්වීමේ කාර්යය වඩා ශක්තිමත් කරලීම උදෙසා වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ වල සේවය කරන රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත වැඩසටහන හඳුන්වාදීමත් වැඩසටහන සාර්ථක කරගැනීම උදෙසා නිලධාරී අදහස් ගලපා ගැනීමත් සිදු කරන ලදී.

මෙම ක්‍රියාකාරකමෙහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ සහාය ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබා ගැනීමටත් ඒකාබද්ධතාවයකින් යුතුව ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් හැකියාව ලැබුණි. එමෙන්ම රාජ්‍ය නිලධාරීන් හා ආන්තික ප්‍රජාව අතර සිරස් සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමට මෙය උදවු විය. මෙම නිලධාරීන් අතර මහනුවර අතිරේක දිස්ත්‍රික් ලේකම්, සමාද්ධි අධ්‍යක්ෂ, ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු (දෙල්තොට, කුණ්ඩසාලේ, යටිනුවර, උඩුනුවර) රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සම්බන්ධීකාරක, වනිතා කටයුතු නිලධාරී, ග්‍රාමනිලධාරී, සමාජ ඒකාබද්ධතා නිලධාරී ප්‍රධාන විය. ව්‍යාපෘතිය තුළ ආන්තික ප්‍රජාව බලගැන්වීමේ ධනාත්මක සාධකයක් ලෙස මෙම පුහුණුව පෙන්නුම් කළ හැක.

4. සංවර්ධන මැදිහත්කරුවන් තෝරා ගැනීම හා කාර්යබද්ධව පුහුණු කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක ග්‍රාම නිලධාරී වසම් තුළින් හඳුනාගත්, ප්‍රජාව බලගැන්වීමේ කාර්යයේ නිරත වීමේ හැකියාව ඇති බහු වාර්ගික නියෝජනයකින් යුතු පුද්ගලයින් 20 දෙනෙකු මේ සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. අදියර 03 යටතේ මෙම කණ්ඩායම කාර්ය බද්ධව පුහුණු කර, ආන්තික ප්‍රජාව බලගැන්වීමේ කාර්යයෙහි නිරත කරවන ලදී. ආන්තික ප්‍රජාව සමඟ නිරන්තර සබඳතා පැවැත්වීම, සුභදව කටයුතු කිරීම, ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් ගොඩනැගීම සඳහා මැදිහත් වීම යන කරුණු වල ප්‍රතිපලයක් ලෙස ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 12 තුළ අරමුණුගත කුඩා කණ්ඩායම් 30 ගොඩනගා ඇත. මෙම කණ්ඩායම් තුළ විවිධ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාවට නගමින් පවතී. (ග්‍රම හුවමාරු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, ගෙවතු වගාව/ පාරිසරික වැඩසටහන්, සමාජ සුභ සාධන වැඩසටහන්, ශ්‍රමදාන, සංස්කෘතික වැඩසටහන්, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්) ක්ෂේත්‍ර ප්‍රතිපෝෂණ වැඩමුළු තුළින් මෙම ක්‍රියාකාරකම් පෝෂණය කිරීමටත් නිරසාර භාවය ඇති කිරීමටත්, එකිනෙකා අතර අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීමටත්, රාජ්‍ය නිලධාරීන් සමඟ සබඳතා ගොඩනැගීමටත්, අවශ්‍ය මගපෙන්වීම් සිදු කරන කරන ලදී. තිරස්/සිරස් සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමට හා ශක්තිමත් කරලීමට මේ තුළ හැකියාව ලැබුණි.

05 කාන්තා නායකත්ව හා ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා සංවර්ධන පුහුණුව.

තෝරාගනු ලැබූ බහුවාර්ගික කාන්තවන් 40 කු කුසලතා පූර්ණ ව්‍යවසායකයින් බවට පත් කිරීමේ අරමුණක් මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. සමාජ සහජීවනයට බාධාකාරී සාධකයක් ලෙස හඳුනාගත් කාන්තාව ආර්ථික වශයෙන් බල නොගැන්වීමේ ගැටළුව මේ තුළින් ආමන්ත්‍රණය කරන ලදී.

ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා සංවර්ධනය පිළිබඳ අදියරගත පුහුණු වැඩමුළු 04 පැවැත්වූ අතර මේ තුළින්, ව්‍යවසායකත්ව දැනුම /කුසලතා/ ආකල්ප වර්ධනය, නායකත්ව ප්‍රවර්ධනය, ව්‍යවසායකත්ව අත්දැකීම් හුවමාරුව, වෙළෙඳපොළ පර්යේෂණ හැකියා වර්ධනය සිදු කරන ලදී.

අවසානයේ මෙම ව්‍යවසායකයින්ගේ නිෂ්පාදන එකතුවෙන් ව්‍යවසායකත්ව ප්‍රදර්ශනයක්ද පවත්වන ලදී.

06. ප්‍රජා නායකයින් තුළ සහභාගීත්ව නායකත්ව කුසලතා සංවර්ධනය.

කාන්තාවන් ප්‍රමුඛ ආන්තික ප්‍රජාව බල ගැන්වීමට සහ සමාජය තුළ සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමට නම් ඒ සඳහා ප්‍රජාව තුළින්ම නායකත්වයක් ගොඩනැගීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ප්‍රජාවක්, සමාජයක් වෙනසකට ලක් කිරීමට නම් සහභාගීත්ව ගුණාංගවලින් සමන්විත නායකත්වයන් ගම් තුළ ගොඩ නැගීමට මූලිකත්වය දීම කළ යුතුය. මෙම වැඩසටහන තුළින් ප්‍රජා ක්‍රියාකාරීන් 200 දෙනෙකු තුළ සහභාගීත්ව නායකත්ව කුසලතා සංවර්ධන කිරීමත් පොදු හා ස්වාභාවික සම්පත් සංරක්ෂණය හා කළමනාකරණය උදෙසා කාන්තා ක්‍රියාකාරීන් මුල්කරගත් සැලසුම්ගත වැඩපිළිවෙළක් නිර්මාණය කරලීමත්, වසම් මට්ටමේ ප්‍රජා සංවිධාන ජාල සබඳතා ගොඩනැංවීමත් සිදු කරන ලදී. පුහුණුව ලත් මෙම නායකයින්ගේ මැදිහත්වීම මත ප්‍රජාව තුළ සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමට හැකියාව ලැබුණි.

07. කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ ආන්තික ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම හා ගෘහස්ත ජීව කොටු ඉදි කිරීම.

ගෘහය තුළ සහ ගෘහ ඒකක වලින් පිටත කසළ කළමනාකරණය විධිමත් නොවීම පවුල තුළ සහ සමාජය තුළ විවිධ විරසකයන් නිර්මාණය වීමත්, පවුලේ පෝෂණය හා සෞඛ්‍යය, පරිසර අලංකරණය, වැනි විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ අහිතකර තත්වයන් නිර්මාණය වීමත් සිදු වේ. මෙම අහිතකර තත්වයන් අවම කරලීම උදෙසා ප්‍රජාව බලගැන්වීම සහ විධිමත් වැඩපිළිවෙළකට යොමු කරලීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස ව්‍යාපෘතිය තුළ හඳුනා ගනිමි. ඒ අනුව කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ ආන්තික පවුල් 200 දැනුවත් කිරීමටත් ඔවුන්ගේ ගෙවත්ත තුළ කොම්පෝස්ට් කොටුවක් සකස්කර ගැනීම වෙත යොමු කරලීමටත් හැකියාව ලැබුණි. ආන්තික පවුල් දැඩි ආකල්ප වෙනසකට ලක්වූ අවස්ථාවක් ලෙස මෙය දැක්විය හැක. පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ දායකත්වය තුළ සහ කණ්ඩායම් ශ්‍රම හුවමාරුව තුළ මෙම කාර්යය සිදු වීම සහජීවනය ගොඩනැගීමට යොදාගත් උපක්‍රමයක්ද විය.

- ✚ මෙමගින් කසළ පරිසරයට මුදාහැරීම තුළින් වන පාරිසරික හානිය අවම කරලීමටත්, කසළ ප්‍රතිචක්‍රීයකරණ ක්‍රියාවලියකට ලක් කිරීම තුළින් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ආන්තික ප්‍රජාව යොමු කර ලීමටත්, පවුල් තුළ කාබනික ගෙවතු සංකල්පය ප්‍රචලිත කිරීමටත්, පවුලේ පෝෂණ මට්ටම ඉහළ යාමටත්,

ආහාර පරිභෝජනය සඳහා යන පවුලේ වියදම අවම කර ගැනීමටත්, පවුලට අමතර ආදායමක් ලබා ගැනීමටත් හැකියාව ලැබුණි.

- ✚ මෙම ජීව කොටු ඉදිකිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශ්‍රම හුවමාරුව තුළින් සිදු කිරීම ඔස්සේ පවුලේ සහජීවනය මෙන්ම පවුල් අතර සහජීවනය ගොඩනැගීමද සිදු විය.

09. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජිතයන් සහ කාන්තා ක්‍රියාකාරීන් සමඟ සංවාද වැඩසටහන.

ව්‍යාපෘති බලප්‍රදේශය තුළ ආන්තික ප්‍රජාව හා පළාත් පාලන ආයතන නියෝජිතයන් අතර දුරස්ථභාවයක් පැවතුණි. එය ප්‍රජාව බල ගැන්වීමේ ක්‍රියාවලියට සහ සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීම කෙරෙහි බාධාකාරී සාධකයක් ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදී. මෙම දුරස්ථභාවය අවම කරලීම උදෙසා පළාත් පාලන ආයතන නියෝජිතයන් සහ ආන්තික ප්‍රජා කණ්ඩායම් සමඟ සංවාද වැඩසටහන් 04 පවත්වන ලදී. මෙම සංවාද වැඩසටහන තුළින්,

- ✚ ආන්තික ප්‍රජාව හා ප්‍රාදේශීය දේශපාලනය නායකයින් සමඟ අතර සබඳතා වර්ධනය කිරීමත්, ග්‍රාමීය ප්‍රජා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ව්‍යාපෘති වක්‍රයේ සෑම අවධියක් සඳහාම ආන්තික ප්‍රජාවගේ නියෝජනයක් අවශ්‍ය බව ඒත්තු ගැන්වීමටත්, පළාත් පාලන ආයතන සේවා පිළිබඳ ආන්තික ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමටත් හැකියාව ලැබුණි.

10 පොදු හා පාරිසරික සම්පත් සංරක්ෂණය උදෙසා සාමූහික ශ්‍රමදාන සිදු කිරීම/ පැළ සිටුවීම.

ප්‍රජාවන් තුළ පොදු හැගීම වර්ධනය කරවන ප්‍රබල සාධකයක් ලෙස ශ්‍රමදාන වැඩසටහන් හැඳින්විය හැක. මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ ශ්‍රමදාන වැටසටහන් මාලාව කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හා ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ ඇතිවී තිබූ මානසික ආතති තත්ත්වයන් අවම කිරීමට හේතු වුනි. ගෘහ ඒකක වශයෙන්, කුඩා කණ්ඩායම් වශයෙන්, ප්‍රජා සංවිධාන වශයෙන් හා බහුවාර්ගික ප්‍රජා කණ්ඩායම් වශයෙන් මෙම ශ්‍රමදාන සිදු කරන ලදී. බහුවාර්ගික ප්‍රජාව තුළ පවතින විරසකයන් දුරස්ථ කිරීමත් සමගීය එකමුතුකම ගොඩනැගීමත්, වසම් මට්ටමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් හා ආන්තික ප්‍රජා කණ්ඩායම් අතර සබඳතා පුළුල් කිරීමටත් සමාජය තුළ සිරස් හා තිරස් සමාජ සහජීවනය ගොඩනැගීමටත් මේ තුළින් මනා පිටුවහලක් ලැබුණි. මෙයට සමගාමීව බහු වාර්ගික ළමා කණ්ඩායම් අතර සහජීවනය ගොඩනැගීමේ අරමුණින් පැළ සිටුවීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

11. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් තුළින් සිදුවූ බලපෑම තක්සේරු කිරීම.

ආන්තික ප්‍රජාව බලගැන්වීම සහ සමාජ සහජීවනය ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා ක්‍රියාත්මක මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළින්,

- + ආන්තික ප්‍රජාව ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සවිබල ගැන්වීමට.
- + විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ ප්‍රජාවගේ දැනුම කුසලතා ආකල්ප වර්ධනයට ප්‍රජා කණ්ඩායම් ගොනුවීමට හා ජාලගත වීමට,
- + ආන්තික ප්‍රජාවගේ හුදකලා බව /මානසික ආතතිය අඩු කිරීමට
- + කාන්තා නායකත්ව ප්‍රවර්ධනයට
- + ආන්තික ප්‍රජා කණ්ඩායම්/ රාජ්‍ය නිලධාරීන් / පළාත් පාලන ආයතන නියෝජිතයින් අතර ශක්තිමත් සබඳතා ගොඩ නැගීමට
- + සහභාගිත්ව සංවර්ධන ක්‍රමවේදය ප්‍රගුණ කළ සංවර්ධන මැදිහත්කරුවන් කණ්ඩායමක් ගොඩනැගීමට හා තිරසර සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් සමාජගත කිරීමට
- + තිරස් හා සිරස් සමාජ සහජීවනය සමාජය තුළ ගොඩනැගීමට දායකත්වය ලබාදීමට, හැකියාව ලැබුණි.

මෙම කාර්ය බද්ධ පර්යේෂණ ක්‍රියාවලිය තුළින් ආන්තික ප්‍රජාව බලගැන්වීම උදෙසා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ඒකාබද්ධ වීමේ ඵලදායීතාවය සහ තිරසර බව සමාජගත කිරීමටත්, ප්‍රජාව බල ගැන්වීමේ ක්‍රියාදාමය නිරන්තර ඇගයුම් මෙහෙයුම් පසු විපරම් ක්‍රියාවලියක් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රථිපලදායී බව සමාජගත කිරීමටත් හැකියාව ලැබීම සංවර්ධන ජයග්‍රහණයක් ලෙස සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

14. රටේ සංවර්ධනය සඳහා ආකල්ප සංවර්ධනයේ බලපෑම.

පී.බී.බී.වැත්තැව
සංවර්ධන නිලධාරී
Bsc. (Business Admin)

රටක් සංවර්ධනය කිරීමට නම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම එම රටේ ජීවත්වන මිනිසුන්ගේ ආකල්ප සංවර්ධනය කළ යුතුය. කුමන සමාජයක් තිබුණත් ආකල්ප වැරදි මිනිසුන්ට එයින් ප්‍රයෝජනයක් ගත නොහැක.

යමක් පිළිබඳව ධනාත්මකව දකින මිනිසා සමාජයට වැදගත්ය. ඔහුගේ ක්‍රියාව සමාජයේ යහපත් වෙනසක් නිර්මාණය කරයි. සෘණ ආකල්ප ඇති අයට සෑම විටම අනුන් වැරදි බව පෙනේ. නමුත් සමාජ යහපත වෙනුවෙන් කුමක් කළයුතුද යන්න නොපෙනේ.

සියට සියයක් කිසිම දෙයක් සාර්ථක වන්නේ හෝ නොවන්නේ නැත. එම නිසා ලබා ඇති සාර්ථකත්වය තුළින් ඉදිරියට වඩා සාර්ථකත්වයක් සඳහා ගමනක් යායුතුය. අප ජීවත් වන්නේ සීමිත කාලයකි. එම නිසා එම කාලය ඵලදායීව හා සතුටින් ගත කළයුතුව ඇත. එසේ සිටීමට නම් අප සතු ආකල්ප ධනාත්මක විය යුතුය. ජීවිතයේ සෑම දිනයක්ම අභියෝගයකි. සෑම මොහොතක්ම අභියෝගයකි. එයට මුහුණ දීමට අපට සුභවාදී හා ධනාත්මක ආකල්ප තිබිය යුතුය.

කිරි කලයකට එක් ගොම බිංදුවක් එකතු වූ කල සම්පූර්ණම කිරි කලයම අපතේ යයි. අපේ ජීවිතයත් එසේය. යම් වැරදි ආකල්ප එකක් හෝ කිහිපයක් නිසා අපගේ සියලුම දේ නැති විය හැකිය. එම නිසා සෑම විටම ස්වයං අධ්‍යයනයක යෙදෙමින් ආකල්ප සංවර්ධනය කිරීමට උත්සහ ගැනීම වටී.

මිනිසෙකුට දියුණු වීමට ඇති ප්‍රධානම බාධකය වන්නේ තමාගේ සිතයි. සිත තුළ හට ගන්නා සිතුවිලිය. එම සිතුවිලි බොහෝ විට නිර්මාණය වන්නේ තමා තුළ ඇති ආකල්ප අනුවය. ආකල්ප සෘණ නම් ඔහුගේ දියුණුවද සෘණවනු ඇත. ආකල්ප ධන නම් ඔහුගේ දියුණුවද ධන වනු ඇත. නමුත් මිනිසා සිතන්නේ තමාට දියුණු වීමට බලපාන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම භෞතික සාධක බවයි. අද ලෝකයේ සිටින ප්‍රධාන ව්‍යාපාරිකයන් බොහෝ දෙනෙක් ව්‍යාපාර ආරම්භ කළේ කිසිවක් නොමැතිවය. නමුත් තමගේ දියුණුව ගැන යහපත් ආකල්ප තිබුණි. එම නිසා ඔවුන් තැනට උචිත ලෙස ක්‍රියාකරමින් තමා සාර්ථකත්වයට පත්විය. එම නිසා භෞතික දේවල් දියුණුවීමට යම් තරමක් අවශ්‍ය වුවත් සැබවින්ම මානසික දේවල් ඊට වඩා අවශ්‍ය වන බව දැක්විය හැක.

අපි පුංචි කාලයේ බයවන දේවල් වැඩිහිටි කාලය තුළද බියක් පවතී. නමුත් එම බිය අහේතුක බියකි. කුඩා කාලයේ අලියෙක් කඹයකින් කුඩා ගසක බැඳ තිබුණද එම අලියා එම ගස කැඩීමට නොහැකි බව කුඩා කාලයේදී ඉගෙන ගතහොත් එම අලියා ලොකු වූ පසුද එම ගස පෙරලා නිදහස් වීමට නොහැක. ජීවිතයේ අපිද එසේ සිතමු. ජීවිතයේ එක මොහොතක වැරදීමක් සිදු වූනේනම් එය නැවත කල නොහැකි දෙයක් ලෙස අපි සිතමු. නමුත් සත්‍ය නම් එය නොවේ.

උත්සහවන්තයා ජය ගනි කියලා කීවත් අපේ ආකල්ප නිසා උත්සහවන්ත බව නැතිව අපි ජීවත් වෙමු. නමුත් සියල්ල එකවර සාර්ථක වූ කෙනෙක් නොමැති බව දැන දැනම ජීවිතයේ අසාර්ථකත්වයට ගමන් කරමු.

සමාජයේ බහුතර මිනිසුන් ප්‍රමාණයක් අසාර්ථක වේ නම් එම රට ගමන් කරන්නේ අසාර්ථකත්වයේ දිශාව වෙතය. එම නිසා පුද්ගල සාර්ථකත්වය රටේ දියුණුවට ඉතා වැදගත් සාධකයකි. පුද්ගල දියුණුවට ආකල්ප සංවර්ධනය ඉතා වැදගත් සාධකයකි. එම නිසා ආකල්ප සංවර්ධනය රටක සංවර්ධනයට වැදගත්ම සාධකයක් බව ප්‍රකාශ කල හැක.

නමුත් ආකල්ප සංවර්ධනය ඇති කිරීම පහසු දෙයක් නොවේ. එය සඳහා විධිමත් ක්‍රිමවේද මෙන්ම අවිධිමත් ක්‍රිමවේද ඇත. නමුත් බාහිර සාධක වලට වඩා අභ්‍යන්තර සාධක ආකල්ප සංවර්ධනයට බලපායි. මිනිසෙකුගේ විවිධ අවස්ථාවලදී විවිධ කාලවලදී ආකල්ප වෙනස් වෙයි. නමුත් සමහර ආකල්ප ජීවිතය පුරාම නොවෙනස්ව පවතී. සමහර ආකල්ප නිසා ජීවිතයේ සමහර අභියෝග ජයගන්නා අතර සමහර අභියෝග අසමත්වේ. නමුත් එම ආකල්ප වෙනස් ගත්කල මුළු ජීවිතයම වෙනස්වේ.

මිනිසකුට ඇති ප්‍රධානම අභියෝගය නම් තමාගේ ආකල්ප වෙනස් කර ගැනීමයි. එය සඳහා පූර්ණ කැපවීමක් තිබිය යුතුය. සමහර ආකල්ප සුවල්ප කාලයක් තුළ වෙනස් කරගත හැකි වුවද සමහර ආකල්ප ජීවිත කාලය තුළද වෙනස් කරගත නොහැක. මිනිසා සෑම දිනම වෙනස් වන සත්වයෙකි. එම නිසා ඊට සමගාමීව ඔහුගේ ආකල්පද වෙනස් කර ගත යුතුය. එසේ නොවුන හොත් කාලයට නොගැලපෙන මිනිසෙක් නිර්මාණය වේ.

රටක කාලයෙන් කාලයට පාලකයන් වෙනස් වේ. එම වෙනස සමඟ සංවර්ධනයද වෙනස්වේ. එක් අයෙක් සංවර්ධනය ලෙස දකින දෙය තවත් අයෙක් සංවර්ධනය ලෙස නොසලකයි. නායකත්වයේ ආකල්ප සමඟ රටේ දියුණුව තීරණය වේ. එම නිසා ආකල්ප රටක දියුණුව තීරණය කරන ප්‍රධානම සාධකය වේ. අපේ ඉතිහාසය ගැන සැලකීමේදී එක් එක් පාලකයාට අනුව සමහර අංශ යම් යම් කාලවලදී දියුණු වී ඇති අතර සමහර අංශ පරිහානියට පත්ව ඇත. එයට ප්‍රධානම හේතුව පාලකයා සතු ආකල්ප වේ. ජපානය ලෝක යුද්ධයෙන් පසුව සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ විය. නමුත් ඔවුන් ටික කාලයක් ඇතුළත ලෝකයේ බලවත්ම රාජ්‍යක් බවට පත්විය. එයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතුව ඔවුන් සතු ආකල්පයි. ඔවුන් හා අප අතර ඇති වෙනසට ප්‍රධානම හේතුව වන්නේ ආකල්පය.

රටක අධ්‍යාපනය මිනිසුන්ගේ ආකල්ප තනන ප්‍රධානම මෙවලමයි. කුඩා කාලයේ සිට විධිමත් ලෙස මෙන්ම අවිධිමත්ව ලෙස අප ලබා ගන්නා අධ්‍යාපනය මත අපගේ ආකල්ප නිර්මාණය වේ. ආකල්පවල ගුණාත්මකභාවය මත පුද්ගලයාගේ ගුණාත්මකභාවය තීරණය වේ. පුද්ගලයන්ගේ ගුණාත්මකභාවය මත සමාජයේ ගුණාත්මක බව නිර්මාණය වේ. සමාජයේ ගුණාත්මක බව මත රටේ ගුණාත්මක බව නිර්මාණය වේ. නිදහසින් පසු මේ තාක් ලංකාවේ ආර්ථිකය සැලකීමේදී වැරදි ආකල්ප නිසා අපට වූ හානිය මැනිය නොහැක. විවිධ පුද්ගලයන් රටේ යහපතට කරන ලද බොහෝ ව්‍යාපෘති නැති කරන ලද්දේ වැරදි ආකල්ප නිසා හා පෞද්ගලික හේතු නිසාය.

ආකල්ප සංවර්ධන හා දිළිඳු බව අතර සම්බඳතාවය ගැන සැලකීමේදී ධනාත්මක ආකල්ප නැති පුද්ගලයින් ඔවුන් උපයන සියලු ධනය වියදම් කරයි. නමුත් ධනාත්මක ආකල්ප ඇති පුද්ගලයින් මුලින්ම ධනයෙන් කොටසක් ඉතිරි කර හෝ ආයෝජනය කර ඉතිරි ටික වියදම් කරයි. එම නිසා දිළිඳු පුද්ගලයින්ට ආයෝජනය සඳහා මුදල්

හිඟවේ. ආයෝජනය සඳහා මුදල් නොමැති වීම නිෂ්පාදනය පහත වැටේ. නිෂ්පාදනය පහළ වැටුණු විට ආදායම පහළ වැටේ. පහළ ආදායමක් තිබීම නිසා ඔවුන් සෑම දිනම දිළිඳු ජනතාව ලෙස ජීවත් වේ. නමුත් ධනාත්මක ආකල්ප ඇති පුද්ගලයින් තමාගේ ධනය වර්ධනය කරගන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව සිතයි. ඊට අනුව ක්‍රියාත්මක වේ. දිළිඳු බව හා පොහොසත් බව අතර ඇති වෙනසට ප්‍රධානම හේතුව වන්නේ ආකල්ප වල ඇති වෙනසයි.

විවිධ සමාජවල ගැටුම් ඇත. එම ගැටුම්වලට ප්‍රධානම හේතුව වන්නේ ආකල්පයන් අතර වෙනස හා අන් පුද්ගලයන්ට ගරු නොකිරීමයි. විවිධ හේතු මුල් කර ගනිමින් අතින් මිනිසුන් මරා දමමින් තමන් හරි තම මතය හරි යනදේ ඇති කිරීමට යුද්ධ පවා නිර්මාණය කර ගනී. නමුත් ධනාත්මක ආකල්ප ඇති මිනිසුන් තමාටත් අනුන්ටත් අවාසිදායක දේවල් නොකර ධනය, කාලය, ජීවිත ආරක්ෂා කර ගනී. මිනිසුම් අතර ගැටුම්වලට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස සමාජය දකින්නේ අඩු අධ්‍යාපනයයි. අධ්‍යාපනය මගින් අනුන්ට ගරු කිරීමට උගන්වන්නේ නැති නම් මිනිසුන් අනවශ්‍ය ගැටුම් නිර්මාණය කර ගනිමින් ජීවිත වලින් පවා වන්දි ගෙවයි. අනුන්ට ගරු කිරීමටද ධනාත්මක ආකල්ප තිබිය යුතුය.

පුද්ගලයාගේ දියුණුවට යහපත් ආකල්ප තරම් උදව් කරන වෙන කිසිවක් නැත. ජීවිතයේ අපට විවිධ අවස්ථා වලින් ප්‍රයෝජන ගැනීමට පුද්ගලයාට හැකි වන්නේ එහි සතු ආකල්ප නිසාය. ජීවිතයේ අප සතු සමහර වටිනාකම් අපගේ ආකල්ප නිසා වැඩි දියුණු වේ. ක්‍රීඩාවක් කරන ක්‍රීඩකයකුට ධනාත්මක ආකල්ප සෑම විටම වැදගත් වේ. යම් ධාවන තරඟයකට ඉදිරිපත් වීමේදී එයින් ජය ගන්නවා යැයි සිතන පුද්ගලයා එය ජය ගැනීමට නොහැකි යයි සිතන පුද්ගලයාට වඩා ඉදිරියෙන් සිටී. තමා ජය ගන්නවා යැයි සිතන පුද්ගලයා හැකියාව අතින් අඩු මට්ටමක සිටියත් ඔහු උනන්දුවෙන් පුහුණුවීම් කිරීම නිසා ඔහුගේ දියුණුව වර්ධනය කර ගනී. එසේම යම් කණ්ඩායමක් කොතරම් දක්ෂ වුවත් සෘණ ආකල්ප සහිත ක්‍රීඩකයන් නිසා පරාජයට පත්වේ. එසේම ධනාත්මක ආකල්ප සහිත අඩු දක්ෂතා ඇති කණ්ඩායමක් තරඟයෙන් තරඟයට තමන්ගේ දක්ෂතා වර්ධනය කර ගනී. එම නිසා යම් කාලයක් තුළ ඔවුන්ට වඩා දක්ෂ කණ්ඩායම් අභිබවා ජය ගැනීමට හැකිවේ. 1996 ක්‍රිකට් ලෝක කුසලානය සඳහා අපේ රටේ ක්‍රිකට් කණ්ඩායම සුදානම් වීමේදී අපට වඩා පහසුකම් හා අත්දැකීම් ඇති රටවල් අපේ රටට ලෝක කුසලානයක් හිමිවේ යැයි නොසිතනට ඇත. නමුත් ලංකාවේ නායකයා හා කණ්ඩායම පැවති හැම බාධකයක්ම ජයගෙන ලංකාවට ලෝක කුසලානය ගෙනාවේය. කුඩා කණ්ඩායමක් සතුව තිබූ ධනාත්මක ආකල්ප නිසා මුලු රටම ප්‍රසිද්ධ විය. එයින් පසුව ලංකාව ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාවෙන් විශාල ජයග්‍රහණ ලබා ගන්නා ලදී. එසේ ලෝකයේ දක්ෂම ක්‍රීඩකයන් සහිතව සිටි කාලවලදී ක්‍රීඩකයන්ගේ සෘණ ආකල්ප නිසා පරාද වූ අවස්ථාවන් ඇත.